

Domovská stránka>Súdne konania>Občianskoprávne veci>Vykonávanie dôkazov

Vykonávanie dôkazov

Ak podávate návrh na začatie súdneho konania, musíte na preukázanie svojho nároku zvyčajne nevyhnutne predložiť súdu dôkazy.

Podrobnejšie informácie na vnútroštátnej úrovni sa zobrazia, ak si zvolíte príslušnú štátnu vlajku.

Obstarávanie dôkazov v občianskoprávných konaniach sa neobmedzuje na hranice jedného členského štátu. Niekedy môže byť potrebné vykonať dôkazy v inom členskom štáte, ako je štát vášho pobytu. Napríklad môže byť potrebné vypočuť svedkov alebo znalcov, príp. vykonať ohliadku na mieste v inom členskom štáte. Justičná spolupráca medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych alebo obchodných veciach so zreteľom na cezhraničné vykonávanie dôkazov v Európskej únii sa upravuje v nariadení (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001.

Súvisiace odkazy

[Vykonávanie dôkazov – oznámenia členských štátov a vyhľadávací nástroj na identifikáciu príslušných súdov a orgánov](#)

[Vykonávanie dôkazov prostredníctvom videokonferencie](#)

[Praktická príručka na uplatňovanie nariadenia o vykonávaní dôkazov](#) (319 Kb)

[Praktická príručka – Používanie videokonferencie pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach](#) (665 Kb)

Posledná aktualizácia: 21/01/2019

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.

Vykonávanie dôkazov - Belgicko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V belgickom právnom systéme sa rozlišuje medzi občianskym a obchodným právom. Obchodné právo je osobitné právo vzťahujúce sa na obchodníkov, zatiaľ čo občianske právo je všeobecné právo.

Ustanovenia týkajúce sa dokazovania v občianskom práve sa nachádzajú v článkoch 1315 a nasl. občianskeho zákonníka. Je to uzavretý systém, ktorý prísne upravuje dôkazné prostriedky (podrobnosti sú uvedené v bode 5a nižšie).

Ustanovenia týkajúce sa dokazovania v obchodnom práve sú uvedené v článku 25 obchodného zákonníka. K hlavným charakteristikám patrí otvorenosť systému a relatívna sloboda, pokiaľ ide o dôkazné prostriedky v obchodných veciach. Podľa článku 25 obchodného zákonníka „nezávisle od dôkazných prostriedkov prípustných podľa občianskeho práva môžu byť obchodné záväzky preukázané svedeckými výpoveďami vo všetkých prípadoch, keď súd rozhodne, že je to prípustné, okrem výnimiek stanovených v osobitných prípadoch. Nákup a predaj možno dokázať prostredníctvom prijatej faktúry bez toho, aby tým boli dotknuté ostatné dôkazné prostriedky prípustné podľa obchodného práva.“

Technické procesné aspekty dokazovania v občianskoprávných a obchodných veciach upravujú články 870 a nasl. súdneho poriadku. V článku 876 sa stanovuje, že súd rozhoduje v spore, ktorý je mu predložený, podľa pravidiel dokazovania, ktoré sa vzťahujú na povahu sporu. Spor je teda buď občianskoprávny, alebo obchodný.

Dôkaz o skutočnosti, domnienke alebo tvrdení musí predložiť účastník konania, ktorý sa o ne opiera. Účastník konania, ktorý sa domáha splnenia záväzku, musí dokázať, že tento záväzok existuje. Účastník konania, ktorý tvrdí, že je oslobodený od záväzku, musí, naopak, predložiť dôkaz o zaplatení alebo o skutočnosti, na základe ktorej jeho záväzok zanikol (článok 1315 občianskeho zákonníka). V súdnom konaní musí každý účastník konania dokázať skutočnosti, ktoré uvádza (článok 870 súdneho poriadku: „*actori incumbit probatio*“). Odporca potom musí vyvrátiť dôkaznú hodnotu týchto skutočností, ak to je možné a prípustné.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Pokiaľ neexistuje námietka z dôvodu verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti, je možné dokázať všetky skutočnosti. V súvislosti s právom predložiť dôkazy počas konania existujú, naopak, tri obmedzenia. Po prvé, skutočnosť, ktorá sa má dokázať, musí byť pre daný prípad relevantná. Po druhé, skutočnosť musí byť presvedčivá, čo znamená, že prispeje k presvedčeniu súdu o rozhodnutí, ktoré má vydať. Po tretie, musí ísť o skutočnosť, ktorej dokazovanie je prípustné: nesmie sa tým narušiť súkromie ani porušiť služobné tajomstvo a listové tajomstvo.

Domnienky môže vo všeobecnosti odporca vyvrátiť. Napadnúť nemožno iba nevyvrátiteľné domnienky („*juris et de jure*“). Je dokonca nezákonné predložiť dôkazy na ich vyvrátenie. Vyvrátiteľné domnienky („*juris tantum*“) možno napadnúť pomocou dôkazov o opaku. Prijateľné dôkazné prostriedky v tomto prípade upravuje občianske právo, ale nie obchodné právo.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd musí byť presvedčený dôkaznými prostriedkami, ktoré predložili účastníci konania, na základe dôkazov a ich dôveryhodnosti. Ak súd dospeje k záveru, že dôkazný prostriedok, ktorý mu bol predložený, môže pomôcť vyriešiť spor a že spoľahlivo odzrkadľuje realitu, prisúdi mu dôkaznú hodnotu. Súd môže dôkazný prostriedok považovať za riadny dôkaz len vtedy, keď mu prisúdi dôkaznú hodnotu.

Dôkazná hodnota je pomerne subjektívna, zatiaľ čo skutočný dôkaz je prísne objektívny. Postavenie dôkazu závisí od stupňa spoľahlivosti, ktorú dôkaz musí mať. Dôkazné prostriedky sa budú z právneho hľadiska považovať za dôkaz iba v prípade, že majú primeraný stupeň spoľahlivosti, keďže súd nikdy nemá diskrečnú právomoc. To je prípad listinných dôkazov. Ak súd vykladá obsah zákonne získaného dokumentu spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s jeho znením, porušuje postavenie dokumentov ako dôkazov. Neúspešný účastník konania môže toto porušenie použiť ako odôvodnenie podania odvolania na kasačný súd.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Účastník konania, ktorý predkladá tvrdenie, ho musí byť schopný dokázať. V určitých prípadoch môže súd nariadiť účastníkovi konania predložiť dôkaz, napríklad v prípade osôb, ktoré sa považujú za osoby pod prísahou (článok 1366 občianskeho zákonníka). Súd môže za prísnych podmienok nariadiť účastníkovi konania urobiť prisažné vyhlásenie, a to buď s cieľom urobiť rozhodnutie vo veci závislým od takéhoto vyhlásenia, alebo s cieľom stanoviť sumu, ktorá má byť uložená.

Súd môže vypočúvať účastníkov konania a nariadiť výsluch svedkov okrem prípadov, keď sa to zákonom zakazuje (článok 916 súdneho poriadku). Môže takisto požiadať znalcov, aby vykonali zistenia alebo poskytl odborné stanovisko (článok 962 súdneho poriadku).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Návrh na vykonanie dôkazov musí podať jeden z účastníkov konania vo forme hlavného návrhu alebo predbežného návrhu. Súd môže rozhodnúť o schválení alebo zamietnutí návrhu, pričom uvedie dôvody svojho rozhodnutia.

V prípade overovania rukopisov (článok 883 súdneho poriadku) alebo návrhu týkajúceho sa falšovania a pozmeňovania (článok 895 súdneho poriadku) súd účastníkom konania nariadi, aby sa dostavili na súd (s advokátom alebo bez neho) a aby priniesli všetky listiny, dokumenty a doklady, ktoré sa majú porovnať, alebo dokument, ktorý sa považuje za falšovaný. Súd môže vec prejednať a rozhodnúť o nej ihneď alebo môže nariadiť úschovu dokumentu na podateľni, a potom môže sám nariadiť vykonanie dôkazov alebo môže ich vykonaním poveriť znalcov. Súd napokon vydá rozhodnutie o overení rukopisov alebo o návrhu týkajúcom sa falšovania a pozmeňovania.

Ak účastník konania navrhne, že poskytne dôkaz o určitej skutočnosti prostredníctvom jedného svedka alebo viacerých svedkov, sudca môže povoliť tento dôkaz, ak je prípustný (článok 915 súdneho poriadku). Pokiaľ to zákon nezakazuje, sudca môže nariadiť výsluch svedkov. Úradník podateľne súdu pošle svedkom predvolanie aspoň osem dní pred dátumom výsluchu. Svedkovia musia zložiť prísahu a sudca ich jednotlivito vypočuje. Súd môže klást svedkovi otázky z vlastného podnetu alebo na návrh jedného z účastníkov konania. Výpoveď sa zaznamená písomne, prečíta nahlas, opraví a podľa potreby doplní. Potom sa výsluch svedka ukončí.

Súd môže nariadiť znalecký posudok s cieľom vyriešiť spor alebo sa mu vyhnúť. Posudok sa môže týkať len zistení a odborných stanovísk (článok 962 súdneho poriadku). Znalec vykoná svoju úlohu pod dohľadom súdu. Účastníci konania poskytnú znalcovi všetky potrebné dokumenty a splnia všetky jeho primerané požiadavky. Znalec musí predložiť posudok v deň stanovený uznesením súdu. Ak je posudok v rozpore s presvedčením sudcu, sudca nie je povinný riadiť sa stanoviskom znalca.

Súd môže z vlastného podnetu alebo na návrh účastníkov konania nariadiť obhliadku na mieste (článok 1007 súdneho poriadku). Obhliadka, na ktorej účastníci konania môžu alebo nemusia byť prítomní, vykoná sudca, ktorý ju nariadil, alebo osoba, ktorá je tým úradne poverená. O vykonaných úkonoch a zisteniach sa vyhotoví zápisnica, ktorá sa doručí účastníkom konania.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd nie je nikdy povinný vyhovieť návrhu účastníka konania na vykonanie dôkazov. Ak je však sudcovi adresované dožiadanie, musí dôkazy vykonať (článok 873 súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo (všeobecnom) občianskom práve existuje päť typov dôkazných prostriedkov: listinné dôkazy, svedecké výpovede, domnienky, priznania účastníkov konania a prísaha (prísahné vyhlásenia) (článok 1366 občianskeho zákonníka).

Listinné dôkazy (článok 1317 občianskeho zákonníka) môžu mať formu verejnej listiny alebo súkromnej listiny. Verejná listina je dokument, ktorý podľa požadovaných formalít vyhotovil verejný úradník oprávnený na tento účel (napríklad notár alebo matrikár) a ktorý predstavuje plný dôkaz o dohode medzi stranami a vo vzťahu k tretím stranám, ktorú obsahuje. Uznaná súkromná listina, ktorú podpísali všetky dotknuté strany a ktorá bola vyhotovená v počte vyhotovení zodpovedajúcom počtu strán, predstavuje plný dôkaz medzi stranami. V prípade všetkých vecí so sumou alebo hodnotou vyššou ako 375 EUR musí byť vyhotovená notárska listina alebo súkromná listina (článok 1341 občianskeho zákonníka).

Svedecké výpovede (článok 1341 občianskeho zákonníka) nie sú prípustné na účely vyvrátenia alebo rozšírenia obsahu listín. Ak však existujú len písomné dôkazy *prima facie* alebo ak nie je možné predložiť listinné dôkazy, svedecké výpovede budú prípustné.

Domnienky (článok 1349 občianskeho zákonníka) sú závery, ktoré zákon alebo súd vyvodzuje zo známej skutočnosti s cieľom určiť neznámu skutočnosť. Domnienky nemôžu rozširovať obsah listín, ale podobne ako svedecké výpovede môžu predstavovať dôkaz *prima facie*, ktorý sa má doplniť písomným dôkazom, a nahradiť listiny, keď ich nie je možné predložiť.

Priznanie, ktoré je v neprospech účastníka konania, (článok 1354 občianskeho zákonníka) je súdne alebo mimosúdne. Súdne priznanie je vyhlásenie urobené pred súdom účastníkom konania alebo jeho osobitným splnomocneným zástupcom a predstavuje plný dôkaz proti osobe, ktorá ho urobila. Naopak, mimosúdne priznanie nepodlieha žiadnym formálnym pravidlám.

Jeden účastník konania môže požadovať od druhého účastníka konania zloženie prísahy (rozhodujúcej prísahy) (článok 1357 občianskeho zákonníka) alebo ju môže nariadiť sudca. V prípade rozhodujúcej prísahy vyhlásenie predstavuje presvedčivý dôkaz len v prospech alebo v neprospech osoby, ktorá ho urobila.

Dôkazy v obchodných veciach (článok 25 obchodného zákonníka) nie sú upravené, ale existuje osobitný dôkazný prostriedok, t. j. faktúra prijatá v prípade kúpnych zmlúv. Obchodník môže vždy použiť prijatú faktúru na predloženie platného dôkazu, zatiaľ čo iné písomné dokumenty musia pochádzať od odporcu, ak majú slúžiť ako dôkaz.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedecká výpoveď je podľa občianskeho zákonníka považovaná za nezávislý dôkazný prostriedok. Súdny poriadok upravuje technické procesné aspekty svedeckej výpovede. Znalecký posudok je jeden z dôkazných prostriedkov a upravuje ho súdny poriadok. Účastníci konania môžu požiadať súd o predvolanie svedkov, ale nemôžu z vlastného podnetu určiť znalcov. To môže urobiť len súd.

Listinný dôkaz má dôkaznú hodnotu a súd musí rešpektovať jeho obsah, ale to neplatí pre znalecké posudky a znalecké stanoviská. Ak je posudok alebo stanovisko v rozpore s presvedčením sudcu, sudca nie je povinný riadiť sa ním (článok 962 súdneho poriadku).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Zákonne upravené dôkazné prostriedky majú svoju hierarchiu. Najvyššie postavenie majú priznania a prísahné vyhlásenia. Písomné dokumenty majú vždy vyššiu hodnotu ako svedecké výpovede a domnienky. Verejné listiny predstavujú plný dôkaz medzi stranami a vo vzťahu k tretím stranám, zatiaľ čo uznaná súkromná listina predstavuje plný dôkaz medzi stranami. O svedecké výpovede a domnienky sa možno opierať len vtedy, ak listinné dôkazy nie sú úplné alebo ak nie je možné predložiť listinné dôkazy o dohode, ktorá sa má dokázať.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Podľa toho, či sa skutočnosť klasifikuje ako občianskoprávna alebo obchodná vec, je dôkazný prostriedok upravený alebo neupravený právnymi predpismi. Podľa občianskeho práva musí byť v prípade všetkých vecí so sumou alebo hodnotou vyššou ako 375 EUR vyhotovená (notárska alebo súkromná) listina (článok 1341 občianskeho zákonníka). Iba tieto listiny môžu slúžiť ako dôkaz; svedecké výpovede a domnienky nie sú prípustné. Naopak, v obchodných veciach sú svedecké výpovede a domnienky, ktoré vyvracajú alebo rozširujú obsah listín, prípustné.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedkovia sa vypočujú, ak o to požiadajú účastníci konania alebo ak to nariadi súd (články 915 a 916 súdneho poriadku).

Výsluch svedkov upravujú články 923 a nasl. súdneho poriadku.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Ak predvolaný svedok, ktorý sa má dostaviť na súd, tvrdí, že existuje oprávnený dôvod, ktorý ho zbavuje povinnosti vypovedať, o otázke rozhodne sudca. Za oprávnený dôvod sa považuje najmä služobné tajomstvo, ktoré musí svedok zachovať (článok 929 súdneho poriadku).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Osoba predvolaná ako svedok je povinná dostaviť sa na súd. Ak sa nedostaví, sudca môže predvolať svedka oznámením súdneho úradníka (článok 925 súdneho poriadku). Predvolanému svedkovi, ktorý sa nedostaví na súd, možno uložiť pokutu podľa trestného práva (článok 926 súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedecká výpoveď je neplatná, ak ju poskytla osoba, ktorá nie je spôsobilá vypovedať na súde (článok 961 ods. 1 súdneho poriadku).

Maloletá osoba, ktorá ešte nedovŕšila pätnásť rokov, sa nikdy nesmie vypočúvať pod prisahou. Jej vyhlásenia možno získať len ako informácie (článok 931 prvý odsek súdneho poriadku).

Každá maloletá osoba má vo veciach, ktoré sa jej týkajú, súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, bývaním, ako aj právom na osobné vzťahy právo byť vypočutá sudcom. Keď sa sudca rozhodne ju vypočuť, maloletá osoba môže odmietnuť byť vypočutá (článok 1004/1 súdneho poriadku).

Potomkovia nemôžu byť vypočúvaní vo veciach, v ktorých ich predkovia majú protichodné záujmy (článok 931 druhý odsek súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Účastníci konania nemôžu svedkov počas ich výpovede prerušovať ani priamo oslovovať, ale musia osloviť sudcu (článok 936 súdneho poriadku). Sudca môže klást' svedkovi akékoľvek otázky s cieľom objasniť alebo doplniť výpoveď, a to buď z vlastného podnetu, alebo na návrh účastníka konania (článok 938 súdneho poriadku).

Platná je aj nepriama výpoveď – nie je v rozpore so žiadnym zákonným ustanovením ani právnou zásadou. V článku 924 súdneho poriadku sa navyše stanovuje, že ak svedok môže odôvodniť, že sa nemôže dostaviť na súd, sudca sa môže rozhodnúť získať jeho výpoveď v mieste, v ktorom sa svedok nachádza.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy získané nezákonnými prostriedkami sa v konaní nesmú použiť. Súd preto pri vydávaní rozhodnutia na ne nesmie prihliadať. Ak bolo na účely získania dôkazu narušené súkromie alebo porušené služobné tajomstvo alebo listové tajomstvo, takýto dôkaz je nezákonný a neprípustný.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Dokumenty pochádzajúce od účastníka konania nemôžu slúžiť ako dôkaz v jeho prospech. Iba v obchodnom práve predstavuje faktúra (prijatá klientom) v rámci obchodnej transakcie platný dôkaz, ktorý môže obchodník predložiť na dokázanie skutočností, ktoré sa ho týkajú, aj keď tento dokument vydal on sám. Riadne vedené účtovníctvo môže súd prijať ako dôkaz transakcie medzi obchodníkmi.

Súdne priznanie je vyhlásenie urobené pred súdom účastníkom konania alebo jeho osobitným splnomocneným zástupcom. Toto vyhlásenie predstavuje plný dôkaz proti osobe, ktorá ho urobila.

Posledná aktualizácia: 29/10/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Bulharsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Na to, aby súd uznal tvrdenie účastníka konania, musí ho strana, ktorá sa na toto tvrdenie odvoláva, preukázať akýmikoľvek prípustnými dôkaznými prostriedkami stanovenými zákonom. To znamená, že existuje súbor procesných úkonov rôzneho druhu, zoskupených do kategórií v závislosti od fázy súdneho konania.

Podľa článku 153 Občianskeho súdneho poriadku (OSP) sa vyžaduje, aby sa preukázali všetky sporné skutočnosti dôležité pre rozhodnutie sporu a väzby medzi nimi, a podľa článku 154 OSP musí každá strana dokázať skutočnosti, na ktorých sa zakladajú jej tvrdenia a námietky.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Podľa súčasného vnútroštátneho práva sú z dôkazného bremena vyňaté skutočnosti, v prípade ktorých sa právna domnienka stanovuje zákonom. Dôkazy predložené s cieľom preukázať, že konkrétna právna domnienka neplatí, sú prípustné vo všetkých veciach okrem prípadov, keď to sa to zakazuje zákonom (článok 154 ods. 2 OSP).

Výnimka z dôkazného bremena sa okrem toho uplatňuje na skutočnosti, ktoré sú verejnosti a súdu údajne známe na základe *ex officio*, o čom musí súd strany informovať (článok 155 OSP).

Súd musí v tejto súvislosti pri začatí konania vyhotoviť zoznam, v ktorom sa podrobne uvedú skutočnosti, ktoré sa majú preukázať, pričom sa uvedie, ktorá strana ich musí preukázať a na kom spočíva dôkazné bremeno. Súd rozhoduje aj o žiadostiach o predloženie dôkazov, ktoré podali účastníci konania, a prípúšťa dôkazy, ktoré predstavujú relevantný, prípustný a nevyhnutný dôkaz (článok 146 OSP).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Skutočnosti, na ktoré účastníci konania odkazujú na podporu svojich tvrdení, musia byť podložené príslušnými dôkaznými prostriedkami stanovenými zákonom. Súd musí každý dôkaz zvážiť, aby určil jeho váhu vo veci (t. j. rozdiel medzi úradným a súkromným dokumentom).

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy v súdnom konaní sa pripúšťajú na základe písomnej žiadosti príslušného účastníka konania alebo na ústny návrh počas pojednávania v súlade s pravidlami na uplatnenie zásady, že rámec sporu je vymedzený účastníkmi konania.

Ak však súd rozhodne, že určitý dôkaz je v spore dôležitý, môže pripustenie dôkazu nariadiť z vlastnej iniciatívy.

Účastník konania vo svojej žiadosti o predloženie dôkazov uvedie skutočnosti a dôkazné prostriedky, ktoré použije na podloženie týchto skutočností.

V žiadosti o povolenie na vypočutie svedka musí účastník konania uviesť otázky, ktoré sa svedkovi položia, celé meno a adresu svedka a dátum, na ktorý má byť podľa želania účastníka konania svedok predvolaný.

V žiadosti o položenie otázok protistrane sa musia uviesť otázky, na ktoré má účastník konania odpovedať.

V žiadosti o pripustenie znaleckého svedectva sa musí uviesť oblasť osobitných vedomostí znalca, téma znaleckého posudku a úloha znalca, ktorý má poskytnúť svedectvo.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Keď súd uzná dôkazný návrh, vydá rozhodnutie, v ktorom sa stanoví lehota na pripustenie dôkazov. Táto lehota začína plynúť v čase súdneho pojednávania, na ktorom bola stanovená, a to aj pre účastníka konania, ktorý sa na súd nedostavil aj napriek tomu, že bol riadne predvolaný. Podľa článku 131 ods. 1 a článku 127 ods. 2 OSP musia účastníci konania uviesť dôkazy a konkrétne okolnosti, ktoré sú týmito dôkazmi podložené, a predložiť všetky písomné dôkazy, ktoré majú k dispozícii v čase podania žiadosti a v čase doručenia dupliky odporcu.

Ak je podľa článku 158 OSP získanie určitých dôkazov pochybné alebo ak predstavuje osobitný problém, súd môže stanoviť lehotu na získanie dôkazov a pristúpiť k pojednávaniu vo veci bez dotknutých dôkazov, ak sa nepredložia v stanovenej lehote. Dôkazy sa môžu pripustiť neskôr v konaní, pokiaľ to nespôsobí neprímerané prieťahy v konaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže osobitným rozhodnutím zamietnuť žiadosti o získanie dôkazov, ak skutočnosti, ktoré chce účastník konania preukázať, nemajú k veci nijaký vzťah a ak žiadosti o získanie dôkazov neboli predložené včas. Ak účastník konania požiada, aby boli na preukázanie skutočnosti vypočúť viacerí svedkovia, súd môže pripustiť len niektorých z navrhnutých svedkov. Ak sa sporná skutočnosť nepreukáže, prizvú sa ostatní svedkovia (článok 159 OSP).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V Občianskom súdnom poriadku sa stanovujú tieto dôkazné prostriedky:

svedecké výpovede, ktoré sa upravujú ustanoveniami článkov 163 – 174,

vysvetlenia účastníkov konania:

na potvrdenie konkrétnej skutočnosti,

poskytnuté v odpovedi na konkrétne otázky,

výpovede účastníkov konania sa upravujú ustanoveniami článkov 175 – 177 OSP,

písomné dôkazy, ktoré sa upravujú ustanoveniami článkov 178 – 194 OSP:

úradné dokumenty,

súkromné dokumenty.

Písomné dôkazy môžu predložiť obe strany, ale môžu byť aj vyžiadané súdom. Písomné dôkazy sa môžu predkladať v papierovej alebo elektronickej forme.

V druhom prípade môže súd okrem výtlačku požiadať, aby sa dokument predložil v elektronickej forme. Ak účastník konania predloží kópiu dokumentu, môže sa mu nariadiť, aby predložil aj originál dokumentu (článok 183 OSP).

Dokumenty sa obvyčajne predkladajú v bulharskom jazyku. Ak sa predkladajú v cudzom jazyku, k dokumentu musí byť pripojený presný preklad do bulharčiny, ktorý si účastník konania nechá osvedčiť.

Podľa článku 187 OSP, ak súd môže tlačené materiály získať bez akýchkoľvek ťažkostí, postačí, ak sa uvedie miesto, kde sú materiály uverejnené.

Súd môže nariadiť, aby niektoré písomné dôkazy predložili účastníci konania alebo tretie strany, ktoré nie sú účastníkmi konania. Podľa článkov 190 a 192 OSP o to môže súd požiadať každý účastník konania a súd svoje rozhodnutie vydá na základe všetkých dôkazov, ktoré má k dispozícii. Na získanie písomných dôkazov od nezúčastnenej strany sa musí súdu predložiť osobitná písomná žiadosť. Kópia žiadosti sa poskytne dotknutej tretej strane.

Napriek tomu, že účastníci konania majú právnu povinnosť predkladať dôkazy, môžu to odmietnuť, ak sa dokument týka ich osobného života alebo osobného života ich rodinného príslušníka alebo ak by sa predložením dôkazu vystavili potupe alebo trestnému stíhaniu. V tomto prípade môže súd po splnení určitých podmienok účastníkovi konania nariadiť, aby predložil výpis z dokumentu.

Podľa vnútroštátneho práva môžu účastníci konania namietať proti pravosti písomného dokumentu, ktorý predložila protistrana, ale musia to urobiť do doručenia odpovede na ich podanie. Ak sa dokument predložil na pojednávaní, musí sa napadnúť pred ukončením tohto pojednávania. Ak chce protistrana použiť napadnutý dokument, súd nariadi prešetrenie jeho pravosti. Dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, ktorý namieta proti pravosti dokumentu. Ak sa na napadnutom dokumente nenachádza podpis účastníka konania, ktorý namieta proti jeho pravosti, dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, ktorý dokument predložil. Po prešetrovaní na zistenie pravosti napadnutého dokumentu súd rozhodne, či je dokument pravý alebo falošný. Súd môže toto určenie začleniť do svojho rozsudku vo veci (články 193 a 194 OSP).

Pravidlá týkajúce sa svedectiev znalcov sú stanovené v článkoch 195 – 203 OSP.

Znalci, ktorí majú poskytnúť svedectvo, sa vymenujú na žiadosť účastníkov konania alebo z vlastnej iniciatívy súdu. Znalci, ktorí majú poskytnúť svedectvo, predkladajú svoje správy najmenej jeden týždeň pred stanoveným dátumom pojednávania, v ktorom sa správa musí pripustiť.

Ak sa napadne záver znalca, ktorý poskytol svedectvo, súd môže vymenovať jedného alebo viacerých ďalších znalcov. Súd môže takisto znalca požiadať, aby posudok preskúmal alebo aby poskytol druhý posudok vo veci.

Pravidlá týkajúce sa vizuálnej kontroly a osvedčovania sú stanovené v článkoch 204 – 206 OSP.

Na žiadosť účastníkov konania alebo na základe vlastného rozhodnutia môže súd nariadiť, aby sa huteľný alebo nehuteľný majetok vizuálne skontroloval alebo aby sa osobe vydalo osvedčenie za účasti alebo bez účasti svedkov a znalcov vymenovaných súdom.

Vizuálne kontroly a osvedčovanie sú metódy na získavanie a overovanie dôkazov. Patria do právomoci celého súdu a môžu byť delegované na člena súdu alebo na iný súd.

Súd účastníkov konania informuje o dátume a mieste vizuálnej kontroly. Z vizuálnej kontroly sa vyhotoví záznam, v ktorom sa podrobne uvedú zistenia z kontroly, vysvetlenia, ktoré poskytli znalci, a výpovede svedkov vypočutých na mieste kontroly.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Dôkazy od svedkov sa získavajú vypočutím svedkov. Svedecké výpovede predložené písomne nie sú prípustné. Závery znalcov sa predkladajú písomne najmenej jeden týždeň pred stanoveným dátumom pojednávania a potom sa vypočujú na súde a pripustia ako dôkaz. Súd a účastníci konania môžu klásť znalcom otázky.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Vnútroštátnym procesným právom sa nepriznáva väčšia váha niektorým druhom dôkazov pred inými. Dôkazy sa zvažujú samy osebe a vo svojej celosti k dátumu posudzovania preukázaných skutočností, ktorým sa určuje dôvod žaloby.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V niektorých prípadoch výslovne stanovených zákonom, napríklad v prípade potvrdenia zákonných transakcií, na ktoré sa vyžaduje písomný akt, sú prípustné len písomné dôkazy. Svedecké výpovede nie sú prípustné v týchto prípadoch: vyvrátenie obsahu úradného dokumentu; zistenie okolností, v prípade ktorých sa musí predložiť dôkaz vo forme písomného aktu; potvrdenie zmlúv v hodnote vyššej ako 5 000 BGN, pokiaľ zmluva nebola uzavretá medzi manželmi, predkami alebo potomkami v priamej línii, pokrvnými príbuznými až do štvrtého pokolenia alebo osobami, ktorých príbuzenský vzťah vznikol na základe manželstva, až do druhého pokolenia vrátane; vyrovnanie peňažných záväzkov, ktoré sa stanovili písomným rozhodnutím; potvrdenie písomných dohôd, ktorých zmluvnou stranou je účastník sporu, ktorý žiada o pripustenie svedectva, alebo úprava alebo zrušenie takýchto dohôd; vyvrátenie obsahu súkromného dokumentu, ktorý pochádza od účastníka konania.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Nikto nemôže odmietnuť svedeckú výpoveď, pokiaľ nie je výslovne oslobodený podľa zákona.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Okrem advokátov účastníkov konania alebo mediátorov v spore môžu výpoveď odmietnuť tieto osoby: predkovia alebo potomkovia účastníkov konania v priamej príbuzenskej línii, ich súrodenci, príbuzní na základe manželstva v prvom pokolení, manželia, bývalí manželia alebo partneri podľa obyčajového práva (článok 166 OSP). Súd posudzuje výpoveď svedka vzhľadom na všetky ostatné informácie dostupné vo veci s prihliadnutím na akýkoľvek vlastný záujem, ktorý svedok môže mať vo veci.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Podľa článku 163 OSP sa svedok musí dostaviť pred súd a vypovedať. Ak má svedok oprávnené dôvody, aby nevypovedal alebo aby na niektoré otázky neodpovedal, musí tieto dôvody písomne oznámiť súdu pred pojednávaním, na ktorom má vypovedať, a musí poskytnúť potrebné podporné dôkazy (článok 167 OSP). Neuposlúchnutie predvolania a nedostavenie sa na súd má za následok pokutu a súd zároveň môže nariadiť, aby svedka predviedla na súd justičná polícia.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Dôkazy sa môžu získavať od všetkých strán okrem strán uvedených v bode 6B, aj keď sú nespôsobilé alebo nemajú nijaký záujem na výsledku sporu. Súd posudzuje svedeckú výpoveď s prihliadnutím na nespôsobilosť alebo vlastný záujem svedka.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia sa pripúšťajú na žiadosť účastníkov konania alebo z vlastnej iniciatívy súdu. Predvolanie svedka sa doručuje na adresu, ktorú uviedol účastník konania, ktorý svedka navrhol. Ak je adresa nesprávna, súd určí termín, do ktorého musí tento účastník konania uviesť novú adresu.

Každý svedok, ktorý bol riadne predvolaný a dostaví sa pred súd, sa vypočúva samostatne v prítomnosti účastníkov konania. Svedok sa môže vypočuť viac než raz. Súd posudzuje výpoveď svedka vzhľadom na všetky ďalšie dôkazy zhromaždené vo veci. Podľa článku 170 OSP súd pred vypočutím poučí svedka o zodpovednosti za krivé svedectvo a zaznamená jeho osobné údaje. Ak má na to súd závažný dôvod, môže svedka vypočuť pred stanoveným dátumom pojednávania alebo môže viesť vypočúvanie mimo súdu. Účastníci konania sa predvolávajú, aby sa zúčastnili na vypočúvaní. V občianskom súdnom poriadku neexistuje nijaké ustanovenie o vypočutí svedka prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov. Ak sa dôkaz musí získať v inom súdnom obvode, súd môže túto úlohu delegovať na miestny obvodný súd (*rayonen sad*) (článok 25 OSP).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Na dôkazy, ktoré sa získali nezákonným spôsobom alebo ktoré sa ukázali ako falošné v dôsledku námietky, ktorá bola proti nim vznesená v súlade s postupom na napadnutie písomných dokumentov, sa pri vynesení rozsudku neprihliada. Takéto dôkazy môžu byť z veci vylúčené. Rovnaký postup sa uplatňuje na predložené dôkazy, ktoré sa v spore ukázali ako irelevantné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Výpoveď účastníka konania sa môže pripustiť ako dôkaz, ak sa poskytne v súlade s postupom stanoveným v článku 176 OSP, t. j. ak súd účastníkovi konania nariadi, aby sa dostavil osobne a poskytol vysvetlenia dôležité pre okolnosti veci.

Posledná aktualizácia: 18/12/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Česká republika

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno vyplýva z „bremena tvrdenia“, ktoré je v zásade určené zákonným ustanovením, na základe ktorého sa má právo na súde vykonať; ide najmä o okruh skutočností, ktoré sa musia uplatniť v konkrétnom prípade. Občiansky súdny poriadok stanovuje, že každý účastník je povinný preukázať svoje tvrdenia uvedením relevantných dôkazov – táto povinnosť sa nazýva „dôkazné bremeno“. Vo všeobecnosti všetky osoby, ktoré tvrdia niečo, čo je relevantné pre konkrétny prípad, podliehajú dôkaznému bremenu.

Všetci účastníci musia splniť povinnosť bremena tvrdenia a dôkazného bremena v rozsahu ich tvrdení. V prípade, že skutkové tvrdenia účastníka a navrhované dôkazy sú neúplné, súd je povinný informovať účastníka o tejto skutočnosti.

Ak sa súd domnieva, že sa v sporovom konaní nepreukázali skutkové tvrdenia niektorého z účastníkov, je povinný tohto účastníka poučiť o tom, že na podporu všetkých tvrdení sa musia navrhovať dôkazy a že ak účastník nesplní túto povinnosť, môže byť v prípade neúspešný. Súd má povinnosť poskytnúť toto poučenie len počas pojednávania a nie v súdnych písomnostiach zaslaných účastníkom (napr. v súdnom predvolaní).

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nie je potrebné dokazovať všeobecne známe skutočnosti (t. j. skutočnosti známe veľkej skupine ľudí na určitom mieste a v určitom čase), alebo ak sú známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Českej republiky. Súd sa môže dozvedieť o zahraničnom práve vlastným štúdiom, na žiadosť súdu prostredníctvom vyhlásenia ministerstva spravodlivosti alebo prostredníctvom znaleckého posudku, alebo dožiadaním v súlade s medzinárodnými zmluvami. Všetky tieto skutočnosti možno vyvrátiť navrhnutím dôkazov.

Pre niektoré kategórie skutočností môže zákon stanoviť domnienku. Môžu existovať vyvráťiteľné domnienky, ktoré pripúšťajú dôkaz o opaku a výnimočne nevyvráťiteľné domnienky, ktoré nepripúšťajú dôkaz o opaku. V prípade vyvráťiteľnej domnienky považuje súd skutočnosť za preukázanú, ak žiadny z účastníkov nenavrhuje dôkazy na vyvrátenie domnienky a nepreukáže tak v konaní skutočnosť o opaku. Pri niektorých vyvráťiteľných domnienkach možno preukázať opak len v zákonom stanovenej lehote.

Súd je viazaný rozhodnutiami príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, ktorý je postihuteľný podľa osobitných predpisov, a rozhodnutím o tom, kto ho spáchal. Súd je takisto viazaný rozhodnutiami o osobnom stave. Súd však nie je viazaný rozhodnutím o tom, že bol spáchaný priestupok alebo rozhodnutím o tom, kto ho spáchal, ak bolo rozhodnuté v konaní na mieste. Žiadne iné výroky trestného rozsudku alebo rozhodnutia o správnom delikte nie sú pre súd záväzné.

Zvláštnym druhom vyvráťiteľnej domnienky sú skutkové tvrdenia o tom, že účastník bol priamo alebo nepriamo diskriminovaný na základe pohlavia, rasy, viery alebo iných okolností. Dôkazné bremeno potom znáša protistrana, ktorá musí preukázať, že účastník nebol diskriminovaný.

Listiny vydané súdmi Českej republiky alebo inými štátnymi orgánmi v rozsahu svojich právomoci a listiny vyhlásené právnymi predpismi za verejné potvrdzujú, že ide o nariadenie alebo vyhlásenie orgánu, ktorý listinu vydal (pokiaľ nie je preukázaný opak) a takisto potvrdzujú pravdivosť skutočností, ktoré sú v nich osvedčené alebo potvrdené. Pri skutočnostiach preukázaných verejnými listinami znáša dôkazné bremeno účastník, ktorý chce vyvrátiť pravosť týchto listín. Naopak v prípade súkromných listín znáša dôkazné bremeno ten účastník, ktorý sa ich dovoláva. Ak účastník odôvodní svoje tvrdenia súkromnou listinou a protistrana spochybňuje jej pravosť alebo správnosť, dôkazné bremeno prechádza späť na stranu sporu, ktorá tento dôkaz navrhla a ktorá potom musí odôvodniť svoje tvrdenia iným spôsobom.

Zhodné tvrdenia účastníkov sa spravidla nemusia preukazovať a súd ich posudzuje ako svoje zistenia.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V súdnom konaní sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov, t. j. zákon nestanovuje presné hranice určujúce, kedy musí súd prijať skutočnosť za preukázanú alebo nepreukázanú. Občiansky súdny poriadok stanovuje, že „súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; súd musí brať do úvahy všetko, čo vyjde najavo v konaní, vrátane skutočností predložených účastníkmi konania“.

Súd prijme rozhodnutie na základe svojho zistenia skutkového stavu. Zistený skutkový stav je taký stav, o ktorom nie sú rozumné a dôvodné pochybnosti.

Všeobecne platí, že pokiaľ úvahy pri hodnotení dôkazov vedú k záveru, že pravdivosť tvrdení nemožno potvrdiť alebo vyvrátiť, potom bude rozsudok nepriaznivý pre účastníka, ktorý mal preukázať pravdivosť svojich tvrdení.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V sporovom konaní platí všeobecná zásada, že súd vykoná len dôkazy navrhnuté účastníkmi. Súd však môže rozhodnúť, že na niektoré dôkazy nebude prihliadať – spravidla vtedy, ak považuje danú skutočnosť za preukázanú. Súd môže vykonať aj iné dôkazy, než navrhli účastníci v prípadoch, keď je potrebné zistiť skutkový stav a ak to vyplýva z obsahu spisu. Ak účastníci konania neoznačia dôkazy potrebné na odôvodnenie svojich tvrdení, súd založí svoje zisťovanie skutkového stavu na dôkazoch, ktoré boli vykonané. Súd môže takisto považovať zhodné zistenia účastníkov konania za svoje zistenia. Naopak v nesporovom konaní, t. j. vo veciach, v ktorých je možné začať konanie bez návrhu, ako aj v niektorých ďalších konaniach, je súd povinný vykonať aj iné dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu než tie, ktoré navrhli účastníci konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd vykonáva dôkazy počas konania. Ak je to účelné, môže byť o vykonanie dôkazov požiadaný iný súd alebo predseda senátu môže z poverenia senátu vykonať dôkaz mimo pojednávania (to závisí takisto od druhu dôkazu, atď.). Účastníci majú právo byť prítomní pri vykonávaní dôkazov. Výsledky dokazovania sa musia oznámiť vždy po pojednávaní. Účastníci majú právo vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Záleží na rozhodnutí súdu, ktorý dôkaz vykoná. Rozhodnutie súdu o tom, že určitý navrhnutý dôkaz nevykoná, musí byť riadne odôvodnené. Vo všeobecnosti možno povedať, že súd nevykoná dôkazy, ktoré nemôžu podľa jeho názoru prispieť k objasneniu prípadu (t. j. zabráni zbytočnému vykonávaniu dôkazov), súd nevykoná ani dôkazy, ktorých vykonanie by si vyžiadalo náklady neúmerné k výške nároku, ktorý je predmetom sporu alebo v prípade, ak výšku nároku nemožno vôbec určiť. Aby súd mohol jednoznačne posúdiť, ktoré dôkazy vykoná, sú účastníci povinní navrhnuť konkrétne dôkazy, t. j. uviesť mená svedkov a ich iné identifikačné údaje a uviesť tvrdenia, v súvislosti s ktorými bude svedok vypovedať; účastníci sú takisto povinní uviesť listinné dôkazy alebo uviesť rozsah problému, ku ktorému by sa mal vyjadriť znalec v znaleckom posudku.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Ako dôkaz sa môžu použiť všetky prostriedky, ktoré môžu byť použité na zistenie skutkového stavu veci. Patria k nim najmä výsluchy svedkov, znalecké posudky, správy a vyjadrenia orgánov fyzických a právnických osôb, notárske a exekútorské záznamy a ďalšie listiny, šetrenia a výsluchy účastníkov.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Každá fyzická osoba, ktorá nie je účastníkom konania, je povinná dostaviť na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok. Svedok vypovedá o tom, čo zažil a vnímal. Musí hovoriť pravdu a nič nezamieňať. Svedkovia môžu odoprieť výpoveď len v prípadoch, ak by touto výpoveďou spôsobili nebezpečenstvo trestného stíhania seba alebo blízkym osobám; o dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Na začiatku výsluchu sa musí zistiť totožnosť svedka a okolností, ktoré by mohli ovplyvniť jeho dôveryhodnosť. Svedkov je potrebné poučiť aj o význame ich svedeckej výpovede, o ich právach a povinnostiach a o trestných dôsledkoch krivej výpovede. Predseda senátu vyzve svedkov, aby opísali všetko, čo vedia o predmete výsluchu. Sudca potom kladie otázky potrebné na doplnenie a objasnenie ich svedectva. Členovia senátu môžu takisto klásť otázky a so súhlasom predsedu senátu môžu klásť otázky aj účastníci a znalci.

Dokazovanie prostredníctvom znalcov je odlišné hlavne z dôvodu, že znalec vo väčšine prípadov vypracuje písomný znalecký posudok a potom k nemu zvyčajne poskytne ústne vyjadrenie. Dôkaz prostredníctvom znaleckého posudku sa vykoná v prípadoch, keď je nutné posúdiť okolností, ktoré si vyžadujú odborné znalosti. Znalecký posudok má tri časti: nález, v ktorom znalec opíše okolností, ktoré skúmal; posudok, ktorý obsahuje odborné posúdenie (závery znalca) a znaleckú doložku. Znalci sa spravidla vyjadrujú k určitým otázkam vymedzeným súdom, pokiaľ posudok nepodlieha zákonným požiadavkám (najmä v oblasti práva obchodných spoločností). Znalcov vymenuje súd, ktorý ich vyberie zo zoznamu znalcov a tímočníkov (vedeného krajskými súdmi). Znalci majú nárok na finančnú náhradu za prípravu odborného posúdenia alebo znaleckého posudku, ak to je stanovené v príslušných právnych predpisoch. Predsedajúci sudca môže nariadiť účastníkovi alebo inej osobe, aby sa dostavil ku znalcovi, predložil mu potrebné predmety, podal mu potrebné vysvetlenia, podrobil sa lekárskej vyšetreniu alebo krvnému testu, alebo niečo urobil, alebo strpel, ak je to potrebné na podanie znaleckého posudku.

Znalecký posudok môže predložiť aj účastník konania. Ak znalecký posudok predložený účastníkom konania má všetky zákonné náležitosti a obsahuje znaleckú doložku, v ktorej je uvedená, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, vykonáva sa tento dôkaz rovnako, ako keby o znalecký posudok požiadal súd. Súd umožní znalcovi, ktorého jeden z účastníkov požiadal o znalecký posudok, nahliadnuť do spisu alebo mu inak umožni oboznámiť sa s informáciami potrebnými na vypracovanie znaleckého posudku.

Svedkovia poskytnú svedecké výpovede o skutočnostiach, ktoré priamo vnímali, zatiaľ čo znalci sa vyjadrujú len v oblastiach, kde posúdenie skutkového stavu závisí od odborných znalostí. Závery znalcov nepodliehajú hodnoteniu súdu z hľadiska ich správnosti; súd hodnotí presvedčivosť posudku, pokiaľ ide o jeho úplnosť vo vzťahu k zadaniu, vnútornej konzistencii a súladu s ostatnými vykonanými dôkazmi.

Listinné dôkazy sa vykonávajú takým spôsobom, že listinu alebo jej časť prečíta predseda senátu na pojednávaní alebo oznámi jej obsah. Predseda senátu môže požiadať toho účastníka, ktorý má listinu potrebnú k dôkazu, aby ju predložil alebo ju získal od iného súdu, orgánu alebo právnickej osoby.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Preferencia z hľadiska používaných metód nie je stanovená, aj keď niektoré dôkazné prostriedky sa môžu použiť len potom, ak nie je možné vykonať zákonom požadované dôkazy (spravidla rôzne úkony s obligatórnou písomnou formou – iba v prípade, že sú napríklad zničené, môže sa dôkaz získať iným spôsobom, napríklad výsluchom svedkov). Dôkaz získaný výsluchom účastníka k jeho tvrdeniam je možné v sporných prípadoch nariadiť len vtedy, keď predmetnú skutočnosť nie je možné preukázať inými prostriedkami (okrem súhlasu s výsluchom). Iné dôkazy majú preto prednosť.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V niektorých prípadoch môže zákon stanoviť, ktoré dôkazy je potrebné vykonať; záleží na konkrétnom spore (napríklad v konaní o povolenie uzavrieť manželstvo je potrebné vypočuť oboch snúbencov).

Niektoré skutočnosti sa môžu preukázať len určitým spôsobom, napríklad zmenkový alebo šekový rozkaz sa môže vydať výlučne na základe predloženia pôvodnej zmenky, rozhodnutia o umorení zmenky alebo inej listiny; exekučný príkaz sa môže vykonať iba na základe predloženia vykonateľného rozhodnutia alebo exekučného titulu atď.).

Pre vznik niektorých záväzkov alebo vecných práv (najmä vo vzťahu k nehnuteľnostiam) zákon vyžaduje písomnú formu zmluvy – spôsob predkladania dôkazov sa potom odvodzuje od tejto požiadavky.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno, každý má zákonnú povinnosť dostaviť sa na základe predvolania pred súd ako svedok a vypovedať; nemôže sa nechať zastúpiť inou osobou.

Svedkovia, ktorí si splnia svoju svedeckú povinnosť, majú nárok na „svedočné“ (náhradu hotových výdavkov a ušlého zárobku).

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedkovia môžu odoprieť výpoveď len v prípadoch, ak by touto výpoveďou spôsobili nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám; o dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Súd musí takisto rešpektovať zákonnú povinnosť svedkov zachovávať mlčanlivosť o utajovaných informáciách chránených podľa osobitného zákona a iné zákonom stanovené alebo štátom uznané povinnosti mlčanlivosti (napr. skutočnosti uvedené v zdravotnej dokumentácii pacienta – lekárske tajomstvo; bankové tajomstvo; atď.). V týchto prípadoch je možné vykonať výsluch osoby len vtedy, ak bola táto osoba zbavená tejto povinnosti príslušným orgánom alebo osobou, v záujme ktorej má túto povinnosť.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Splnenie svedeckej povinnosti je možné vynútiť predvedením osoby políciou Českej republiky alebo v krajných prípadoch uložením pokuty.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Vo všeobecnosti neexistujú kategórie osôb, od ktorých nie je možné vyžadovať podanie svedectva; existujú však druhy skutočností, o ktorých určité osoby nemôžu svedčiť (pozri otázku č. 2.9).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Len sudca (predseda senátu) má právo vypočuť svedka a viesť výsluch. Ostatní členovia senátu a ostatní účastníci alebo znalci môžu klásť svedkom ďalšie otázky len so súhlasom predsedu senátu; predseda senátu môže zamietnuť konkrétnu otázku, ktorá je napríklad návodná, zavádzajúca alebo nie je vhodná alebo praktická.

Využitie moderných technológií (vrátane videokonferencií) umožňujúcich výsluch na diaľku je v súčasnosti povolený na tých súdoch, ktoré majú potrebné technické vybavenie.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Áno. Ak účastník navrhne na preukázanie svojich tvrdení dôkazy, ktoré boli získané alebo obstarané účastníkom v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a ich získaním alebo obstaraním došlo k porušeniu práv inej fyzickej alebo právnickej osoby, súd nevykoná takéto dôkazy z dôvodu ich neprípustnosti.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Súd môže nariadiť vykonanie dôkazov výsluchom účastníkov, keď dokazovaná skutočnosť nie je možné preukázať inak a ak s tým súhlasí účastník, ktorý sa má vypočuť. Toto pravidlo sa neuplatňuje v nesporových konaniach, t. j. v konaniach, ktoré možno začať bez návrhu (pozri odsek 2.1) a v rámci rozvodového konania alebo konania o zrušení, neplatnosti alebo neexistencie partnerstva. Dôkazným prostriedkom je len taký výsluch účastníkov, ktorý súd samostatne nariadil ako procesný dôkaz na preukázanie tvrdených skutočností.

Posledná aktualizácia: 27/08/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Írsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno v súvislosti s konkrétnou žalobou spravidla znáša strana, ktorá predložila predmetné tvrdenie alebo žalobu. Napríklad v prípade žaloby súvisiacej s nedbanlivosťou musí nedbanlivosť preukázať žalobca a spoluvinu musí preukázať žalovaný. Všeobecne platí, že skutočnosti potrebné na preukázanie žaloby musí preukázať žalobca, kým obhajobu musí preukázať žalovaný, a ak žalovaný podá protižalobu, potom žalovaný znáša dôkazné bremeno týkajúce sa tejto žaloby. Určitými zákonnými požiadavkami sa však niekedy prenáša dôkazné bremeno na žalovaného. Napríklad pri žalobách týkajúcich sa nespravodlivého prepustenia zamestnanca dôkazné bremeno znáša žalovaný zamestnávateľ, t. j. zamestnávateľ musí preukázať, že existujú podstatné dôvody na prepustenie zamestnanca. [Pozri [zákon o nespravodlivom prepustení zamestnancov z roku 1977](#) v znení zmien].

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nie je potrebné preukazovať skutočnosti, ktoré súd pripustí. Sudcovia sa môžu opierať o svoje všeobecné vedomosti alebo zohľadniť skutočnosti, ktoré sú jasne preukázané, zrejme alebo všeobecne známe, a preto dôkazy o takýchto skutočnostiach nie sú potrebné. Zákon vychádza z určitých domnienok, ktoré môžu byť vyvrátené dôkazmi. Patrí medzi ne domnienka o legitímnosti detí, platnosti manželstiev, duševnej spôsobilosti dospelých a domnienka úmrtia, ak danú osobu nikto nevidel ani o nej nepočul viac ako 7 rokov, a to aj napriek tomu, že sa vykonalo príslušné zisťovanie. Pravidlo *res ipsa loquitur* sa uplatňuje vtedy, keď existuje domnienka nedbanlivosti za okolností, v ktorých sa preukáže, že príčina nehody bola v čase nehody pod kontrolou žalovaného alebo jeho zamestnancov alebo zástupcov a že charakter nehody bol taký, že za bežných okolností a za predpokladu, že zodpovedné osoby by postupovali s primeranou starostlivosťou, by sa nehoda nestala. Keď sa uplatní pravidlo *res ipsa loquitur*, dôkazné bremeno sa posunie alebo presunie na žalovaného, ktorý musí následne preukázať, že sa nedopustil nedbanlivosti. Bremeno dokázania príčinnej súvislosti však stále znáša žalobca. Treba poznamenať, že ak zo skutočností jasne vyplýva, že doktrína *res ipsa loquitur* možno uplatniť, žalobca sa na ňu môže počas pojednávania vo veci odvolávať bez toho, aby túto doktrínu uviedol vo svojej žalobe.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V občianskoprávnom spore strana vo veci uspeje, ak súd na základe pravdepodobnosti presvedčí o svojom tvrdení v danej veci. Ak teda strana súd nepresvedčí, že jej verzia udalostí je pravdepodobnejšia ako verzia jej oponenta, potom prípad prehrá. Ide o flexibilnú normu a vo všeobecnosti súdy v určitých veciach, napríklad vo veciach týkajúcich sa podvodu, vzhľadom na závažnosť obvinenia vyžadujú presvedčivejšie dôkazy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy sa v občianskoprávnych konaniach získavajú prostredníctvom získavania dokumentov, poskytovania informácií a výpovedí svedkov.

Získavanie dokumentov: V konaniach pred Najvyšším súdom sa dokument získava na základe písomnej žiadosti, v ktorej jedna strana žiada druhú stranu o dobrovoľné poskytnutie dokumentu. Súd nariadi poskytnutie dokumentu len vtedy, ak druhá strana dokument neposkytne alebo ho odmietne poskytnúť dobrovoľne, alebo na žiadosť o poskytnutie dokumentu neodpovie. [Pozri [Pravidlá vyšších súdov](#), príkaz 31, pravidlo 12 v znení zmien]. Požadovaný dokument musí byť relevantný a nevyhnutný vzhľadom na skutočnosti, ktoré sú predmetom žaloby. Poskytnutie dokumentov možno požadovať aj od strany, ktorá nie je účastníkom konania.

Poskytovanie informácií: Každá strana, ktorá je účastníkom konania týkajúceho sa osobnej ujmy, musí druhej strane bez toho, aby bola potrebná súdna žiadosť, odovzdať všetky lekárske správy vypracované zmluvnými, ktorí budú predvolaní, aby vypovedali pred súdom ako svedkovia. [Pozri [Pravidlá vyšších súdov](#), príkaz 39, pravidlo 46 v znení zmien]. Obe strany si zároveň musia vymeniť zoznamy s menami a adresami všetkých svedkov, ktorí majú byť predvolaní, pričom žalobca musí poskytnúť úplné vyhlásenie obsahujúce všetky položky, ktorých sa týkajú osobitné škody alebo výdavky spojené so stratou alebo ujmu, ktoré sú predmetom žaloby.

Svedkovia skutočnosti: Strany nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojho tvrdenia mohli predložiť svedeckú výpoveď, s výnimkou konania pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu (*Commercial List of the High Court*), kde strana, ktorá sa chce odvolať na výpoveď svedka, musí predložiť vyhlásenie svedka podpísané samotným svedkom, ktoré obsahuje svedeckú výpoveď, a zároveň musí svedka vyzvať, aby pred súdom ústne vypovedal. Ak strana neposkytne svedeckú výpoveď pred súdnym konaním pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu, táto strana nesmie predvolať svedka bez súhlasu súdu. Súd má aj rozsiahle právomoci, pokiaľ ide o kontrolu dôkazov, ktoré pripustí, a môže vylúčiť dôkazy, ktoré by boli inak prípustné, alebo obmedziť krížový výsluch svedka. Za určitých okolností môže strana požiadať aj o vydanie súdneho príkazu, ktorý umožní svedeckú výpoveď pod prisahou pred súdnym vyšetrovateľom, a to ešte pred pojednávaním v danej veci. Vo všeobecnosti je úlohou sudcu preskúmať všetky dôkazy predložené jednotlivými stranami a nezapájať sa do procesu zisťovania skutočností. Všeobecne platí, že sudca nemá právo predvolať svedka bez súhlasu strán, hoci to môže urobiť v prípadoch pohľadania súdom alebo v niektorých konaniach týkajúcich sa starostlivosti o deti. Sudca má ďalej právomoc opätovne predvolať svedka, ktorého predtým predvolala niektorá zo strán.

Znalci: Strany vo všeobecnosti nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili znaleckú výpoveď. V prípade prekladania znaleckej výpovede by si strany mali vymeniť všetky znalecké posudky ešte pred súdnym konaním. V súdnom konaní pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu môže sudca v rámci prípravného konania požiadať znalcov, aby sa navzájom poradili s cieľom identifikovať otázky, v súvislosti s ktorými zamýšľajú vypovedať, dohodnúť sa na svedectve, ktoré majú v úmysle poskytnúť v súvislosti s týmito otázkami, a zvážiť všetky prípadné záležitosti, zváženie ktorých im sudca môže nariadiť. Títo znalci môžu byť súdom poverení, aby vypracovali memorandum, ktoré spoločne predložia tajomníkovi a doručia stranám a ktoré bude obsahovať výsledky ich stretnutí a konzultácií. Takýto výsledok konzultácií znalcov nie je pre strany záväzný. [Pozri [Pravidlá vyšších súdov](#), príkaz 63A, pravidlo 6 ods. 1 písm. ix)].

Súd môže z vlastného podnetu vymenovať znalca za hodnotiteľa, ktorý súdu poskytne pomoc v súvislosti s predmetom súdneho konania. Súd môže hodnotiteľovi nariadiť, aby vypracoval posudok, ktorého kópie budú zaslané stranám, a aby sa zúčastnil na súdnom konaní a poskytol tak súdu poradenstvo alebo pomoc.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Získavanie dokumentov: Súd vydá príkaz na poskytnutie dokumentu iba vtedy, ak strana, ktorá bola o dokument požiadaná, tento dokument neposkytla, odmietla poskytnúť alebo neodpovedala na žiadosť o jeho poskytnutie na základe dobrovoľnosti. Ak teda súd nariadi poskytnutie dokumentu, strane, ktorá oň požiada, bude zvyčajne priznaná náhrada trov súvisiacich s podaním žiadosti. Ak strana, ktorá je účastníkom konania, dostane príkaz, aby poskytla určité dokumenty v jej moci alebo držbe, musí predložiť kópie týchto dokumentov druhej strane. Príkaz na poskytnutie dokumentov je splnený, ak strana poskytne prísažné vyhlásenie, v ktorom ako prílohu uvedie relevantné dokumenty. Nesplnenie príkazu na poskytnutie dokumentu môže viesť k zamietnutiu žaloby alebo nezohľadneniu obhajoby, čím je zabezpečené, že strany, ktoré sú účastníkmi súdneho konania, splnia príkazy na poskytnutie dokumentov.

Svedkovia skutočnosti: Strany nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili svedeckú výpoveď. Ak súd nariadi, aby bola svedecká výpoveď poskytnutá pod prisahou, svedok bude vypovedať ústne pred vyšetrovateľom, ktorého súd vymenuje. Výsluch bude prebiehať rovnako, ako keby prebiehal na súdnom konaní, pričom svedka bude možné podrobiť plnému krížovému výsluchu a svedecká výpoveď sa písomne zaznamená.

Znalci: Strany vo všeobecnosti nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili znaleckú výpoveď. Znalci môžu vypracovať písomné posudky, v ktorých uvedú svoje zistenia a poskytnú svoj nestranný odborný názor. V prípade, že sú k dispozícii znalecké posudky, strany by sa ich mali navzájom poskytnúť ešte pred súdnym konaním. Znalec má v prvom rade povinnosť voči súdu, a nie voči niektorej zo strán, ktoré sú účastníkmi konania, a to aj napriek tomu, že mu zaplatí strana, ktorá ho požiada o znaleckú výpoveď.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže zamietnuť návrh strany, ktorá chce získať alebo predložiť určité dôkazy, ak je súd názoru, že tieto dôkazy sú irelevantné, zbytočné alebo neprípustné. Podľa „pravidla najlepšieho dôkazu“ je potrebné predložiť najlepší a najpriamejší dôkaz o danej skutočnosti, alebo ak najlepší dôkaz nie je k dispozícii, je potrebné vysvetliť, prečo nie je k dispozícii. Napríklad najlepším dôkazom obsahu konkrétneho listu je predloženie samotného listu, a nie poskytnutie ústneho svedectva o jeho obsahu. Vo všeobecnosti sú prípustné všetky dôkazy, ktoré sú z hľadiska akejkoľvek spornej skutočnosti relevantné. Niektoré dôkazy sú však neprípustné, napríklad privilegovaná komunikácia (napr. dôkaz o dôvernej komunikácii medzi klientom a advokátom). O prípustnosti dôkazov preto v každom jednotlivom prípade rozhodne sudca.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Skutočnosti možno preukázať dôkazmi, domnienkami a závermi, ktoré vyplývajú z dôkazov, ako aj zohľadnením určitých známych skutočností zo strany súdu. Medzi dôkazy, na ktoré sa v občianskoprávnom konaní možno odvolávať, patria svedecké výpovede, dokumenty a vecné dôkazy. Dokumentmi môžu byť listové dokumenty, počítačové záznamy, fotografie, videozáznamy a zvukové nahrávky.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

V zásade platí, že svedkovia skutočnosti vypovedajú ústne na súdnom konaní, kde sú požiadaní, aby potvrdili pravdivosť a presnosť svojich vyhlásení. Znalci predkladajú svoju výpoveď v písomných posudkoch, pokiaľ súd nerozhodne inak. Znalec vo svojom posudku musí uviesť závery, skutočnosti a predpoklady, z ktorých v posudku vychádza, ako aj základ svojich pokynov. Súd rozhodne, či je potrebné aj, aby sa znalec zúčastnil na súdnom konaní a vypovedal ústne.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd má širokú právomoc, pokiaľ ide o rozhodovanie o váhe alebo dôveryhodnosti ktoréhokoľvek dôkazu. Napríklad dôkazy z druhej ruky síce môžu byť v občianskoprávnom konaní prípustné, často však budú mať menšiu váhu ako priame svedectvo, najmä ak bol o svedectvo požiadaný samotný autor vyhlásenia.

Niektoré dokumenty a záznamy sa akceptujú ako autentické. Napríklad záznamy podnikov a verejných orgánov sa akceptujú ako autentické, ak ich potvrdí predstaviteľ podniku alebo verejného orgánu, a jednotlivé druhy úradných dokumentov (ako sú právne predpisy, stanovy, príkazy, zmluvy a súdne záznamy) možno preukázať tlačnými alebo overenými kópiami bez ďalšieho dôkazu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Niektoré transakcie sa musia vykonať písomne a na preukázanie takýchto transakcií sa preto vyžadujú listinné dôkazy. Príkladom listinného dôkazu je zmluva o predaji pozemku.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo všeobecnosti platí, že ak je svedok spôsobilý, možno ho prinútiť, aby sa dostavil na súd a poskytol výpoveď. Strana, ktorá chce zabezpečiť účasť svedka na súdnom konaní, pripraví predvolanie, v ktorom bude svedok vyzvaný, aby sa dostavil na súd a vypovedal. Keď súd vydá a riadne doručí takéto predvolanie, svedok je povinný dostaviť sa na vypočutie. Osoba, ktorá neuposlúchne predvolanie, je vinná z pohrdania súdom.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Všeobecné pravidlo, že spôsobilých svedkov možno prinútiť, aby vypovedali, sa nevzťahuje na zahraničných panovníkov a členov ich domácnosti, zahraničných diplomatických zástupcov a konzulárnych úradníkov, zástupcov určitých medzinárodných organizácií a sudcov a porotcov v súvislosti s ich činnosťou v týchto funkciách. Manželov a príbuzných strán možno v občianskoprávnych konaniach prinútiť vypovedať. Svedok je povinný odpovedať na otázku s výnimkou prípadov, v ktorých by sa pripravil o právo nevypovedať vo vlastný neprospech. Inými slovami svedok je povinný odpovedať na otázku, ak nie je schopný preukázať, že existujú dostatočné dôvody, aby sa obával, že daná odpoveď by ho inkriminovala.

Svedkovia, od ktorých sa zvyčajne môže vyžadovať poskytnutie výpovede, sú napriek tomu oprávnení neposkytnúť niektoré dokumenty na kontrolu a odmietnuť odpovedať na niektoré otázky z dôvodu výsady. Medzi hlavné druhy výsady patrí povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť, privilegovaná komunikácia a už uvedené právo nevypovedať vo vlastný neprospech.

Dôvodom neposkytnutia dôkazov môže byť aj ochrana verejného záujmu, pokiaľ by ich poskytnutie bolo v rozpore s verejným záujmom. Medzi dôkazy, na ktoré sa môže vzťahovať imunita, patria dôkazy týkajúce sa národnej bezpečnosti, diplomatických vzťahov, fungovania centrálnej vlády, záujmu dieťaťa, vyšetrovania trestných činov a ochrany informátorov. Okrem toho novinári nie sú povinní zverejňovať svoje zdroje, pokiaľ ich zverejnenie nie je potrebné v záujme spravodlivosti alebo národnej bezpečnosti alebo na zabránenie nepokojom alebo trestným činom.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedka, ktorému bolo doručené predvolanie, ale ktorý odmieta svedčiť, možno vziať do väzby za pohrdanie súdom až dovtedy, kým neodčiní svoje pohrdanie, alebo mu možno uložiť pokutu. Odmietnutie výpovede po doručení predvolania v skutočnosti predstavuje nesplnenie súdneho príkazu, a preto odmietnutie svedčiť môže predstavovať pohrdanie súdom.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Dospelé osoby nie sú spôsobilé na poskytnutie výpovede v občianskoprávnych konaniach, ak nie sú schopné porozumieť prísaha alebo poskytnúť racionálne svedectvo. Detský svedok nemusí byť spôsobilý na poskytnutie výpovede, ak nerozumie povinnosti hovoriť pravdu alebo dostatočne nedokáže odôvodniť výpoveď, ktorú poskytuje, pričom je na konkrétnom sudcovi, aby o tejto otázke rozhodol.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia na začiatku poskytnú svoju hlavnú výpoveď a následne sú podrobení krížovému výsluchu advokátom druhej strany. Počas krížového výsluchu môžu byť svedkom položené navádzajúce otázky. Po skončení krížového výsluchu svedka opätovne vypočuje strana, ktorá ho pôvodne predvolala. Svedkovi môže otázku položiť aj sudca, napríklad s cieľom objasniť určité záležitosti.

V určitých prípadoch môžu svedkovia vypovedať prostredníctvom živého televízneho spojenia. V konaní týkajúcom sa záujmu dieťaťa alebo osoby s duševným postihnutím môže súd vypočuť výpoveď dieťaťa prostredníctvom živého televízneho spojenia, pričom otázky možno dieťaťu položiť prostredníctvom sprostredkovateľa. Výpoveď prostredníctvom živého televízneho spojenia možno použiť aj v prípade, že dotknutý svedok žije mimo jurisdikcie Írska.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy získané nezákonným spôsobom nie sú nevyhnutne neprípustné. Takéto dôkazy sú prípustné, ak sú relevantné, ale sudca má možnosť ich vylúčiť. Ak je podľa sudcu v záujme verejného poriadku nevyhnutné takéto dôkazy vylúčiť, potom dôkazy nebudú prípustné ani napriek tomu, že sú z hľadiska predmetných skutočností relevantné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Svedecké výpovede účastníkov konania sú ako dôkazy prípustné v rovnakej miere ako výpovede strán, ktoré nie sú účastníkmi konania.

Súvisiace odkazy

<http://www.courts.ie/>

Posledná aktualizácia: 13/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Grécko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V záležitostiach dôkazov sa grécke právo riadi dispozičnou zásadou (*archi tis diáthesis*). To znamená, že súd koná iba na návrh jednej zo strán a rozhoduje na základe skutkových tvrdení predložených a preukázaných stranami a o návrhoch, ktoré predložili. Procesné úkony sa vykonávajú na návrh strany, ak zákon neustanovuje inak. Každá strana je povinná preukázať iba skutočnosti, ktoré majú vplyv na rozhodnutie prípadu a ktoré sú nevyhnutné na podporu jej vlastného návrhu alebo protinávrhu. Nepreukázaný návrh sa zamietne.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Ak zákon vyžaduje dôkazy o existencii skutočnosti, pripustí sa dôkaz o opaku, pokiaľ proti tomu neexistuje pravidlo. Skutočnosti, o ktorých je všeobecné známe, že neexistujú žiadne odôvodnené pochybnosti o ich pravdivosti alebo sú známe súdu z iných súdnych konaní, sa zohľadnia automaticky a nemusia sa preukazovať. Súd automaticky zohľadní poznatky zo všeobecných skúseností bez toho, aby vyžadoval dôkazy. Súd rovnako zohľadní zákony, tradície a zvyky iných krajín z vlastnej iniciatívy, hoci môže vyžadovať dôkazy, ak sa s nimi nestotožní.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd slobodne posúdi dôkazy a rozhodne na základe vlastného uváženia, či sú urobené vyjadrenia pravdivé. Vo svojom rozhodnutí uvedie dôvody, ktoré ho viedli k jeho záveru. Ak zákon stanovuje, že prípad možno rozhodnúť len na základe rovnováhy pravdepodobností, napr. pri návrhu na nariadenie predbežných opatrení (*asfaltická métra*), súd nie je povinný uplatňovať pravidlá, ktoré upravujú vykonanie dôkazov, prípustné formy dôkazov a silu dôkazov, ktoré sa môžu predložiť, ale môže vziať do úvahy všetko, čo považuje za vhodné, aby zaujal stanovisko ku skutkovému stavu.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Základnou zásadou je, že dôkazy navrhujú a predkladajú strany. Súd však môže aj bez návrhu nariadiť predloženie akéhokoľvek dôkazu povoleného zákonom, aj keď ho nenavrhl strany.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Po vykonaní dôkazov súd rozhodne o veci samej. Pokiaľ považuje dôkazy za nedostatočné, v takomto prípade môže nariadiť predloženie nových dodatočných dôkazov.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Ak považuje existujúce dôkazy za dostatočné alebo v prípade, ak ich strana nedokázala predložiť v zákonnej lehote.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Dôkazy podľa občianskeho súdneho poriadku (*Kódika Politikís Dikonomías*) zahŕňajú priznania, prehliadky, znalecké posudky, listinné dôkazy, výsluchy strán, svedectvá, stanoviská, skutkové domnienky a čestné vyhlásenia.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Súdni znalci (*pragmatognómones*) pomáhajú súdu poskytnutím stanoviska na otázky, ktoré im súd položí. Ak je to potrebné, súd požiada súdnych znalcov, aby boli prítomní pri všetkých alebo niektorých krokoch, ktoré vykonáva. Každý súd vedie zoznam súdnych znalcov. Príkazy vydané na návrh ministra spravodlivosti stanovujú spôsob vyhotovovania a vedenia zoznamu. Súd, ktorý prejednáva prípad, poskytne súdnym znalcom potrebné pokyny o spôsobe, akým majú vykonávať svoje úlohy a určí najmä a) či považuje za nevyhnutné, aby sa zúčastnili akejkoľvek fázy súdneho konania a b) či má byť znalecký posudok uvedený na súde alebo vyhotovený samotnými súdnymi znalcami. Pokiaľ súd, ktorý prejednáva prípad, neurčí inak, rovnaké právomoci môže vykonávať aj iný súd, ktorý koná na základe žiadosti alebo postúpenia vykonania niektorých súdnych krokov týkajúcich sa znaleckého posudku, alebo poverený sudca (*entetalménos dikastís*). Ak sa nariadi predloženie písomného stanoviska, súd stanoví lehotu, v rámci ktorej musia súdni znalci predložiť svoje stanovisko. Sudca alebo v prípade senátu predseda súdu môžu predĺžiť lehotu na žiadosť súdnych znalcov bez predchádzajúceho predvolania strán, ak sa súdni znalci domnievajú, že poskytnutá lehota je nedostatočná na prípravu stanoviska. Ak je súdnych znalcov viac ako jeden, všetky úkony potrebné na prípravu znaleckého posudku a vyhotovenie svojho písomného stanoviska vykonajú spoločne. Stretnú sa na základe pozvania niektorého z nich. V písomnom stanovisku sa musia uviesť činnosti, ktoré vykonali, a názory každého z nich s odôvodneniami a toto stanovisko musia podpísať. Ak sa niektorý zo súdnych znalcov nezúčastní na vypracovaní stanoviska alebo ho odmietne podpísať, uvedie sa to v stanovisku. Súdni znalci alebo osoba, ktorú poverili na tento účel, predloží písomné stanovisko do podateľne súdu, ktorý ich vymenoval, a táto skutočnosť sa zaznamená. Ak sa stanovisko predloží do podateľne súdu, ktorý koná na základe žiadosti alebo postúpenia súdu, na ktorom slúži poverený sudca, správa sa bezodkladne postúpi do podateľne súdu, ktorý prejednáva prípad. Súd vždy slobodne posúdi stanovisko súdnych znalcov.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Ústne alebo písomné priznanie (*omología*), ktoré poskytla strana na súde alebo pred povereným sudcom, predstavuje úplný dôkaz proti osobe, ktorá ho poskytla; priznania poskytnuté mimo súdu, ako aj iné dôkazy sa posudzujú slobodne.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Zmluvy a úkony kolektívnej povahy nie je možné preukázať svedeckou výpoveďou, ak je hodnota transakcie vyššia ako 20 000 EUR a svedecká výpoveď nie je prípustná proti obsahu listinných dôkazov, aj keď hodnota transakcie je nižšia ako dva milióny GRD alebo 20 000 EUR. Svedecké výpovede sú však napriek tomu prípustné v týchto prípadoch: a) ak existujú základné dôkazy poskytnuté prostredníctvom dokumentov s dôkaznou hodnotou, z ktorých vyplýva pravdepodobnosť, že transakcia bola skutočne uzavretá („začiatky písomných dôkazov“, *archí éngrafis apódeixis*); b) ak existuje fyzický alebo morálny dôvod, prečo dokument nie je možné predložiť; c) ak sa preukáže, že dokument bol vyhotovený, ale náhodne sa stratil; d) ak svedecké výpovede sú odôvodnené na základe povahy transakcie alebo osobitných podmienok, za ktorých bola transakcia uzavretá, a najmä, pokiaľ ide o obchodné transakcie.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každý, kto je predvolaný, aby vypovedal ako svedok, sa musí dostaviť a uviesť jemu známe skutočnosti. Ak sa osoba nedostaví na súd bez zdôvodnenia, súd jej nariadi zaplatiť výdavky spôsobené jej neprítomnosťou a môže jej takisto uložiť pokutu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Tieto osoby majú právo odmietnuť vypovedať ako svedkovia: 1. duchovní, advokáti, notári, lekári, lekárnici, zdravotné sestry, pôrodné asistentky, ich asistenti a právni poradcovia strany, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré sa dozvedeli pri výkone ich povolania; 2. príbuzní strán na základe pokrvnej príbuznosti, manželstva alebo osvojenia až do tretieho stupňa príbuzenstva v priamom rade alebo pobočnom rade, pokiaľ nie sú spojení rovnakým spôsobom so všetkými stranami a manželmi, bývalými manželmi a zasnúbené osoby. Okrem toho svedok nie je povinný svedčiť o 1. skutočnostiach, ktoré by mohli viesť k trestnému stíhaniu za trestný čin spáchaný buď svedkom, alebo príbuznou osobou v zmysle článku 401 ods. 2 občianskeho súdneho poriadku, alebo ktoré by mohli mať dosah na česť svedka alebo česť takejto osoby, 2. skutočnosti, ktoré predstavujú služobné tajomstvo.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkovi, ktorý sa dostaví, ale odmieta svedčiť, hoci je povinný, môže súd nariadiť zaplatiť pokutu.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Tieto osoby sa nemôžu vypočúvať ako svedkovia:

kňazi vo vzťahu ku všetkému, čo sa dozvedeli pod spovedným tajomstvom;

osoby, ktoré v čase predmetných udalostí nemali duševnú spôsobilosť pochopiť ich alebo sa nedokážu vyjadriť o tom, čo vnímali;

osoby, ktoré sa v čase predmetných udalostí boli v stave duševnej poruchy skutočne narušujúcej usudzovanie a vôľu alebo ktoré sú v takom stave, že majú byť vyšetrené;

advokáti, notári, lekári, lekárnici, zdravotné sestry, pôrodné asistentky, ich asistenti a poradca strany, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré im boli zverené alebo ktoré sa dozvedeli pri výkone svojho povolania, pre ktoré majú povinnosť zachovávať mlčanlivosť, pokiaľ im osoba, ktorá sa im zverila a voči ktorej majú povinnosť mlčanlivosť, im dovoľí svedčiť;

štátni zamestnanci a príslušníci ozbrojených síl, pokiaľ ide o skutočnosti, v súvislosti s ktorými majú povinnosť zachovávať mlčanlivosť, pokiaľ zodpovedný minister nedovoľí ich vypočúvanie;

osoby, ktoré môžu mať záujem na výsledku súdneho konania.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Pred vypočúvaním sa svedok zaviazne prisahou (vyslovením náboženskej prisahy alebo vyhlásením). Svedkovia sa vypočúvajú oddelene a len vtedy, ak sa to považujú za dôležité, môžu byť konfrontovaní s inými svedkami alebo stranami. Svedkovia poskytujú svoje výpovede ústne. Svedkovia musia uviesť, ako sa dozvedeli o tom, o čom svedčia a v prípade dôkazov z druhej ruky musia uviesť osobu, ktorá im informácie poskytla. Súd môže zakázať stranám alebo ich právnym zástupcom klásť otázky svedkovi, ak sú zjavne zbytočné alebo irelevantné, a vyhlási vypočúvanie svedka za ukončené, ak sa domnieva, že uviedol všetko, čo vie, o skutočnostiach, ktoré sa majú preukázať. V osobitnom prípade môže súd rozhodnúť o uskutočnení videokonferencie z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť strany. Súd rozhodne, či takúto žiadosť prijme alebo odmietne po tom, ako určí, či je použitie technológie nevyhnutné pre účinné vedenie konania. So zreteľom na okolnosti prípadu môže súd povoliť žiadosť o videokonferenciu a zároveň požadovať dodatočné záruky riadneho priebehu konania. Sudca, súdny úradník a ostatní účastníci videokonferencie musia byť prítomní v príslušných miestnostiach pred plánovaným časom spojenia. Súd zväži v jednotlivých prípadoch, či by mal byť sudca prítomný na vzdialenom mieste. Zariadenie ovláda sudca alebo poverení zamestnanci súdu. V prípade konzulárneho orgánu zariadenie ovláda osoba poverená vedúcim delegácie. Výsluch prostredníctvom videokonferencie sa uskutočňuje v súlade s ustanoveniami občianskeho súdneho poriadku, ktorý upravuje príslušný súdny krok. Sudca určí počet osôb, ktoré môžu byť v miestnostiach prítomné. Vede výsluch a poskytuje potrebné pokyny osobám, ktoré sú prítomné na oboch miestach. Každý člen súdu alebo účastník konania je oprávnený so súhlasom sudcu, ktorý vedie výsluch klásť otázky stranám, svedkom a prítomným súdnym znalcom. S cieľom určiť totožnosť osoby vo vzdialenej miestnosti sudcovi pomáha súdny úradník alebo osoba na vzdialenom mieste, ktorú poveril konzul. Sudca, ktorý vedie výsluch, rozhodne o ukončení videokonferencie. Výsluch svedkov, súdnych znalcov a účastníkov videokonferencie sa považuje za výsluch uskutočnený pred súdom a má rovnakú dôkaznú silu ako výsluch na verejnom pojednávaní.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd môže vziať do úvahy len zákonné dôkazy. Pojem „zákonný“ (*nómima endeiktiká méssa*) zahŕňa spôsoby, ktorými sa dôkazy získali. Dôkazy získané nezákonným spôsobom sú nezákonné a neberú sa do úvahy.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno, výsluch strán je prijateľným dôkazom.

Posledná aktualizácia: 14/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Španielsko

1 Dôkazné bremeno

V záujme uznania práv na súde sa musia doložiť uvádzané skutočnosti. To znamená využiť aktívny procesný postup, ktorého kroky a načasovanie sú regulované.

Účastníci konania musia preukázať skutočnosti, ktoré tvrdia a na ktorých sú založené ich nároky. Navrhovateľ musí poskytnúť dôkazy týkajúce sa skutočností uvedených v jeho návrhu, kým odporca musí byť schopný dokázať skutočnosti, ktoré zabraňujú, zrušujú alebo oslabujú právnu účinnosť skutočností uvedených v návrhu.

Účastník konania, ktorý nesie dôkazné bremeno, znáša škodlivé dôsledky nedostatku dôkazov. Ak teda, pokiaľ ide o vynesenie rozsudku alebo podobného rozhodnutia, účastník konania nepredloží dôkazy potvrdzujúce tvrdené skutočnosti, súd žalobu zamietne. S cieľom prisúdiť nedostatok dôkazov týkajúcich sa určitej skutočnosti niektorému z účastníkov konania súd zohľadní jednoduchosť, s akou každý z nich môže skutočnosť preukázať.

Je nevyhnutné, aby všetky osoby, ktoré si želajú obrátiť sa na súdy, vopred posúdili svoje možnosti týkajúce sa ich schopnosti dokázať svoje tvrdenia, aby neplytvali časom a peniazmi (trovy konania) v prípade, ak ich nie sú schopní preukázať. Na tento účel je nevyhnutné, aby mali určité vedomosti, hoci len veľmi všeobecné a základné, o pravidlách, ktorými sa riadi fáza dokazovania.

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Fázu dokazovania v španielskom práve upravujú kapitoly V a VI hlavy I zväzku II (články 281 až 386) Občianskeho súdneho poriadku (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) (zákon č. 1/2000 zo 7. januára 2000). Občiansky súdny poriadok obsahuje všeobecné pripomienky k dôkazom v oddiele XI úvodu (z technického hľadiska známe ako preambula), ktoré môžu byť zaujímavé pre každého, kto si želá zistiť, ako španielsky zákonodarca vidí fázu dokazovania.

Niektoré konania majú osobitné pravidlá obstarávania dôkazov, ktoré menia všeobecné pravidlá, ako sú konania týkajúce sa maloletých osôb alebo rodín. Dôkazy môže obstarávať aj súd druhého stupňa (*Juzgado de Segunda Instancia*). Zvyčajne ide o dôkazy, ktoré nemohol obstarat súd prvého stupňa (*Juzgado de Primera Instancia*) z dôvodov, ktoré nemožno pripísať navrhovateľovi.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Tradične sa na teoretickej úrovni rozlišuje medzi dôkazom o skutočnostiach a dôkazom práva, hoci v skutočnosti právo nie je predmetom dokazovania, keďže ho musí poznať sudca. Výnimkou je cudzie právo, pri ktorom môže byť dokazovanie potrebné. Dôkaz cudzieho práva sa riadi zákonom o medzinárodnej právnej spolupráci v občianskych veciach (*Ley de cooperación jurídica internacional en materia civil*), podľa ktorého si sudca môže vyžiadať správy o cudzom práve, a to zvyčajne prostredníctvom španielskeho ústredného orgánu. Ak sa nepreukáže cudzie právo, môže sa uplatniť právo španielske, hoci sudca využije túto právomoc len za výnimočných okolností.

Nie je potrebné preukazovať skutočnosti, ktoré sú úplne a vo všeobecnosti známe, ani skutočnosti, na ktorých sa účastníci konania zhodli, s výnimkou prípadov, keď účastníci konania nemajú kontrolu nad skutkovou podstatou konania, inými slovami, pri konaniach o právnej spôsobilosti osôb, o určení rodičovstva, o manželstve a maloletých osobách.

Domnienky stanovené zákonom vynímajú účastníka konania, ktorý má prospech z domnienky, z povinnosti predkladať dôkaz o predpokladanej skutočnosti. V prípade takýchto domnienok sa pripúšťa dôkaz opaku, pokiaľ sa v zákone výslovne takýto dôkaz nezakazuje. Domnienky stanovené zákonom zahŕňajú

spoluvlastníctvo majetku a peňazí, ktorý nadobudol jeden z manželských partnerov alebo obidvaja manželskí partneri po uzavretí manželstva, s výnimkou prípadov, keď možno dokázať, že tento majetok alebo peniaze patria výlučne jednému z partnerov, domnienku, že manželskí partneri žijú v jednej domácnosti a domnienku, že nezvestná osoba bola nažive až do chvíle, keď bola vyhlásená za mŕtvu.

Vo všeobecnosti platí, že nedostatočná reakcia odporcu na návrh a nedostavenie sa na pojednávanie tohto účastníka konania nezabývajú preukazovania dôkazného bremena týkajúceho sa skutočností, ktoré podporujú jeho tvrdenia. Existujú však výnimky, keď absencia námietok odporcu vedie k tomu, že sudca vynesie rozsudok podporujúci tvrdenia navrhovateľa. To platí napríklad o konaniach vo veciach s nízkou hodnotou sporu a v konaniach na vysťahovanie z dôvodu neplatenia.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Skutočnosti uvádzané stranami v ich stanovení žalobného nároku a v obhajovacej reči sa musia dokázať a súd musí svoje hodnotenie vykonávať na základe okolností prípadu, pričom zohľadňuje všetky vykonané dôkazy a ich povahu (napríklad úradne osvedčená listina nemá rovnakú hodnotu ako vyhlásenie jedného z účastníkov konania). Hodnotenie dôkazov a dôvody, prečo sudca dospel k určitým záverom, sa musia uviesť v rozsudku. Okrem priamych dôkazov existujú aj nepriame dôkazy, čo znamená, že po prijatí alebo po úplnom preukázaní skutočnosti súd môže predpokladať, že pravdivá je iná skutočnosť za predpokladu, že existuje konkrétna a priama súvislosť medzi dvomi skutočnosťami. Súd v rozhodnutí musí uviesť dôvody, ktoré ho priviedli od preukázanej skutočnosti k skutočnosti predpokladanej.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Podľa zásady, že súd musí rozhodovať iba o veciach, ktoré mu boli predložené (*principio dispositivo*), ktorou sa riadia občianskoprávne konania, účastníci konania musia súdu navrhnúť dôkazy, ktoré majú v úmysle predložiť v priebehu konania. Súd však z vlastného podnetu môže rozhodnúť, že určité dôkazy sa môžu vykonať len v prípadoch stanovených v zákone. Ak sa sudca v priebehu predbežného pojednávania v bežných občianskoprávných konaniach domnieva, že dôkazy, ktoré navrhujú účastníci konania, nie sú dostatočné na objasnenie sporných skutočností, môže účastníkov konania informovať o skutočnosti, ktorej by sa mohla dotknúť nedostatočnosť dôkazov, a uviesť aj dôkazy, ktoré účastníci konania môžu navrhnúť.

V konaniach týkajúcich sa právnej spôsobilosti osôb, určenia rodičovstva, manželstva a maloletých osôb sudca, bez ohľadu na dôkazy, ktoré si môžu vyžiadať účastníci konania alebo prokuratúra, môže obstaráť akékoľvek dôkazy, ktoré považuje za nevyhnutné v záujme rozhodnutia v konaní, a to v závislosti od typu daného konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

V ústnych konaniach (žaloby s hodnotou do 6 000 EUR) na základe návrhu a uznania prípustnosti dôkazov počas pojednávania sudca pristúpi k vykonaniu dôkazov v prebiehajúcom konaní.

V riadnych konaniach (žaloby s hodnotou vyše 6 000 EUR) sa na základe uznania prípustnosti dôkazov v priebehu predbežného pojednávania (v rámci ktorého sa vyriešili aj procesné otázky) stanoví dátum konania a vykonávanie dôkazov sa dovtedy odloží. Účastníci konania sa predvolajú, aby predniesli svoje vyhlásenia, predvolajú sa svedkovia, ktorých účastníci konania neboli sami schopní predviesť pred súd, predvolajú sa znalci, ak si účastníci konania želajú objasniť alebo vysvetliť znalecké posudky, a oslovia sa inštitúcie, ktoré disponujú dokumentmi, ktoré účastníci konania neboli schopní priložiť k žalobe a obhajobe, a to za predpokladu, že účastníci konania uviedli archívy, v ktorých sa tieto dokumenty nachádzajú. Všetky dôkazy, ktoré sa nemusia vykonať počas konania (napríklad návštevy na určitých miestach), sa vykonajú pred konaním. V prípade, ak jedinými dôkazmi uznanými v rámci predbežného pojednávania sú listinné dôkazy, ktoré neboli spochybnené, alebo keď znalec vypracuje posudok a ani jeden z účastníkov konania nepožaduje jeho prítomnosť na predbežnom pojednávaní, súd vynesie rozsudok na základe predbežného pojednávania bez toho, aby stanovil dátum hlavného konania. Vo všeobecnosti platí, že dôkazy vykonáva rovnaký sudca alebo súd, ktorý prerokúva danú vec, a to aj vtedy, keď svedok nemá bydlisko v okrese súdu a v deň, na ktorý bol predvolaný, musí cestovať do sídla súdu (hoci má právo vzniesť nárok na úhradu príslušnej náhrady od účastníka konania, ktorý navrhol predvolanie tohto svedka, ktorú určí súdny úradník, a toto právo nemá vplyv na následné právo daného účastníka konania požadovať túto náhradu od druhého účastníka konania, ak získa nárok na úhradu trov konania). Len vo výnimočných prípadoch, ako je značná vzdialenosť, sa môže vyžiadať súdna pomoc s cieľom získať výpoveď na súde v mieste pobytu svedka. V tomto prípade sa druhému súdu (na vnútroštátnej úrovni) pošle dožiadanie alebo sa využije mechanizmus zriadený na základe pravidiel o medzinárodnej justičnej spolupráci, a to v závislosti od toho, kde sa má uskutočniť výpoveď. V druhom prípade musia účastníci konania odovzdať otázky, ktoré sa majú položiť, v písomnej forme. Čoraz častejšie sa používajú videokonferencie a v takýchto prípadoch nie je potrebné formulovať otázky vopred. Stačí požiadať o videokonferenciu súd v mieste, kde sa má uskutočniť.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Dôkazy o nesporných skutočnostiach alebo dôkazy, ktoré sa netýkajú skutkovej podstaty konania, sa nepripúšťajú, ani dôkazy, ktoré v súlade s primeranými a určitými pravidlami a kritériami neprispievajú k objasneniu sporných skutočností. Súd v žiadnom prípade nesmie pripustiť žiadne dôkazy, ktoré boli získané protiprávne, ktoré sú v rozpore so základnými právami alebo pri ktorých je potrebná pomoc súdu s cieľom získať dokumenty, ktoré majú k dispozícii účastníci konania.

Vo všeobecnosti platí, že dôkazy sa musia navrhnuť v rámci ústneho konania alebo počas predbežného pojednávania. Dôkazy navrhnuté po uplynutí lehoty sa nepripúšťajú.

V konaniach, ktoré sa týkajú právnej spôsobilosti, rodinných záležitostí a maloletých osôb, sa nové skutočnosti môžu predkladať po prednesení žaloby a obhajoby, a najmä na súde druhého stupňa, keď sa proti rozsudku podá odvolanie, alebo keď sa namieta proti odvolaniu. V týchto prípadoch možno navrhnuť nové dôkazy za predpokladu, že sa nezačal čas na vydanie rozsudku. V ostatných konaniach, keď uplynula lehota na predkladanie dôkazov a objaví sa nová významná skutočnosť, účastníci konania ju môžu súdu písomne oznámiť a takisto požiadať o vykonanie dôkazu, ak druhá strana túto skutočnosť neuznáva ako pravdivú.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Dôkazné prostriedky, ktoré sa môžu použiť v rámci konaní, sú: výsluch účastníkov konania; úradne osvedčené listiny; súkromné dokumenty; znalecké posudky; súdne preskúmanie; výsluch svedkov a prostriedky na reprodukciu slov, zvukov a obrazu, ako aj nástroje, ktoré umožňujú uchovávanie, vyhľadávanie a reprodukciu slov, údajov, obrázkov a matematických operácií vykonaných na účtovné účely alebo na iné účely, ktoré sú podstatné pre konanie.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

SVEDECKÁ VÝPOVEĎ: pri prednášaní žaloby alebo obhajoby nie je potrebné spomínať svedkov, keďže v ústnom konaní sa každý účastník konania musí dostaviť ku dňu určenému na pojednávanie s osobami, ktoré majú vypovedať v konaní. Účastníci konania musia požiadať súd o predvolanie svedkov, ktorých nedokázali predvolať sami, súd im nariadi dostaviť sa do troch dní od doručenia predvolania. V riadnych konaniach sa svedkovia určia na predbežnom pojednávaní, keď sa okrem procesných otázok rozhoduje o spornej skutkovej podstate a keď sa navrhujú a pripúšťajú dôkazy, ktoré sa týkajú tejto skutkovej podstaty.

Svedecká výpoveď je vždy ústna a vykonáva sa v deň pojednávania (rovnako ako objasňovanie považované za nevyhnutné, ktoré sa vyžiada od znalcov). Existuje však jedna výnimka z tohto pravidla o vypočúvaní svedkov: keď informácie o podstatných skutočnostiach konania musia poskytnúť právnické osoby alebo verejné subjekty, nie je však potrebné individuálne vypočúvať fyzické osoby. V takom prípade sa namiesto ústneho výsluchu subjektu predloží zoznam otázok, ku ktorým chcú účastníci konania získať odpoveď a ktoré sudca považuje za relevantné. Odpovede sa poskytujú písomne.

ZNALCKÁ VÝPOVEĎ: znalecké posudky sa vždy podávajú písomne. Po ich predložení a prečítaní posudkov druhej strany sa účastníci konania musia rozhodnúť, či je potrebné, aby sa znalci dostavili na konanie a poskytlí akékoľvek objasnenie alebo vysvetlenie, ktoré by mohlo byť potrebné.

Ak si účastníci konania želajú využiť znaleckú výpoveď, znalecký posudok, na ktorom sú tvrdenia založené, sa musí predložiť so žalobou alebo obhajobou, s výnimkou prípadov, keď to nie je možné spraviť. V takom prípade sa musia uviesť posudky, ktoré majú v úmysle použiť. Okrem toho musia predložiť posudky hneď, ako ich budú mať k dispozícii, a v každom prípade päť dní pred začiatkom predbežného pojednávania v rámci riadneho konania, alebo päť dní pred vypočúťím v rámci ústneho konania. Napriek tomu môžu účastníci konania požiadať o vymenovanie súdneho znalca pri predkladaní žaloby alebo obhajoby. V takom prípade sa posudok vystaví dodatočne (zvyčajne v období medzi predbežným pojednávaním a konaním, ale s dostatočným predstihom, aby si ho účastníci konania mohli naštudovať ešte pred pojednávaním).

Medzistupňom medzi svedkom a znalcom je svedok – znalec, čo je svedok, ktorý je schopný poskytnúť informácie o technických otázkach súvisiacich s konaním. Za normálnych okolností sú svedkovia – znalci autormi správ predložených v rámci žaloby alebo obhajoby ako listinný dôkaz a nie ako znalecká výpoveď.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Áno. Úradne osvedčené listiny predstavujú úplný dôkaz skutočnosti, skutku alebo stavu vecí, ktoré sa v nich opisujú, ako aj dátum, keď bola dokumentácia vyhotovená a totožnosť úradníkov s rozhodovacou právomocou a osôb zapojených do jej vyhotovenia. Ak sa spochybní pravosť úradne osvedčenej listiny, listina sa overí a porovná s pôvodným dokumentom, nech sa tento dokument nachádza kdekoľvek. Napriek tomu, tieto dokumenty predstavujú úplný právny dôkaz bez ďalšej potreby overovania alebo porovnávania, s výnimkou prípadov, keď existujú dôkazy o opaku alebo potreba porovnať rukopis, ak je to možné: staré úradne osvedčené listiny, ku ktorým neexistuje notársky protokol, a akákoľvek úradne osvedčená listina, ku ktorej chýba originál alebo ku ktorej neexistuje záznam na účely overovania alebo porovnávania.

Súkromné dokumenty takisto poskytujú úplný dôkaz v konaniach, v ktorých proti nim účastník konania, ktorého takýto dokument poškodzuje, nevznesie námietku. Ak bola podaná námietka voči súkromnému dokumentu, účastník konania, ktorý tento dokument predložil, môže požiadať o porovnanie rukopisu alebo o akýkoľvek dôkazný prostriedok, ktorým by sa overila jeho pravosť. Ak nie je možné dokázať pravosť súkromného dokumentu, bude sa hodnotiť v súlade s pravidlami náležitej kritiky, ktoré sa dodržiavajú aj pri vyhodnocovaní zvyšku vykonávaných dôkazov. Ak sa na základe námietky ukáže, že dokument je pravý, účastníkovi konania, ktorý proti nemu vznesol námietku, sa môže nariadiť, aby uhradil príslušné náklady, ale aj pokutu.

A nakoniec, ak sa zvyšným dokazovaním nepreukáže opak, v rozsudku sa za pravdivé budú považovať všetky skutočnosti, ktoré účastník konania uznal ako pravdivé v rámci svojich vyhlásení, ak sa daná strana na nich osobne zúčastnila, a ich preukázanie ako pravdivých skutočností ho úplne poškodzuje.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V zásade neexistuje pravidlo, ktoré by určovalo, aký dôkaz sa musí použiť na preukázanie určitých skutočností, je však logické, že napríklad v prípade žaloby týkajúcej sa určitej peňažnej sumy vyplývajúcej z obchodných vzťahov medzi účastníkmi konania sa existencia dlhu alebo jeho vyrovnanie bude v podstate určovať prostredníctvom listinných dôkazov. Znalecká výpoveď sa bude vyžadovať v prípade, keď sú na vyhodnotenie skutočností alebo okolností, ktoré sú relevantné pre danú vec alebo na získanie väčšej istoty v ich prípade, potrebné vedecké, umelecké, technické alebo praktické vedomosti.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Predvolaní svedkovia majú povinnosť dostaviť sa na príslušné konanie alebo pojednávanie. V prípade, ak sa nedostavia, uloží sa im pokuta vo výške 180 až 600 EUR, ktorá podlieha päťdňovému obdobiu, počas ktorého sa môžu vypočuť. Ak sa svedok nedostaví po druhom predvolaní, postihom už nie je obvyčajná pokuta: svedok sa dopustil pohrdania súdom, pred čím sa svedkovia od začiatku varujú.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Všeobecná zásada, podľa ktorej majú svedkovia povinnosť svedčiť, neplatí v prípade svedkov, ktorí pre svoje postavenie alebo povolanie majú povinnosť uchovávať mlčanlivosť vo veci skutočností, o ktorých vypovedajú, o čom musia informovať súd a uviesť dôvody. Súd po zohľadnení dôvodov pre povinnosť mlčanlivosti rozhodne, čo sa stane, pokiaľ ide o ich výpoveď, a môže ich zbaviť povinnosti odpovedať. Zbavenie svedka povinnosti odpovedať sa musí zaznamenať.

Ak svedok tvrdí, že skutočnosti, o ktorých vypovedá, súvisia s vecou, ktorá je zákonne vyhlásená alebo klasifikovaná ako dôverná, súd v prípadoch, v ktorých to považuje za nevyhnutné v záujme výkonu spravodlivosti, z vlastného podnetu požiada príslušný orgán o úradne osvedčenú listinu, ktorá tvrdenie svedka potvrdzuje. Keď súd overí, že tvrdenie o dôvernosti je správne, nariadi, aby sa potvrdzujúca listina zaradila do záznamov spoločne s otázkami, na ktoré sa vzťahuje úradné tajomstvo.

Okrem toho pred výpoveďou súd musí svedkom položiť otázky týkajúce sa ich osobných okolností (rodinné väzby alebo priateľstvo s niektorým účastníkom konania či nepriateľstvo voči nim, osobný záujem na veci atď.) a s ohľadom na ich odpovede môžu účastníci konania súdu predložiť svoje pripomienky k nestrannosti svedkov.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkovia majú povinnosť dostaviť sa, ak boli súdne predvolaní, a musia zložiť sľub alebo prisahu, že budú vypovedať pravdivo, pričom sa upozornia na sankcie, ktoré sa vzťahujú na trestný čin krivej prisahy v občianskoprávnom konaní. Svedkovia musia svedčiť spôsobom stanoveným v článku 366 Občianskeho súdneho poriadku. Ak svedok odmieta vypovedať, mohol by sa dopustiť pohrdania súdom, na ktoré sa vzťahuje pokuta, resp. v závislosti od závažnosti by odmietnutie vypovedať mohlo potenciálne predstavovať trestný čin.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedkom môže byť ktokoľvek, okrem osôb, ktoré boli zbavené svojprávnosti alebo prišli o svoje zmysly (zrak, sluch atď.), pokiaľ ide o skutočnosti, o ktorých by mohli vedieť iba prostredníctvom týchto zmyslov.

Maloleté osoby vo veku do štrnástich rokov môžu vystupovať ako svedkovia, ak sú podľa názoru súdu dostatočne vyspelé na to, aby poznali a boli schopné hovoriť pravdu.

Podľa španielskeho práva tradičný význam pojmu svedok označuje fyzické osoby, to však nebráni, aby na súde vystupovali právni zástupcovia právnických osôb s cieľom poskytnúť informácie o skutočnostiach, o ktorých môžu vedieť z dôvodu svojho postavenia. V prípade právnických osôb a verejných subjektov sa výslovne stanovuje možnosť informovať súd písomne, ako už bolo uvedené (článok 381 Občianskeho súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Otázky, ktoré súd pripustil, kladú právni zástupcovia účastníkov konania, pričom začína účastník, ktorý navrhol svedka predvolať. Po zodpovedaní otázok právneho zástupcu účastníka konania, ktorý navrhol svedeckú výpoveď, právni zástupcovia ostatných účastníkov konania môžu svedkovi položiť akékoľvek nové otázky, ktoré považujú za užitočné na objasnenie skutočností. Vypočúvať svedka môže aj sudca s cieľom získať objasnenie a dopĺňajúce informácie.

Súd môže z vlastného podnetu alebo na žiadosť ktoréhokoľvek účastníka konania umožniť, aby sa svedok, ktorý poskytol vyhlásenie, ktoré je v zásadnom rozpore s výpoveďou iného svedka alebo akéhokoľvek účastníka konania, ktorý už predtým vypovedal, konfrontoval s daným svedkom alebo účastníkom konania.

Svedok môže vypovedať prostredníctvom videokonferencie, ak sa o to požiada a súd s tým súhlasí. Toto platí, keď výpoveď prostredníctvom videokonferencie predstavuje najvhodnejší a najprimeranejší spôsob vykonania dôkazu vzhľadom na dané okolnosti (v podstate, značná vzdialenosť medzi miestom pobytu svedka a sídlom súdu), pričom sa vždy zabezpečí kontradiktórny systém a právo účastníkov konania na obhajobu.

3 Hodnotenie dôkazov

Pri tejto činnosti sudca posudzuje celkovú účinnosť vykonaných dôkazov na základe pravidiel náležitej kritiky. Ako však už bolo uvedené, existujú určité druhy dôkazov, ktorých vyhodnotenie je stanovené zákonom. Napríklad pokiaľ ide o úradne osvedčené listiny a súkromné dokumenty a v niektorých prípadoch o výsluch účastníkov konania.

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy, ktoré boli získané nezákonne, sú neprípustné. Navyše dôkazy získané priamo či nepriamo porušením základných práv alebo slobôd nemajú nijakú účinnosť. Súd preto takéto dôkazy nebude brať do úvahy pri rozhodovaní vo veci.

Ak je jeden z účastníkov konania presvedčený, že pri získavaní alebo zisťovaní dôkazov, ktoré boli pripustené, došlo k porušeniu základných práv, musí to okamžite uviesť, pričom v prípade potreby informuje ostatných účastníkov konania. Sudca potom rozhodne o zákonnosti tohto dôkazu.

Ak je sám sudca presvedčený, že pri získavaní dôkazov došlo k porušeniu základných práv, zamietne dôkaz z úradnej právomoci.

Táto vec, ktorú môže z vlastného podnetu vzniesť aj súd, sa urovná na konaní, alebo v prípade ústnych konaní na začiatku pojednávania, a to ešte pred vykonaním dôkazov.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak jeden účastník konania predvolá ako svedka druhého účastníka konania, hodnotenie jeho výpovede bude závisieť od obsahu poskytnutých odpovedí. Ak sa teda zvyšným dokazovaním nepreukáže opak, v rozsudku sa za pravdivé budú považovať všetky skutočnosti, ktoré účastník konania uznal ako pravdivé, ak sa daná strana na nich osobne zúčastnila a ich preukázanie ako pravdivých skutočností ho úplne poškodzuje. Vo všetkých ostatných ohľadoch súd vyhodnotí obsah výpovede v súlade s pravidlami náležitej kritiky.

Súd môže podobne za pravdivé uznať osobné skutočnosti týkajúce sa účastníkov konania, ak sa nedostavia na výsluch alebo ak sa dostavili, ale odmietli svedčiť či poskytli neurčité odpovede, a to pod podmienkou, že ide o skutočnosti, na ktorých sa účastník konania osobne zúčastnil, a ich potvrdenie ako pravdivých by ho v plnej miere alebo čiastočne poškodilo. Navyše každému účastníkovi konania, ktorý sa nedostaví na súd, sa uloží pokuta vo výške 180 až 600 EUR.

Posledná aktualizácia: 29/10/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Francúzsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V Občianskom zákonníku je ustanovené, že osoba, ktorá požaduje výkon povinnosti ju musí dokázať. A naopak osoba, ktorá tvrdí, že je zbavená povinnosti, musí odôvodniť vysporiadanie svojej povinnosti.

Každý z účastníkov konania musí teda v zásade predložiť dôkazy o údajných skutočnostiach. V článku 9 Občianskeho súdneho poriadku sa v tomto zmysle ustanovuje, že „každý z účastníkov má povinnosť dokázať v súlade so zákonom skutočnosti, ktoré sú nutné na podloženie jeho tvrdení.“

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

V určitých prípadoch existujú domnienky vylučujúce z dôkazného bremena skutočnosť, ktorú je nemožné alebo náročné potvrdiť.

Právnymi domnienkami sa v určitom zmysle dôkazné bremeno prenáša na osobu, ktorá musí preukázať existenciu údajnej skutočnosti. Vo všeobecnosti sa domnienky označujú za „jednoduché“, čiže sa môže predložiť protichodný dôkaz. Príklad: Otcom dieťaťa narodeného v manželstve je podľa domnienky manžel jeho matky, no môže sa predložiť návrh na zapretie otcovstva.

Zriedkavejšie sa domnienky označujú za „nevyvrátiteľné“, a v takom prípade protichodný dôkaz nie je prijateľný.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd môže rozhodovať len na základe dokázaných alebo nenapadnutých skutočností.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Získavanie dôkazov môže nariadiť sudca na žiadosť niektorého z účastníkov, ale sudca môže tiež prevziať iniciatívu.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schválí žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Ak sudca nariadi získavanie dôkazov na žiadosť niektorého z účastníkov, úrad súdu oznámi určenému odborníkovi na technickú stránku konania rozsah jeho poslania. Tento odborník predvoláva účastníkov na všetky úkony pod jeho vedením. V prípade znaleckého posudku sa tento posudok začína vypracúvať po tom, ako príslušný účastník na základe rozhodnutia sudcu uhradil peňažnú sumu (zálohu), ktorou sa zaručuje vyplatenie znalca. Všetky úkony získavania dôkazov sa vykonávajú za prítomnosti dotknutých účastníkov.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Sudca môže zamietnuť žiadosť o získavanie dôkazov, ak sa domnieva, že týmto dokazovaním by sa kompenzovala nečinnosť účastníka s dôkazným bremenom, alebo že nie je nutné.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo francúzskom občianskom práve sa uplatňuje rozlíšenie. V prípade právnych skutočností (napr. úraz) je dôkaz voľný, a teda sa môže predložiť akýmkoľvek prostriedkom (dokumenty, svedectvá atď.). V prípade právnych aktov (zmluva, dar...) sa v zásade vyžaduje listinný dôkaz, no zákon obsahuje aj výnimky (napr. v prípade aktov, ktoré sa týkajú nižšej sumy ako je určitá suma, vymedzenia výnosom, alebo v prípade, že je nemožné predložiť písomný dôkaz). Treba poznamenať, že medzi obchodníkmi sa uplatňuje zásada voľného dôkazu, a to aj v súvislosti s právnymi aktmi.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedectvo možno získať v dvoch rôznych formách: ústne prostredníctvom vypočutia alebo písomne vo forme vyhlásení, ktoré musia spĺňať určité formálne náležitosti. Na písomnom vyhlásení sa musia uvádzať najmä údaje o totožnosti svedka, a ak sa vyskytuje, jeho pokrvný alebo nepokrvný príbuzenský vzťah, vzťah podriadenosti alebo spoločných záujmov s niektorým z účastníkov. Ďalej sa na ňom uvádza, že sa vystavuje v rámci dokazovania pred súdom, a že jeho autor si je vedomý, že v prípade nepravdivého vyhlásenia z jeho strany sa vystavuje trestným sankciám. Svedectvo je takisto možné získať vo forme úradného potvrdenia (ide o dokument vystavený sudcom alebo štátnym úradníkom, ktorý obsahuje vyhlásenia niekoľkých svedkov o dokazovaných skutočnostiach).

Znalecký posudok sa odlišuje od svedectva, pretože je prostriedkom získavania dôkazov, v rámci ktorého sa osobitne kompetentnej osobe zverí úloha vydať čisto odborné stanovisko po tom, ako sú účastníci vyzvaní, aby sa vyjadrili. Znalec vydáva stanovisko ústne alebo písomne. V druhom prípade sa stanovisko zostaví vo forme správy, ktorá obsahuje najmä písomné pripomienky účastníkov. Sudca nie je viazaný znaleckým posudkom.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Úradne osvedčená listina vydaná štátnym úradníkom (notár, súdny vykonávateľ) v rámci výkonu jeho funkcií, sa považuje za hodnovernú, pokiaľ sa nepreukáže jej nepravosť.

Súkromná listina (dokument vystavený bez zásahu štátneho úradníka samotnými účastníkmi a iba s ich podpisom) sa považuje za hodnovernú, pokiaľ sa nepreukáže opak.

Svedectvo, ako aj ostatné dôkazné prostriedky sú predmetom voľnej úvahy sudcu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Ako už bolo uvedené v oddiele 2.4, listinný dôkaz je nutný na preukázanie právneho aktu, ktorého hodnota je vyššia ako 1 500 EUR. Na druhej strane pri dokazovaní právnej skutočnosti je dôkaz voľný.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každá osoba je povinná prispievať k výkonu spravodlivosti v záujme preukázania pravdy.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba, ktorá má informácie nadobudnuté pri výkone svojho povolania, na ktoré sa vzťahuje profesionálne tajomstvo, musí odmietnuť vypovedať, pokiaľ sa tak vystavuje trestnej sankcii. Svedok môže okrem toho v jednotlivom prípade odmietnuť vypovedať, ak to odôvodní oprávnenou prekážkou (príklady: nemôže sa presúvať, choroba, pracovné dôvody). Sudca rozhodne o oprávnenosti tejto prekážky.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkom, ktorí sa nedostavia na pojednávanie, alebo ktorí bez oprávneného dôvodu odmietnu vypovedať alebo zložiť prísahu, môže byť uložená občianska pokuta do 3 000 EUR.

Treba tiež spresniť, že nepravdivé svedectvo podlieha trestným sankciám.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Každý môže byť vypočutý ako svedok okrem osôb, ktoré sú nespôsobilé svedčiť pred súdom, čo sa vzťahuje na občiansku nespôsobilosť (maloleté osoby a chránené plnoleté osoby) alebo určité odsúdenia v trestnej veci (zbavenie občianskych práv). Sudca ich však môže vypočuť na informačné účely bez zloženia prísahy. Okrem toho v prípade konania o rozvod manželstva alebo súdnu rozluku potomkovia manželov nemôžu byť nikdy vypočúvaní ani vypovedať.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Sudca vedie vypočutie svedka a kladie mu otázky. Prítomní účastníci konania nemôžu svedka prerušovať ani ho priamo oslovovať s cieľom ovplyvniť ho. Ak to sudca považuje za nutné, kladie otázky, ktoré si účastníci želajú položiť svedkovi.

Sudcovi nič nebráni v tom, aby spravil zvukový, obrazový alebo audiovizuálny záznam úkonov dokazovania, keď si to okolnosti vyžadujú (napr. zemepisná vzdialenosť).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Sudca neberie do úvahy dôkazy získané podvodnými prostriedkami (skrýta kamera, nahrávka telefonického rozhovoru bez vedomia druhého volajúceho) alebo ktoré narušajú súkromie.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyhlásenia účastníkov konania nemajú dôkaznú hodnotu.

Súvisiace odkazy

 [Portál Legifrance](#)

Posledná aktualizácia: 14/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Chorvátsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Pravidlá týkajúce sa dokazovania a predkladania, výberu, zhromažďovania, preskúmania a posudzovania dôkazov v občianskych súdnych konaniach sú stanovené v článkoch 219 až 276 Občianskeho súdneho poriadku (*Zakon o parničnom pokroku*) (*Narodne novine* (NN, Úradný vestník Chorvátskej republiky) č. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 a 89/14 (ZPP)).

Všeobecným pravidlom je, že každá strana musí uviesť skutočnosti a predložiť dôkazy, na ktorých sa zakladá jej tvrdenie alebo ktorými napáda vyhlásenia a dôkazy protistrany, čo znamená, že v chorvátskom (občianskom) procesnom práve zásada práva na vypočutie pri zhromažďovaní skutočností a predkladaní dôkazov prevažuje.

Preto musí každá strana dokázať pravdivosť vyhlásení o existencii skutočností, ktoré sú pre ňu priaznivé, na ktorých sú založené jej tvrdenia (a námietky), pokiaľ zákon nestanovuje inak.

Súd je spravidla oprávnený stanoviť iba skutočnosti, ktoré strany uviedli, a vziať do úvahy len dôkazy, ktoré strany predložili. Vo výnimočných prípadoch je súd oprávnený (a povinný) stanoviť skutočnosti, ktoré strany neuviedli, a vykonať dôkazy, ktoré strany nepredložili, iba ak má podozrenie, že strany majú v úmysle uplatniť si nároky, ktoré nie sú oprávnené si uplatniť.

Ak na základe predložených dôkazov (článok 8 ZPP) súd nemôže s istotou stanoviť skutočnosť, rozhodne o existencii tejto skutočnosti uplatnením pravidiel o dôkaznom bremene.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Dôkazy zahŕňajú všetky skutočnosti dôležité pre vydanie rozhodnutia.

Nie je potrebné dokazovať skutočnosti, ktoré strana v priebehu konania uznala pred súdom, ale súd môže takisto nariadiť predloženie dôkazov o týchto skutočnostiach, ak sa domnieva, že ich uznaním sa strana snaží o uplatnenie nároku, ktorý nie je oprávnená si uplatniť (článok 3 ZPP).

Okrem toho sú právne normy oslobodené od dôkazov, pretože sa na ne vzťahuje pravidlo, podľa ktorého sa predpokladá, že súd právo pozná (*iura novit curia*).

Nie je potrebné dokazovať skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe. Je však prípustné dokázať, že určitá skutočnosť nie je všeobecne známa.

Skutočnosti, ktorých existencia sa predpokladá zákonom, sa nemusia dokazovať, ale je možné dokázať, že neexistujú, pokiaľ zákon nestanovuje inak.

V súlade s tým pravidlá o vyvrátených domnienkach (*praesumptiones iuris*) uľahčujú dôkazy, pretože strana, ktorá sa opiera o právne relevantnú skutočnosť, nie je povinná dokázať existenciu takejto skutočnosti priamo. Stačí sa odvolať na všeobecnú právnu normu obsiahnutú vo vyvrátenej domnienke a strana, ktorá tvrdí, že všeobecnú normu obsiahnutú vo vyvrátenej domnienke nie je možné uplatniť na konkrétny prípad, to musí dokázať. Existujú však prípady, pri ktorých zákon nepovoľuje neexistenciu skutočností, pri ktorých zákon predpokladá, že sú dokázané (*praesumptiones iuris et de iure*), ak je súd povinný dospieť k záveru, že predmetná právne relevantná skutočnosť existuje.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Úlohou súdu je presvedčiť sa o existencii alebo neexistencii skutočností, na ktorých sa zakladá uplatňovanie právnych predpisov. ZPP neobsahuje explicitné ustanovenia o pravdepodobnosti, ale stupeň pravdepodobnosti by sa mal zvýšiť pomerne k dôležitosti opatrenia, ktorá sa má prijať, s prihliadnutím na štádium konania, v ktorom sa diskutuje a rozhoduje o konkrétnej procesnej otázke, a na procesné dôsledky, ktoré budú nasledovať, ak sa zistí, že určité skutočnosti existujú alebo neexistujú.

Podľa všeobecného pravidla o voľnom posudzovaní dôkazov súd rozhodne podľa vlastného presvedčenia o tom, ktoré skutočnosti sa majú dokázať, na základe svedomitého a dôkladného posúdenia všetkých dôkazov predložených jednotlivo a ako celok a s prihliadnutím na výsledky celého konania.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Ako už bolo uvedené, chorvátsky (občiansky) súdny poriadok je prevažne *inter partes*, čo znamená, že strany môžu zhromaždiť skutočnosti a vykonávať dôkazy z vlastnej iniciatívy a súd je oprávnený stanoviť skutočnosti, ktoré strany neuviedli, a vykonávať dôkazy, len ak má podozrenie, že strany majú v úmysle uplatniť si nároky, ktoré nie sú oprávnené si uplatniť (článok 3 ods. 2 ZPP).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schválí žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd rozhodne, ktoré predložené dôkazy sa majú zobrať do úvahy na stanovenie rozhodujúcich skutočností.

Ak súd prijal ponuku dôkazov od strany, spravidla začne s vykonávaním uvedených dôkazov.

V sporoch prejednávanych komorou (*vijeće*) sa dôkazy vykonávajú na hlavnom pojednávaní pred komorou, ale komora môže z dôležitých dôvodov rozhodnúť, že určité dôkazy je potrebné vykonať pred predsedom komory alebo pred sudcom vyžiadaného súdu (vyžiadaným sudcom). V takom prípade sa na hlavnom pojednávaní prečíta záznam o vykonanom dôkaze.

Samosudca alebo predseda komory vedie hlavné pojednávanie, vypočúva strany a vykonáva dôkazy, ale súd nie je viazaný rozhodnutím o vedení pojednávania, čo okrem iného znamená, že nie je viazaný rozhodnutím o prijatí alebo zamietnutí ponúk dôkazov predložených stranami.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Podľa ustanovení ZPP súd zamietne predložené dôkazy, ktoré nepovažuje za relevantné, a v rozhodnutí uvedie dôvody zamietnutia.

ZPP neobsahuje osobitné ustanovenia o možnosti zamietnutia neprípustných dôkazov alebo dôkazov, ktoré nie je možné vykonať nákladovo efektívne.

V sporoch pred mestským súdom (*općinski sud*) s hodnotou nepresahujúcou 10 000 chorvátskych kún a v sporoch pred obchodným súdom (*trgovački sud*) s hodnotou nepresahujúcou 50 000 chorvátskych kún môže súd, ak usúdi, že stanovenie skutočností dôležitých pre urovanie sporu by viedlo k neprímeraným ťažkostiam a nákladom, rozhodnúť o existencii takýchto skutočností na základe voľného posúdenia s prihliadnutím na dokumenty, ktoré strany predložili, a ich svedectvo, ak súd predložil dôkazy vypočutím strán.

V ustanoveniach ZPP sa stanovuje aj lehota pre strany na uvedenie všetkých skutočností a predloženie ponúk dôkazov. V priebehu riadneho občianskeho súdneho konania musí každá strana v žiadosti a v odpovedi na žiadosť najneskôr na prípravnom pojednávaní uviesť všetky skutočnosti, ktoré zdôvodňujú ich nárok, predložiť dôkazy potrebné na stanovenie skutočností, ktoré predložili, a vyjadriť svoje stanovisko k vyhláseniam o skutočnostiach a dôkazoch ponúknutých protistranou. Počas hlavného pojednávania môžu strany predložiť nové skutočnosti a dôkazy len vtedy, ak ich nie svojou vlastnou vinou nedokázali poskytnúť alebo predložiť pred ukončením predchádzajúceho konania.

Súd nevezme do úvahy nové skutočnosti a dôkazy, ktoré strany svojou vlastnou vinou poskytnú alebo predložia počas hlavného pojednávania.

Viac informácií o dôkazoch a vykonaní dôkazov v konaniach vo veciach s nízkou hodnotou sporu nájdete v [Veci s nízkou hodnotou sporu – Chorvátska republika](#).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V ZPP sa stanovujú tieto dôkazy: súdna kontrola, listinné dôkazy, svedkovia, znalci a vypočutie strán.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkom je každá fyzická osoba, ktorá je schopná poskytnúť informácie o skutočnostiach, ktoré sa dokazujú. Svedkovia sa vypočúvajú jednotlivo a bez prítomnosti iných svedkov, ktorí majú byť vypočutí neskôr, a sú povinní odpovedať ústne.

Svedok je najprv poučený o tom, že je povinný hovoriť pravdu a že nesmie nič opomenúť. Potom je upozornený na dôsledky poskytnutia falošného svedectva. Okrem toho sa svedkovi vždy položí otázka, ako vie o skutočnostiach, o ktorých svedčí.

Znalec musí mať rovnaké kvality ako svedok, to znamená, že musí byť schopný pozorovať, spomínať a opisovať, a navyše musí mať aj odborné znalosti.

Určití znalci, ktorí sú predvolaní súdom, musia uposlúchnuť predvolania a predložiť svoje zistenia a stanovisko.

Z toho vyplýva, že úloha znalcov v sebe zahŕňa stanovenie zistení a stanoviska. Súd určí, či znalec predloží svoje zistenia a stanovisko len ústne na pojednávaní alebo ich predloží aj písomne pred pojednávaním. Súd stanoví lehotu na predloženie písomných zistení a stanoviska, ktorá nesmie presiahnuť 60 dní.

Znalec musí vždy svoje stanovisko vysvetliť.

Súd poskytne stranám písomné zistenia a stanovisko najneskôr 15 dní pred pojednávaním, na ktorom majú byť vypočuté.

ZPP nerozlišuje medzi postupmi vypočúvania svedkov a vypočúvania znalcov, a preto sa v ňom nestanovujú žiadne osobitné procesné ustanovenia.

Pokiaľ ide o listinné dôkazy, strany samotné musia predložiť dokument, o ktorý sa opierajú ako o dôkaz svojho vyhlásenia.

Dokument, ktorý bol vydaný v predpísanej forme štátnym orgánom v rámci jeho oblasti zodpovednosti a dokument vydaný právnickou alebo fyzickou osobou v uvedenej forme, ktoré konali v rámci výkonu svojich verejných právomocí, ktoré im boli pridelené zákonom alebo predpisom založeným na zákone (verejný dokument), sa považuje za dokazujúci pravdivosť toho, čo osvedčuje alebo upravuje.

Ostatné dokumenty majú rovnakú dôkaznú hodnotu, ak podľa osobitných predpisov je ich dôkazná hodnota rovnocenná dôkaznej hodnote verejných dokumentov.

Je prípustné dokázať, že skutočnosti uvedené vo verejných dokumentoch sú nepravdivé alebo že dokument bol vypracovaný nesprávne.

Ak súd pochybuje o pravosti dokumentu, môže požiadať orgán, od ktorého má pochádzať, aby sa k nemu vyjadril.

Pokiaľ nie je v medzinárodnej dohode uvedené inak, riadne overené zahraničné verejné dokumenty majú podľa podmienky reciprocity rovnakú dôkaznú hodnotu ako vnútroštátne verejné dokumenty.

V ZPP sa takisto stanovujú pravidlá týkajúce sa povinnosti poskytovať dokumenty v závislosti od toho, či je dokument vo vlastníctve predvolanej strany, protistrany, verejného orgánu alebo organizácie vykonávajúcej verejnú moc alebo tretej osoby (fyzickej alebo právnickej osoby).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Podľa všeobecného pravidla o voľnom posudzovaní dôkazov uplatňovaného v chorvátskom (občianskom) procesnom práve súd podľa vlastného presvedčenia rozhodne, ktoré skutočnosti považuje za dokázané, na základe svedomitého a náležitého posúdenia všetkých dôkazov predložených jednotlivou a ako celok a pri zohľadnení výsledkov celého konania.

V súlade s tým neexistuje žiadne pravidlo, podľa ktorého by určité dôkazy mali väčšiu váhu alebo význam ako iné, hoci v praxi sa dokumenty považujú za spoľahlivejšie (ale nie dôležitejšie) ako iné dôkazy (svedkovia, vypočutia).

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie, v ZPP sa nestanovuje, že určité dôkazné prostriedky sa považujú za povinné na stanovenie určitých skutočností. V súlade so zásadou *inter partes* sú strany oprávnené predložiť dôkazy a súd posúdi, ktoré predložené dôkazy vykoná na účely stanovenia príslušných skutočností.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každá osoba predvolaná ako svedok je povinná uposlúchnuť predvolanie a ak sa v ZPP nestanovuje inak, je povinná svedčiť. Preto je svedectvo, ktoré v sebe zahŕňa povinnosť dostaviť sa na súd, vypovedať a hovoriť pravdu, všeobecnou povinnosťou každej osoby. Svedkovia, ktorí z dôvodu vysokého veku, choroby alebo vážnych telesných postihnutí nie sú schopní uposlúchnuť predvolanie, sa vypočujú v ich vlastnom domove.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba, ktorá by svojím svedectvom porušila povinnosť mlčanlivosti v súvislosti s úradným alebo vojenským tajomstvom, nesmie byť vypočutá ako svedok, dokiaľ ju príslušný orgán nezbaví takejto zodpovednosti.

Svedok môže odmietnuť vypovedať:

- o niečom, čo mu strana zverila ako svojmu splnomocnenému zástupcovi;
- o niečom, s čím sa strana alebo iná osoba priznala svedkovi, ktorý vystupoval ako náboženský svedník;
- o skutočnostiach, ktoré sa svedok dozvedel ako advokát, lekár alebo pri výkone akéhokoľvek iného povolania alebo akejkoľvek inej činnosti, ak existuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť o tom;

čo sa dozvedel pri výkone uvedeného povolania alebo činnosti.

Samosudca alebo predseda komory informuje tieto osoby o možnosti odmietnuť vypovedať.

Svedok môže odmietnuť odpovedať na jednotlivé otázky z presvedčivých dôvodov, najmä ak by odpoveďami na takúto otázku vystavil závažnej hanbe, značnej materiálnej škode alebo trestnému stíhaniu seba alebo svojho priameho pokrvného príbuzného do akéhokoľvek stupňa alebo nepriameho pokrvného príbuzného do tretieho stupňa vrátane svojho manžela alebo manželských príbuzných do druhého stupňa – a to aj keď sa manželstvo skončilo – a svojho poručníka alebo poručenca, adoptívneho rodiča alebo adoptované dieťa.

Samosudca alebo predseda komory informuje svedka o tom, že

môže odmietnuť odpovedať na položené otázky.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Áno, je to možné. Ak sa svedok, ktorý bol riadne predvolaný, nedostaví bez vysvetlenia alebo ak takýto svedok opustí miesto, kde má byť vypočutý, bez povolenia alebo akéhokoľvek opodstatneného dôvodu, súd mu môže nariadiť nútený návrat na vlastné náklady a môže takisto uložiť peňažnú pokutu v rozmedzí od 500 do 10 000 chorvátskych kún.

Ak sa svedok dostaví a odmieta vypovedať alebo odpovedať na určité otázky po tom, čo bol informovaný o dôsledkoch, ktoré z toho vyplývajú, a súd sa domnieva, že dôvody jeho odmietnutia odpovedať sú neopodstatnené, môže uložiť peňažnú pokutu v rozmedzí od 500 do 10 000 chorvátskych kún; ak svedok stále odmieta vypovedať, súd ho môže zadržať. Svedok je zadržaný dovtedy, kým nesúhlasí s vypovedaním alebo kým sa jeho svedectvo nestane zbytočným, ale najdlhšie na jeden mesiac.

Ak svedok následne poskytne vysvetlenie svojej neprítomnosti, súd zruší svoje rozhodnutie o pokute a môže oslobodiť svedka od uhradenia nákladov v plnej výške alebo čiastočne. Súd takisto môže zrušiť svoje rozhodnutie o pokute, ak svedok následne súhlasí s vypovedaním.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Informácie o oslobodení od všeobecnej povinnosti svedčiť v súvislosti s úradným alebo vojenským tajomstvom, t. j. o práve osôb vykonávajúcich osobitné činnosti odmietnuť vypovedať a právo odmietnuť odpovedať na osobitné otázky, pozri bod 9).

Vo všeobecnosti môžu byť ako svedkovia vypočuté iba osoby, ktoré sú schopné poskytnúť informácie o skutočnostiach, ktoré sa dokazujú, a súd rozhodne o schopnosti osoby svedčiť na individuálnej báze.

Osoba nemôže byť svedkom, ak je priamo zapojená do konania ako strana alebo ako zákonný zástupca strany, zatiaľ čo splnomocnený zástupca strany môže byť vypočutý ako svedok.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Každý svedok musí byť vypočúvaný individuálne, a nie v prítomnosti svedkov, ktorí majú byť vypočutí neskôr. Svedok je povinný odpovedať ústne.

Svedok je najprv poučený o tom, že je povinný hovoriť pravdu a že nesmie nič opomenúť. Potom je upozornený na dôsledky poskytnutia nepravdivého svedectva.

Svedok bude potom požiadaný, aby uviedol svoje meno, priezvisko, osobné identifikačné číslo, meno otca, svoje zamestnanie, adresu, miesto narodenia, vek a vzťah k strane.

Po týchto všeobecných otázkach bude svedok požiadaný, aby uviedol všetko, čo vie, o skutočnostiach, o ktorých má svedčiť, a potom mu môžu byť položené otázky na účely potvrdenia, doplnenia alebo vysvetlenia. Nie je dovolené kásť otázky, ktoré už obsahujú odpoveď na otázku.

Svedkovi je vždy položená otázka, ako vie o skutočnostiach, o ktorých svedčí.

Svedkovia, ktorých svedectvá sú v rozpore s dôležitými skutočnosťami, môžu byť vypočúvaní tvárou v tvár. Vypočúvajú sa jednotlivo v súvislosti s každou okolnosťou, v prípade ktorej existuje rozpor, a ich odpovede sa zaznamenávajú do zápisnice.

Chorvátska republika nemá žiadne osobitné ustanovenia upravujúce vykonávanie dôkazov prostredníctvom videokonferencie. Ustanovenia článkov 126a až 126c ZPP však predstavujú základ pre takúto metódu vypočúvania, t. j. súdne pojednávania môžu byť zvukovo zaznamenané. Rozhodnutie o zaznamenaní prijíma súd z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť strany. Spôsob uchovávanía a prenosu zvukových záznamov, technické podmienky a spôsob zaznamenávania upravuje rokovací poriadok súdu.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

V ZPP sa nestanovujú osobitné ustanovenia o nezákonne získaných dôkazoch. Právny základ je však obsiahnutý v článku 29 Ústavy Chorvátskej republiky (*Ustav Republike Hrvatske*) (NN č. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), v ktorom sa stanovuje, že nezákonne získané dôkazy nie je možné použiť v súdnom konaní.

V ZPP sa uvádza iba to, že súd nesmie zohľadniť návrhy strán, ktoré sú v rozpore so záväznými predpismi a pravidlami verejnej morálky.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Strany konania nemôžu byť vypočítané ako svedkovia; v ustanovenia ZPP sa však stanovuje vypočutie strán ako jeden z dôkazov, ak neexistujú iné dôkazy alebo ak napriek iným predloženým dôkazom to súd považuje za potrebné na stanovenie dôležitých skutočností.

Ustanovenia ZPP o vykonávaní dôkazov zo strany svedkov sa vzťahujú na vypočutie strán, pokiaľ nie je uvedené inak.

Posledná aktualizácia: 19/12/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [it](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov.

Vykonávanie dôkazov - Taliansko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno sa riadi zásadami stanovenými v oddiele 2697 občianskeho zákonníka, v ktorom sa uvádza, že: „Osoby, ktoré si chcú uplatniť právo na súde, poskytnú dôkazy o skutočnostiach podporujúcich daný nárok. Účastník konania, ktorý napadne platnosť týchto skutočností alebo tvrdí, že právo sa zmenilo alebo je vyčerpané, poskytne dôkazy o skutočnostiach podporujúcich túto námietku.“

Podľa týchto zásad preto navrhovateľ musí preukázať skutočnosti, na ktorých sa jeho nárok zakladá, teda skutočnosti, ktoré majú nárokované právne účinky. Odporca musí na druhej strane poskytnúť dôkazy o skutočnostiach, ktoré vylučujú zodpovednosť alebo preukazujú, že právo je vyčerpané alebo sa zmenilo tak, že nárok navrhovateľa by sa mal zamietnuť.

Ak navrhovateľ nie je schopný podložiť svoj nárok, návrh sa zamietne bez ohľadu na to, či odporca predloží na obranu argumenty a podporné dôkazy.

Podľa oddielu 2698 občianskeho zákonníka sú neplatné všetky dohody o prevode alebo zmene dôkazného bremena týkajúce sa neodňateľného práva alebo dohody, ktoré niektorému z účastníkov konania príliš sťažujú uplatňovanie jeho práv.

Nedostatočné dôkazy ohrozujú argumentáciu účastníka konania – navrhovateľa alebo odporcu –, ktorý má preukázať alebo vyvrátiť skutočnosti, lebo nedostatočný dôkaz sa považuje za rovnocenný so žiadnym dôkazom.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Dôkazné bremeno sa neuplatňuje v týchto prípadoch:

v prípade domnienok, teda keď sa samotným zákonom určuje dôkazná hodnota určitých skutočností alebo sa súdu umožňuje vyvodiť závery o neznámej skutočnosti zo známej skutočnosti (oddiel 2727 občianskeho zákonníka).

Domnienky sa delia na:

právne domnienky stanovené zákonom, ktoré môžu byť vyvrátiteľné (*iuris tantum*), čo znamená, že môžu byť zamietnuté, ak sa preukáže opak, alebo nevyvrátiteľné (*iuris et de iure*), čo znamená, že nemôžu byť zamietnuté na základe predloženia dôkazov o opaku na súde,

jednoduché domnienky, ktoré súd musí posúdiť na základe vlastného uváženia, pričom sa prijímajú len seriózne, presné a konzistentné domnienky;

jednoduché domnienky sa neprijímajú vo vzťahu k skutočnostiam, v súvislosti s ktorými zákon neumožňuje svedecké dôkazy (oddiel 2729 občianskeho zákonníka),

dobré známe skutočnosti (*fatti notori*), teda skutočnosti, ktoré sú v čase a mieste rozhodnutia všeobecne známe, takže sa o nich nepochybuje (oddiel 115 Občianskeho súdneho poriadku),

nenapadnuté alebo uznané skutočnosti, teda skutočnosti predložené oboma účastníkmi konania alebo uznané – dokonca aj mlčky – účastníkom konania, ktorý by mohol mať záujem napadnúť ich (oddiel 115 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Rozhodnutie súdu uznať nárok alebo akúkoľvek námietku voči nemu musí byť založené výlučne na plne preukázaných skutočnostiach, a to priamo, alebo prostredníctvom domnienky.

Rozsudok súdu nemôže byť založený na nepreukázaných skutočnostiach, aj keď sú možné alebo vysoko pravdepodobné (oddiel 115 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Podľa talianskeho právneho systému sa získavanie dôkazov riadi zásadou, že rozsah konania určujú účastníci konania (*principio dispositivo*), ktorá je stanovená v oddiele 115 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku: súd musí svoj rozsudok založiť na dôkazoch predložených účastníkmi konania „okrem prípadov stanovených v zákone“.

V týchto častiach Občianskeho súdneho poriadku sú však uvedené niektoré výnimky z tohto pravidla:

oddiel 117: umožňuje neoficiálny výsluch účastníkov konania,

oddiel 118: umožňuje nariadenie ohliadky osôb a predmetov,

oddiely 61 a 191: umožňujú súdu vyžiadať si znalecký posudok,

oddiel 257: umožňuje súdu predvolať svedka, ktorého spomenul iný svedok,

oddiel 281b: umožňuje všeobecnému súdu (*tribunale*) so samosudcom nariadiť získanie svedeckých dôkazov, ak účastníci konania pri dokazovaní skutočností spomenú osoby, ktoré sa zdajú byť oboznámené so skutočnosťami.

V pracovných sporov zásadu, že rozsah konania určujú účastníci konania, nahrádza systém vyznačujúci sa vyšetrovacími prvkami, a to najmä podľa týchto ustanovení:

oddiel 420: umožňuje voľný výsluch účastníkov konania počas prejednávania veci,

oddiel 421: umožňuje súdu kedykoľvek z vlastného podnetu nariadiť prijatie akéhokoľvek druhu dôkazu aj za hranicami stanovenými v občianskom zákonníku.

V rozvodovom konaní môže súd nariadiť získanie dôkazov z vlastného podnetu, ale len v súvislosti so zisťovaním príjmu a životných štandardov.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Ak jeden účastník konania podá návrh na získanie dôkazu, druhý účastník konania môže podať návrh na získanie opačného dôkazu. Súd vyhovie obom návrhom, ak má dôvod domnievať sa, že predložené skutočnosti budú relevantné na účely vynesenia rozsudku.

Ak súd prijme dôkaz, vypočuje si ho.

Po získaní dôkazov súd rozhodne o veci.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd zamietne návrh na získanie dôkazu, ak by dôkaz bol bezcenný alebo nepripustný podľa zákona (napríklad ak tvrdenie, že nehnuteľný majetok bol predaný, je založené len na svedeckých výpovediach) alebo ak by skutočnosť, na ktoré sa návrh vzťahuje, boli nepodstatné na účely rozsudku (napríklad výpoveď o skutočnosti, ktorá nesúvisí s predmetom sporu).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Talianske právo rozlišuje medzi listinnými a nelistinnými dôkazmi.

Medzi listinné dôkazy patria:

verejné dokumenty (oddiel 2699 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku),

súkromné dokumenty (oddiel 2702 a nasl.),

telegramy (oddiel 2705 a nasl.),

spisy a záznamy vnútroštátnych orgánov (oddiel 2707),

účtovné záznamy podnikov (oddiel 2709),

mechanicky vytvorené kópie (oddiel 2712),

kópie dokumentov a zmlúv (oddiel 2714 a nasl.).

Medzi nelistinné dôkazy patria:

svedecké výpovede (oddiel 2721 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku),

priznania (oddiel 2730 a nasl.),

čestné vyhlásenia (oddiel 2736 a nasl.),

ohliadky (oddiel 258 a nasl.).

Využívajú sa aj znalecké posudky, ktoré súdu poskytujú chýbajúce technické informácie.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedecké výpovede prijíma súd (oddiel 245 Občianskeho súdneho poriadku). Svedok sa na základe príkazu súdu musí dostaviť na súd a poskytnúť dôkazy pod hrozbou donucovacích opatrení a pokuty, ak sa nedostaví.

Súd stanoví miesto, čas a spôsob získania dôkazu. Na návrh dotknutého účastníka konania súdny úradník doručí svedkovi predvolanie. Svedok prečíta záväzok hovoriť pravdu a potom ho vypočúva sudca – účastníci konania nesmú priamo vypočúvať svedkov.

Nedávno zavedené ustanovenie umožňuje súdu so súhlasom účastníkov konania získať dôkazy v písomnej forme (oddiel 257a Občianskeho súdneho poriadku).

Znalcov určuje súd, ktorý im položí otázky, na ktoré majú odpovedať. Zúčastňujú sa aj na pojednávaní, kde prisahajú, že budú hovoriť pravdu. Znalci spravidla pripraví písomný posudok, ale súd im takisto môže nariadiť dostaviť sa pred súd a vypočuť ich ústne na pojednávaní (oddiel 195 Občianskeho súdneho poriadku).

Písomný dôkaz sa stane súčasťou konania, keď sa uloží do spisu účastníka konania, a to v čase prvého objavenia sa dôkazu alebo neskôr v súlade s lehotami stanovenými zákonom.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Taliansky právny systém prikladá najväčší význam verejným dokumentom a nevyvrátiteľným domnienkam.

Verejné dokumenty (oddiel 2699 a nasl. občianskeho zákonníka) sú dokumenty, ktoré s požadovanými formalitami vytvoril notár (*notaio*) alebo iný verejný úradník oprávnený potvrdiť verejný charakter dokumentov v mieste, kde boli vytvorené. Verejné dokumenty majú plnú dôkaznú hodnotu, pokiaľ sa nepreukáže, že sú falošné. S výnimkou tejto možnosti predstavujú absolútny a bezpodmienečný dôkaz.

Nevyvrátiteľné domnienky (oddiel 2727 občianskeho zákonníka) sú ešte účinnejšie, pretože nepripúšťajú žiadne dôkazy o opaku.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Právnymi predpismi sa vyžaduje, aby sa určité skutočnosti dokazovali len prostredníctvom osobitných foriem dôkazov. V niektorých prípadoch sú to verejné dokumenty, v ďalších písomné dokumenty, ktoré môžu byť verejné alebo súkromné.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedkovia sú povinní vypovedať, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak. Existujú ustanovenia vzťahujúce sa na tieto prípady: neschopnosť vypovedať, zákaz vypovedania určitých osôb a možnosť neposkytnúť dôkaz. Povinnosť svedka poskytnúť dôkaz nepriamo vyplýva z právomoci, ktorá podľa oddielu 255 Občianskeho súdneho poriadku náleží súdu, teda nariadiť predvedenie svedka pred súd a uložiť mu pokutu, ak sa nedostaví.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V prípadoch stanovených v Trestnom poriadku, ktoré sa uvádzajú v Občianskom súdnom poriadku: ide o osoby, ktoré môžu odmietnuť poskytnúť dôkazy, pretože sú viazané služobným tajomstvom, úradným tajomstvom alebo štátnym tajomstvom.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Podľa oddielu 256 Občianskeho súdneho poriadku svedka, ktorý pred súdom odmieta vypovedať bez riadneho odôvodnenia alebo v prípade ktorého existujú dôvodné podozrenie, že poskytuje falošnú výpoveď alebo zamlčiava dôkazy, súd nahlási prokurátorovi zaslaním kópie zápisnice z pojednávania.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Dôkazy nemôžu poskytnúť osoby, ktoré majú osobný záujem na skutkovom stave veci, lebo tento záujem znamená, že môžu mať nárok zapojiť sa do konania ako účastníci konania (oddiel 246 Občianskeho súdneho poriadku).

Deti mladšie ako 14 rokov možno vypočúvať len v prípade, že si to vyžadujú osobitné okolnosti (oddiel 248 Občianskeho súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Sudca vypočúva svedka tak, že mu kladie priame otázky týkajúce sa skutočností stanovených ako relevantné pre konanie a akékoľvek otázky o tých istých skutočnostiach, o ktoré požiadali právnici účastníkov konania počas výsluchu.

Videokonferencia sice nie je výslovne uvedená v Občianskom súdnom poriadku, ale nie je vylúčená. V oddiele 202 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že súd pri nariaďovaní získavania dôkazov „stanoví miesto, čas a spôsob získania dôkazu“, čo súdu umožňuje nariadiť výsluch svedka prostredníctvom videokonferencie.

V oddiele 261 Občianskeho súdneho poriadku sa takisto stanovuje, že súd môže nariadiť záznam videa, ktorý si vyžaduje použitie mechanických prostriedkov, nástrojov alebo postupov.

Videokonferencia sa výslovne uvádza v trestnom poriadku (napr. v oddiele 205b).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd neberie do úvahy dôkazy, ktoré neboli formálne predložené a prijaté.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vaše vlastné vyhlásenie sa nepočíta ako dôkaz vo váš prospech. Môže sa však počítať ako dôkaz proti vám, ak ide o priznanie počas formálneho vypočutia.

Posledná aktualizácia: 22/01/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Cyprus

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Vo všeobecnosti dôkazné bremeno v občianskoprávných konaniach nesie účastník konania, ktorý sa domáha nápravy, teda navrhovateľ, prípadne žalobca.

Vo výnimočných prípadoch sa bremeno môže preniesť na odporcu alebo žalovaného. Typickým príkladom je žaloba podaná v súvislosti s nedbanlivosťou, ak sa preukáže, že navrhovateľ nevie alebo nemá možnosť zistiť, ako k nehode došlo, škoda bola spôsobená predmetom, nad ktorým mal výhradnú kontrolu odporca, a škoda vznikla v dôsledku nedostatočnej starostlivosti odporcu, nie v dôsledku poskytnutia starostlivosti. V takom prípade sa uplatňuje zásada *res ipsa loquitur* (vec hovorí sama za seba) a dôkazné bremeno sa prenáša na odporcu.

Vo všeobecnosti musí navrhovateľ alebo žalobca preukázať všetky skutočnosti potrebné na podporu/podloženie svojho nároku predložením príslušných svedeckých dôkazov.

Od súdu sa očakáva, že posúdi dôkazy a vydá rozsudok na základe záverov, ktoré vyvodí zo skutkovej podstaty danej veci. Ak nastane situácia, že súd nedokáže dospieť k záverom o určitej skutočnosti v danej veci, ktorá je dôležitá z hľadiska stanovenia nároku, nárok založený na tejto skutočnosti, ktorý si uplatňuje daný účastník konania, sa zamietne.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Existujú určité skutočnosti, ktoré nie je potrebné preukázať dôkazmi. Patria medzi ne určité skutočnosti, ktoré sú nespochybniteľné a jasné a o ktorých súd môže mať „súdne poznatky“. Môžu to byť napríklad skutočnosti týkajúce sa merných jednotiek, menových záležitostí, ročného kalendára a časového rozdielu medzi krajinami. Ďalšími príkladmi sú skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe a vychádzajú zo skúsenosti ľudí, napríklad nárast počtu dopravných nehôd, problémy, ktorým čelia vdovy s maloletými deťmi, atď. Podobne aj historické, vedecké a geografické skutočnosti sú všeobecne známe a nie je potrebné ich preukázať dôkazmi.

V niektorých prípadoch navyše existujú domnienky. Domnienka je záver, ktorý sa môže alebo musí vyvodiť, ak sa preukáže určité skutočnosti. Tieto domnienky môžu byť vyvrátiteľné alebo nevyvrátiteľné.

Nevyvrátiteľné domnienky sú tie, ktoré sú stanovené podľa zákona a nie je možné ich vyvrátiť dôkazmi o opaku. Nevyvrátiteľné domnienky sú zriedkavé. Príklad obsahuje článok 14 trestného poriadku, v ktorom sa stanovuje, že dieťa mladšie ako 14 rokov nenesie trestnoprávnu zodpovednosť za svoje konanie alebo opomenutie konania. Vyvrátiteľné domnienky sú oveľa častejšie. Možno ich vyvrátiť dôkazmi o opaku. Dieťa narodené v manželstve uzavretom pred matričným úradom sa napríklad považuje za dieťa manžela, pokiaľ sa nepreukáže opak.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Štandardom dokazovania v občianskoprávných veciach je „rovnováha pravdepodobnosti“. Inými slovami, súd stanoví, že skutočnosť je preukázaná, ak ho dôkazy presvedčia o tom, že je pravdepodobnejšie, že skutočnosť sa stala, ako že sa nestala.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V občianskoprávných konaniach sa účastníci konania rozhodnú, aké svedecké dôkazy predložia na súde. Každý účastník konania predvolá svedkov, ktorých považuje za užitočných pre svoj nárok. Súd nemá právomoc predvolať svedkov z vlastného podnetu bez súhlasu účastníkov konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schválí žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Postup je jednoduchý. Účastník konania, ktorý chce predvolať svedka, požiada súd o vydanie predvolania. Súd následne vydá predvolanie, ktoré sa doručí svedkovi. Každá osoba, ktorej sa také predvolanie doručí, má právny záväzok dostaviť sa na súd v dátume a čase uvedených v predvolaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd vo väčšine prípadov vydá predvolanie na návrh účastníka konania. V zriedkavých a výnimočných prípadoch môže súd zamietnuť návrh na predvolanie, ak sa preukáže, že návrh je neopodstatnený alebo predstavuje zneužitie súdneho konania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existujú dva druhy dôkazov: ústna svedecká výpoveď podaná pred súdom a písomný alebo listinný dôkaz poskytnutý predložením príslušných dokumentov súdu.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Nie sú stanovené pravidlá upravujúce získavanie dôkazov od znalcov. Účastník konania, ktorý predkladá dôkazy, sa musí rozhodnúť, či znalec bude vypovedať osobne, alebo predloží dôkazy v písomnej forme.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Neexistuje všeobecné pravidlo, ktoré by stanovovalo, že určitý druh svedka je lepší, spoľahlivejší alebo presvedčivejší ako iné druhy dôkazov. Súd v každej veci posúdi všetky dôkazy predložené počas konania s ohľadom na osobitné okolnosti veci.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie, také pravidlá neexistujú.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Ak osoba dostane predvolanie, aby sa dostavila na súd a vypovedala, podľa zákona je povinná urobiť to. Ak to neurobí alebo odmietne urobiť, ide o pohrdanie súdom, ktoré sa primerane trestá.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedok nesmie odmietnuť poskytnúť dôkaz. Svedok však vo výnimočných prípadoch môže odmietnuť odpovedať na určité otázky alebo poskytnúť určité dokumenty na základe určitého práva, napríklad služobného tajomstva.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Pozrite si odpoveď v pododseku a).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Všetky osoby sú spôsobilé poskytovať dôkazy vo všetkých súdnych konaniach, pokiaľ súd nerozhodne, že osoba nie je v dôsledku mladého veku, mentálneho postihnutia alebo inej podobnej príčiny spôsobilá pochopiť svoju povinnosť povedať pravdu, porozumieť kladeným otázkam alebo dať racionálne odpovede na tieto otázky (podľa článku 13 zákona o dôkazoch).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedka vypočúva účastník konania, ktorý ho predvolal, počas hlavného výsluchu. Po ukončení hlavného výsluchu sa svedok podrobí krížovému výsluchu druhého účastníka konania. Na záver môže kľásť otázky aj súd, ak usúdi, že je potrebné objasniť určité otázky.

Svedok môže poskytnúť dôkazy prostredníctvom telekonferencie alebo iných technických prostriedkov, ak jeho fyzická prítomnosť pred súdom nie je možná, za predpokladu, že súd je schopný poskytnúť tieto technické prostriedky. Konkrétne podmienky budú závisieť od osobitných okolností danej veci.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Všetky dôkazy, ktoré sa získali nezákonne v rozpore s ústavou chránenými právami, budú vylúčené zo všetkých súdnych konaní a súd ich nesmie brať do úvahy. Typickým príkladom je nezákonný záznam osobného rozhovoru.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyhlasenie osoby, ktorá je účastníkom konania, sa počíta ako dôkaz. Skutočnosť, že toto vyhlásenie pochádza od osoby, ktorá má priamy záujem na výsledku konania, je len jednou z mnohých skutočností, ktoré súd zohľadní pri posudzovaní alebo hodnotení celkových dôkazov.

Posledná aktualizácia: 13/05/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Lotyšsko

1 Dôkazné bremeno

Účastníci konania sú zodpovední za preukázanie skutočností, na ktorých sú založené ich tvrdenia alebo námietky. Navrhovateľ musí odôvodniť svoje tvrdenia a odporca musí odôvodniť svoje námietky.

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazy predkladajú účastníci konania a iné zainteresované strany. Ak účastník konania alebo iná zainteresovaná strana nedokáže zadovážiť určitý dôkaz a predloží na tento účel odôvodnený návrh, súd môže vyžadovať, aby sa dôkaz zadovážil.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Ak súd uzná, že určitá okolnosť je všeobecne známa, nie je potrebné ju dokazovať.

Skutočnosti vyplývajúce zo súdneho rozhodnutia, ktoré nadobudlo právne účinky, nie je potrebné opätovne dokazovať v iných občianskych sporoch, ktoré sa týkajú tých istých účastníkov.

Rozhodnutie súdu v trestnom konaní, ktoré nadobudlo právne účinky, je záväzná pre súd rozhodujúci vo veci týkajúcej sa občianskoprávnej zodpovednosti osoby, ktorej sa rozhodnutie vydané v trestnom konaní týka. Takéto rozhodnutie je však pre občianskoprávne konanie záväzná len v otázke toho, či sa trestný čin stal alebo či došlo k nečinnosti, ako aj z hľadiska toho, či sa predmetného trestného činu alebo nečinnosti dopustila daná osoba.

Skutočnosti, ktoré sa podľa právnych predpisov považujú za preukázané, nie je potrebné dokazovať. Takéto predpoklady je možné vyvrátiť v súlade s bežným postupom.

Účastník konania nie je povinný dokazovať skutočnosti, ktoré protistrana nespochybnila v súlade s postupmi stanovenými v zákone o občianskom súdnom konaní.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd vyhodnocuje dôkazy v miere, v akej to považuje za potrebné. Preskúmanie dôkazov súdom má byť dôsledné, úplne a objektívne. Prístup súdu k dôkazom sa zakladá na logických princípoch, vedeckých zisteniach a pozorovaniach vyplývajúcich z každodennej skúsenosti. Vo svojom rozhodnutí musí súd odôvodniť, prečo uprednostnil určitý dôkaz pred iným a prečo určité skutočnosti uznal za preukázané a iné nie. Žiadny dôkaz nemá vopred daný účinok, ktorý by bol pre súd záväzný.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V zákone o občianskom súdnom konaní sa stanovuje, že účastníci konania sú zodpovední za predkladanie dôkazov. V niektorých prípadoch môže o predloženie dôkazov požiadať súd aj z vlastnej iniciatívy (napríklad pokiaľ ide o záujmy dieťaťa). Ak súd zistí, že neboli predložené dôkazy, ktorými by účastníci konania podložili svoje tvrdenia alebo námietky, oznámi to účastníkom konania, a ak je to potrebné určí lehotu, v ktorej sa majú dôkazy predložiť.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Listinné a vecné dôkazy predkladajú súdu účastníci konania. Ak sa účastníci odvolávajú na ústne dôkazy, súd predvolá označených svedkov na súdne pojednávanie s cieľom vykonať ich výsluch. Súd pridá takýto dôkaz do súdneho spisu.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd pripustí iba dôkazy, ktoré sú stanovené v právnych predpisoch a ktoré majú význam pre konanie. Súd môže odmietnuť dôkaz predložený neskôr ako 14 dní pred súdnym pojednávaním, pokiaľ sudca neurčil inú lehotu na predloženie dôkazov. Počas prejednávania veci možno dôkazy predkladať na základe odôvodneného návrhu účastníka alebo inej zainteresovanej strany, ak to nespôsobí odklad rozhodnutia vo veci, alebo ak súd uznal, že existujú oprávnené dôvody, pre ktoré sa dôkazy nepredložili v riadnom čase, alebo ak sa dôkazy týkajú skutočností, ktoré vyšli najavo v priebehu konania. Svedecká výpoveď založená na informáciách z neznámych zdrojov alebo na informáciách od iných osôb nie je prípustná ako dôkaz, pokiaľ tieto informácie neboli preskúmané.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vyjadrenia predložené účastníkmi konania a zainteresovanými tretími stranami, ktoré obsahujú informácie o skutočnostiach, na ktorých sú založené ich tvrdenia alebo námietky, ak sú potvrdené inými dôkazmi overenými a vyhodnotenými počas súdneho pojednávania;

výpovede svedkov a znalcov;

listinné dôkazy, ktoré zahŕňajú listiny alebo iné texty, v ktorých sú zaznamenané informácie o skutočnostiach, ktoré majú význam pre konanie vo veci, a to prostredníctvom písmen, čísel a iných písomných symbolov alebo s použitím iných technických prostriedkov, ako aj všetky príslušné záznamové médiá (pásky so zvukovým alebo obrazovým záznamom, diskety atď.);

vecné dôkazy,

znalecké správy,

znalecké posudky,

správy verejných orgánov.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Neexistuje podstatný rozdiel: keďže výpovede znalcov a iných svedkov sú dôkazy a písomné vyhlásenia znalcov sa takisto považujú za dôkazy. Svedok alebo znalec sa musí dostaviť na súd, keď ho súd predvolá, aby poskytol pravdivú výpoveď týkajúcu sa okolností, ktoré sú mu (svedkovi) známe, alebo aby vo svojom mene poskytol objektívne stanovisko týkajúce sa vedeckých, technických, umeleckých alebo iných skutočností, ktoré preskúmal.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Žiadny dôkaz nemá vopred určený účinok, ktorý by bol pre súd záväzný. Vo svojom rozhodnutí však musí súd vysvetliť, prečo uprednostnil určitý dôkaz pred iným a prečo určité skutočnosti uznal za preukázané a iné nie.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Áno. Skutočnosti, ktoré podľa zákona možno preukázať iba určitými formami dôkazov, nemôžu byť preukázané použitím akejkoľvek inej formy dôkazov.

Súd pripúšťa len formy dôkazov stanovené v právnych predpisoch.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedok, ktorý bol predvolaný na súd, nemá právo odmietnuť svedeckú výpoveď okrem prípadov stanovených v právnych predpisoch.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Tieto osoby môžu odmietnuť vypovedať:

príbuzní v priamej línii a príbuzní prvého alebo druhého stupňa vo vedľajšej línii, manžel, príbuzní prvého stupňa na základe manželstva a rodinní príslušníci strán,

opatrovníci a poručníci účastníkov strán a všetky osoby, ktoré má účastník konania v opatrovníctve alebo poručníctve,

osoby, ktoré sa zúčastňujú iného súdneho sporu proti jednému z účastníkov konania.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedok, ktorý dosiahol vek 14 rokov a odmieta vypovedať z dôvodov, ktoré súd neuzná za dostatočné, alebo ktorý úmyselne podá nepravdivú svedeckú výpoveď, sa podľa trestného práva dopúšťa trestného činu.

Ak sa svedok bez dostatočného dôvodu nedostaví na súd na základe predvolania vydaného súdom alebo sudcom, súd mu môže uložiť pokutu nepresahujúcu 60 EUR alebo nariadiť, aby bol svedok na súd predvedený.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Osoby poverené pastoračnou starostlivosťou nemusia poskytovať dôkazy týkajúce sa skutočností, ktoré sa dozvedeli počas spovede, a osoby, ktorým postavenie alebo povolanie neumožňuje zverejňovať určité informácie, ktoré im boli zverené, nemusia poskytovať dôkazy týkajúce sa týchto informácií; maloletí nemusia vypovedať, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré predstavujú dôkazy proti ich rodičom, starým rodičom alebo súrodencom,

osoby, ktoré v dôsledku telesných alebo duševných porúch nie sú schopné primerane posúdiť okolnosti, ktoré majú význam pre konanie, nemusia poskytnúť svedeckú výpoveď,

maloletí vo veku nižšom ako sedem rokov nemusia poskytnúť svedeckú výpoveď.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Osoba predvolaná ako svedok sa musí na súd dostaviť a musí pravdivo vypovedať o akejkoľvek skutočnosti, ktorá jej je známa. Svedok musí odpovedať na otázky, ktoré mu položí súd a účastníci konania. Súd môže vypočuť svedka v jeho mieste pobytu, ak svedok nie je schopný dostaviť sa na základe predvolania z dôvodu choroby, vysokého veku alebo zdravotného postihnutia alebo pre iný oprávnený dôvod. Súd môže svedka vypočuť aj prostredníctvom videokonferencie na súde v závislosti od toho, kde sa svedok nachádza, alebo na mieste špeciálne vybavenom na takéto účely.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Účastník konania môže spochybniť dôveryhodnosť listinného dôkazu.

Listinný dôkaz nemôže spochybniť osoba, ktorá takýto dôkaz sama podpísala. Takáto osoba môže spochybniť dôkaz podaním samostatnej žaloby, ak sa jej podpis získal pod nátlakom, hrozbou alebo podvodom. Účastník konania môže predložiť odôvodnený návrh o falšovaní listinného dôkazu. Ak súd zistí, že dôkaz bol sfalšovaný, vylúči tento dôkaz a oznámi to prokurátorovi. Súd s cieľom preskúmať návrh o falšovaní listinného dôkazu môže nariadiť, aby sa vykonal znalecký posudok alebo si vyžiada ďalšie dôkazy. Ak súd zistí, že účastník podal návrh o falšovaní listinného dôkazu bezdôvodne, môže mu uložiť pokutu.

V zákone o občianskom súdnom konaní sa stanovuje, že osoba predvolaná ako svedok sa musí na súd dostaviť a musí pravdivo vypovedať o akejkoľvek skutočnosti, ktorá jej je známa. Ak chce účastník konania preukázať určité okolnosti prostredníctvom svedeckej výpovede, musí v návrhu na vypočutie svedka určenom súdu uviesť, aké dôležité aspekty prípadu by svedok mohol potvrdiť.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyjadrenia predložené účastníkmi konania a zainteresovanými tretími stranami, ktoré obsahujú informácie o skutočnostiach, na ktorých sú založené ich tvrdenia alebo námietky, sú prípustné ako dôkazy, ak sú potvrdené inými dôkazmi overenými a posúdenými v rámci súdneho pojednávania. Ak jeden z účastníkov konania uzná skutočnosť, na ktorých sú založené tvrdenia alebo námietky protistrany, súd môže považovať tieto skutočnosti za preukázané, ak nemá pochybnosti o tom, že takéto uznanie nebolo získané podvodom, násilím, hrozbou alebo v dôsledku chyby, príp. nemalo za cieľ zatajenie pravdy.

Posledná aktualizácia: 07/02/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Litva

1 Dôkazné bremeno

Účastníci musia preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené ich tvrdenia a námietky s výnimkou prípadov, v ktorých sa nemusia preukázať (pozri odpoveď na otázku 1.2).

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno podľa Občianskeho súdneho poriadku Litovskej republiky (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*) znášajú účastníci konania. Účastníci musia preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené ich tvrdenia a námietky s výnimkou prípadov, v ktorých sa nemusia preukázať v súlade s občianskym súdnym poriadkom.

Občianskoprávne spory riešia všetky sudy podľa zásady kontradiktórnosti. Každý účastník musí preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené jeho tvrdenia a námietky s výnimkou prípadov, v ktorých sa nemusia preukázať.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnievky sú neplatné?

Článok 182 Občianskeho súdneho poriadku uvádza zoznam druhov skutočností, na ktoré sa uplatňuje výnimka z dôkazného bremena: skutočnosti, ktoré súd považuje za všeobecne známe,

skutočnosť preukázanú v platných rozsudkoch vynesených v iných občianskych alebo správnych konaniach, ktorých účastníkmi boli tie isté osoby, okrem prípadov, keď rozsudok súdu vyvolá právne dôsledky pre iné osoby, ktoré nie sú účastníkmi konania (prejudiciálne skutočnosti), dôsledky konania osoby predstavujúce trestný čin, ak sa o takýchto dôsledkoch rozhodlo v platnom rozsudku v trestnom konaní (prejudiciálne skutočnosti), skutočnosti, ktoré sú predpokladané podľa zákona a nespochybnené v rámci všeobecného postupu, skutočnosti uznané účastníkmi.

Účastník má právo uznať skutočnosti, na ktorých iný účastník založil svoje tvrdenie alebo námietku. Súd môže uznanú skutočnosť považovať za preukázanú, ak sa domnieva, že uznanie je v súlade s okolnosťami prípadu a nebolo uvedené účastníkom z dôvodu podvodu, násillia, hrozby alebo že nebolo urobené omylom alebo s cieľom zatajenia pravdy.

Je potrebné takisto poznamenať, že takéto okolnosti možno spochybníť predložením dôkazov všeobecným postupom.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Ak predložené dôkazy umožnia súdu dospieť k záveru, že je pravdepodobnejšie, že určitá skutočnosť skôr existovala, ako neexistovala, súd uzná túto skutočnosť za preukázanú.

2 Získavanie dôkazov

Dôkaz v občianskom súdnom konaní znamená akýkoľvek skutočný údaj, na základe ktorého súd v rámci zákonného postupu určí existenciu alebo neexistenciu skutočností podporujúcich tvrdenia a námietky účastníkov, ako aj akékoľvek iné skutočnosti podstatné pre spravodlivé a primerané rozhodnutie v danom prípade. Takéto údaje je možné preukázať týmito spôsobmi: vyhlásenia účastníkov alebo tretích osôb (priamo alebo prostredníctvom zástupcu), výpovede svedkov, písomné dôkazy, vecné dôkazy, inšpekčné protokoly, znalecké posudky, legálne získané fotografie, obrazové a zvukové záznamy a iné formy dôkazov.

Súd môže takisto požiadať členský štát EÚ, aby získal dôkazy alebo aby ich priamo vykonal v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach s cieľom zlepšenia, zjednodušenia a urýchlenia spolupráce medzi súdmi pri vykonávaní dôkazov.

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Podľa článku 179 Občianskeho súdneho poriadku dôkazy predkladajú účastníci a vedľajší účastníci konania. Ak sú predložené dôkazy nedostatočné, súd môže požiadať účastníkov a vedľajších účastníkov konania, aby poskytli súdu podporné dôkazy a stanoví lehotu na ich predloženie. Súd je oprávnený získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy (*ex officio*), ale len v prípadoch stanovených zákonom.

Súd je podľa Občianskeho súdneho poriadku oprávnený získať dôkazy z vlastnej iniciatívy počas pojednávania v rodinných alebo pracovných prípadoch, ak to považuje za nevyhnutné pre spravodlivé rozhodnutie prípadu (články 376 a 414).

Okrem toho sa v článku 476 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že súd pri príprave pojednávania prípadov týkajúcich sa vyhlásenia neplnoletej osoby za plnoletú (emancipovanú):

určí štátnu inštitúciu na ochranu dieťaťa v mieste bydliska maloletej osoby, aby predložila svoj záver o pripravenosti maloletej osoby samostatne vykonávať všetky občianske práva alebo plniť povinnosti,

požiada informácie o tom, či maloletá osoba bola odsúdená alebo či sa dopustila porušenia správneho alebo iného zákona,

v prípade potreby určí úroveň telesného, morálneho, duchovného a duševného vývoja maloletej osoby, nariadi forenzné psychologické a/alebo psychiatrické vyšetrenie a vyžiada ktorýkoľvek zo zdravotných dokumentov maloletej osoby alebo iných materiálov potrebných na vykonanie vyšetrenia,

vykoná všetky ďalšie kroky potrebné na prípravu pojednávania prípadu.

V článku 582 Občianskeho súdneho poriadku sa takisto stanovuje, že pokiaľ ide o povolenie previesť vlastnícke právo k rodinnému majetku, zaťažiť rodinný majetok hypotékou alebo inak zaťažiť práva k tomuto majetku, súd je vzhľadom na okolnosti prípadu oprávnený požadovať od žiadateľa dôkazy o finančnej situácii rodiny (príjem, úspory, iný majetok, záväzky), informácie o rodinnom majetku, ktorý sa má previesť, informácie o rodičoch dieťaťa od služby na ochranu práv dieťaťa, predbežné podmienky a vyhládky vykonania budúcej transakcie, vyhládky ochrany práv dieťaťa v prípade, ak sa transakcia nevykoná, a iné dôkazy.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Na účely získania dôkazov (v súlade s článkami 199 a 206 Občianskeho súdneho poriadku) môže súd požiadať právnickú alebo fyzickú osobu, aby predložili písomné alebo materiálne dôkazy, ktoré musia v stanovenej lehote predložiť priamo súdu. Ak fyzické alebo právnické osoby nemôžu predložiť požadované

pisomné alebo materiálne dôkazy alebo nie sú schopní ich predložiť v stanovenej lehote, musia to oznámiť súdu a uviesť dôvody. Osobe, ktorá požaduje písomný alebo materiálny dôkaz, môže súd vydať osvedčenie oprávňujúce ju získať dôkaz, aby mohol byť predložený súdu.

Počas prípravy na súdne pojednávanie sudca vykoná aj ďalšie procesné úkony, ktoré sú potrebné na riadnu prípravu prípadu na súdne pojednávanie (vyžiada dôkazy, ktoré nemôžu získať účastníci konania, súd zhromaždí dôkazy z vlastnej iniciatívy, ak je na to oprávnený podľa Občianskeho súdneho poriadku, atď.).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže odmietnuť dôkazy za týchto okolností:

ak sú neprijateľné,

ak dôkazy nepotvrdia alebo nevyvrátia skutočnosti relevantné k prípadu (článok 180 Občianskeho súdneho poriadku),

ak sa dôkazy nemohli predložiť skôr a ich neskoršie predloženie spôsobí zdržanie konania (článok 181 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

K žalobe by sa mali priložiť všetky písomnosti alebo iné dôkazy, na ktorých sa zakladajú tvrdenia žalobcu, dôkaz o zaplatení súdneho poplatku a žiadosť o vyžiadanie dôkazov, ktoré žalobca nie je schopný predložiť s uvedením dôvodov, prečo nie je možné predložiť dôkazy, aby mohli byť prijaté súdom (článok 135 Občianskeho súdneho poriadku).

Je potrebné takisto poznamenať, že odvolací súd odmietne prijať nové dôkazy, ktoré mohli byť predložené súdu prvého stupňa okrem prípadov, keď súd prvého stupňa neoprávnene odmietol prijať dôkazy, alebo ak potreba predložiť tieto dôkazy vznikla neskôr (článok 314 Občianskeho súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V občianskom súdnom poriadku sa vymedzuje, že dôkaz v občianskom súdnom konaní znamená akúkoľvek skutočnú informáciu, na základe ktorej súd v rámci zákonného postupu zistí, či existujú okolnosti podporujúce tvrdenia a námietky účastníkov, ako aj akékoľvek iné okolnosti relevantné pre spravodlivé a primerané rozhodnutie v danom prípade. Tieto informácie je možné získať: vyhláseniami účastníkov alebo tretích osôb (priamo alebo prostredníctvom zástupcu), svedeckými výpoveďami, písomnými dôkazmi, materiálnymi dôkazmi, inšpekčných protokolmi a znaleckými posudkami.

Legálne získané fotografie a zvukové a obrazové záznamy môžu takisto slúžiť ako dôkazy.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Pravidlá upravujúce spôsoby získavania dôkazov od svedkov a znalcov sú uvedené v článkoch 192 až 217 Občianskeho súdneho poriadku:

Postup vypočúvania svedka

Každý svedok je predvolaný do súdnej siene a vypočúvaný samostatne. Nevypočutí svedkovia nesmú zostať počas pojednávania v súdnej sieni. Vypočutí svedkovia musia zostať v súdnej sieni až do ukončenia pojednávania. Súd môže po vypočutí stanovísk účastníkov konania povoliť vypočutým svedkom opustiť súdnu sieň na ich žiadosť.

Svedka je možné vypočuť na mieste, ak sa nemôže na základe predvolania dostaviť na súd z dôvodu choroby, staroby, zdravotného postihnutia alebo iného opodstatneného dôvodu uznaného súdom a účastník konania, ktorý inicioval predvolanie svedka, nemôže zabezpečiť dostavenie sa tohto svedka na súd.

Súd musí určiť totožnosť svedka a vysvetliť svedkovi jeho práva a povinnosti, ako aj jeho zodpovednosť za porušenie prísahy a nesplnenie alebo nesprávne splnenie jeho ďalších povinností.

Pred podrobením sa výsluchu svedok zloží prísahu položením ruky na Ústavu Litovskej republiky (*Lietuvos Respublikos Konstitucija*) a povie: „Ja, (celé meno), čestne a svedomito prisahám, že budem hovoriť pravdu bez toho, aby som zamlčal, doplnil alebo zmenil akýkoľvek dôkaz“. Svedok viazaný prísahou podpíše znenie prísahy. Podpísaná prísaha sa pripojí k spisu.

Po zistení vzťahu svedka k účastníkom a tretím osobám a iných okolností, ktoré sú relevantné pre hodnotenie ich dôkazov (vzdelanie, povolanie svedka, atď.), súd poučí svedka, aby povedal súdu všetko, čo vie o prípade a aby sa vyhol zverejneniu informácií, ak svedok nemôže uviesť ich zdroj.

Po vypočutí svedectva je možné kľásť svedkovi otázky. Svedka najprv vypočuje osoba, ktorá požiadala o jeho predvolanie a zástupca tejto osoby. Svedka potom vypočujú ďalší účastníci konania. Svedka predvolaného na podnet súdu najprv vypočuje žalobca. Sudca nesmie brať do úvahy navádzajúce otázky a otázky, ktoré sa netýkajú prípadu. Sudca je oprávnený kľásť otázky kedykoľvek počas vypočúvania svedka.

Ak je to potrebné, súd môže na žiadosť účastníka konania alebo z vlastného podnetu opätovne vypočuť svedka na tom istom pojednávaní, predvolať vypočutého svedka na ďalšie pojednávanie toho istého súdu alebo konfrontovať svedkov proti sebe.

Vo výnimočných prípadoch, keď nie je možné alebo je zložité vypočuť svedka na súde, súd, ktorý prejednáva prípad, je oprávnený posúdiť písomné svedectvo, ak to podľa názoru súdu, s prihliadnutím na totožnosť svedka a podstatu okolností, o ktorých sa má vypovedať, nebude mať nepriaznivý vplyv na zistenie podstatných skutkových okolností prípadu. Na podnet účastníka je možné predvolať svedka na ďalšie vypočutie na súde, ak to je potrebné na podrobnejšie zistenie skutkového stavu v danom prípade. Pred poskytnutím svedectva musí svedok podpísať znenie prísahy uvedenej v článku 192 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku a pri podpísaní potvrdenia sa upozorní, že podanie nepravdivej výpovede je trestným činom. Písomné svedectvo sa musí podať za prítomnosti notára a notár ho osvedčí.

Vypočutie znalcov

Znalecký posudok sa prečíta nahlas na súdnom pojednávaní. Znalec (znalci), ktorý podáva znalecký posudok a zúčastní sa na súdnom pojednávaní, musí pred prečítaním znaleckého posudku zložiť prísahu položením ruky na ústavu Litovskej republiky a vyslovením tejto vety: „Ja, (celé meno), prisahám vykonávať v tomto konaní funkciu znalca čestne a poskytnúť objektívny a odôvodnený znalecký posudok na základe všetkých mojich odborných znalostí.“

Ak sa vypočutie vykoná mimo súdneho pojednávania, znenie prísahy podpísanej znalcom tvorí neoddeliteľnú súčasť znaleckého posudku. Znalci zapísaní v zozname súdnych znalcov Litovskej republiky (*Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašas*), ktorí zložili prísahu pri zápise do tohto zoznamu, nemusia zložiť prísahu na súde a považujú sa za upozornených o ich zodpovednosti v prípade, že poskytnú nepravdivý posudok a vyhlásenie.

Súd je oprávnený požiadať znalca o ústne vysvetlenie jeho posudku. Ústne vysvetlenie znaleckého posudku je súčasťou zápisnice zo súdneho pojednávania. Znalcom možno kľásť otázky na vysvetlenie alebo doplnenie znaleckého posudku. Ako prvá kladie otázky osoba, ktorá požiadala o ich vymenovanie.

Následne môžu kľásť otázky znalcom ďalší účastníci konania. Znalcomi vymenovanému súdom z vlastnej iniciatívy kladie otázky ako prvý žalobca.

Sudcovia majú právo kľásť otázky znalcomi kedykoľvek počas jeho vypočúvania.

Znalecký posudok sa poskytne iba na žiadosť súdu (a musí byť predložený v písomnej forme v podobe znaleckého posudku). Znalecký posudok musí obsahovať podrobný opis vykonaného skúmania, závery vyvedené na základe zistení a odôvodnené odpovede na otázky položené súdom.

Ak súd požiadala o odborné stanovisko bez znaleckého posudku, odborné stanovisko sa považuje za písomný dôkaz predložený znalcom (rovnako ako vedľajší účastníci konania) alebo za dôkaz vyžiadaný súdom podľa postupu stanoveného v občianskom súdnom poriadku.

Pravidlá na predkladanie písomných dôkazov stanovené v článku 198 Občianskeho súdneho poriadku sú:

Písomné dôkazy môžu byť predložené účastníkmi konania alebo na žiadosť súdu v súlade s postupom stanoveným v občianskom súdnom poriadku.

Písomné dôkazy sa predkladajú vo forme predpísanej v občianskom súdnom poriadku: účastník konania, ktorý zdôvodňuje obsah procesných písomností písomnými dôkazmi, musí priložiť originály alebo ich kópie (digitálne kópie) osvedčené súdom, notárom (alebo inou osobou, ktorá je oprávnená vykonávať notárske úkony), advokátom zúčastneným na konaní alebo osobou, ktorá vydala (prijala) písomnosť. Súd môže z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť

účastníka konania vyžiadať predloženie originálnych dokumentov. Žiadosť účastníka konania o predloženie originálnych dokumentov sa predloží spolu s návrhom, protinávrhom, vyjadrením k žalobe alebo inými procesnými písomnosťami účastníkov konania. Účastníci konania môžu podať takúto žiadosť neskôr, keď súd uzná za presvedčivé dôvody, pre ktoré nebola žiadosť predložená skôr alebo keď vyhovie predmetnej žiadosti nespôsobí oneskorenie vyriešenie prípadu. V prípadoch, keď sa iba časť dokumentu týka obsahu procesných písomností, sa môže súdu predložiť len príslušná časť dokumentu (výňatky, výpisy).

Všetky procesné písomnosti a ich prílohy sa musia predložiť súdu v litovčine okrem určitých výnimiek stanovených právnymi predpismi. Ak účastníci konania, ktorým sa majú doručiť procesné písomnosti nerozumejú litovsky, súd musia byť predložené preklady týchto písomností v jazyku, ktorému rozumejú. Ak sa písomnosti, ktoré sa majú predložiť musia podľa Občianskeho súdneho poriadku preložiť do cudzieho jazyka, účastníci konania musia v súlade s postupom stanoveným zákonom predložiť súdu ich overené preklady.

Originálne písomnosti v spise je možné vrátiť na žiadosť osôb, ktoré ich predložili. V tomto prípade sa musia v spise uchovať kópie vrátených písomností osvedčené v súlade s postupom stanoveným v občianskom súdnom poriadku.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Podľa článku 197 Občianskeho súdneho poriadku sa písomnosti vydané štátnymi a obecnými orgánmi, ktoré boli overené štátom poverenými osobami v rámci ich pôsobnosti a v súlade s požiadavkami, ktoré sa uplatňujú pre formu konkrétnych písomností, považujú za oficiálne písomné dôkazy a majú silnejší dôkazný účinok. Skutočnosti uvedené v oficiálnych písomných dôkazoch sa považujú za úplne preukázané, pokiaľ sa nevyvrátia inými dôkazmi v konaní okrem svedeckých výpovedí. Zákaz použitia svedeckých výpovedí sa neuplatní, ak by to odporovalo zásade dobrej viery, spravodlivosti a primeranosti. Dôkaznú hodnotu oficiálnych písomných dôkazov je možné priznať aj iným písomnostiam, ako aj legislatívnym aktom.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Okolnosti prípadu, ktoré sa zo zákona musia preukázať konkrétnymi dôkaznými prostriedkami, nie je možné preukázať inými dôkaznými prostriedkami (článok 177 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku).

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Osoba predvolaná ako svedok sa musí dostaviť na súd a podať pravdivé svedectvo. Osoba predvolaná ako svedok je podľa zákona zodpovedná za nesplnenie povinnosti svedka (článok 191), t. j. je možné jej uložiť pokutu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedok môže odmietnuť výpoveď, ak by takáto výpoveď bola dôkazom svedčiacim proti jeho osobe, členom jeho rodiny alebo blízkym príbuzným.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak sa svedkovia, znalci alebo tlmočníci nedostavia na pojednávanie, súd požiadajú účastníkov konania, či môže byť ich prípad prejednaný v neprítomnosti svedkov, znalcov alebo tlmočníkov a rozhodne o pokračovaní alebo prerušení súdneho pojednávania. Ak sa predvolaný svedok, znalec alebo tlmočník nedostavia na súd bez závažného dôvodu, môže sa im uložiť pokuta až do výšky tisíc litasov. Svedok môže byť takisto násilne predvedený na súd na základe súdneho rozhodnutia (článok 248 Občianskeho súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Tieto osoby sa nemôžu vypočúvať ako svedkovia:

zástupcovia v občianskych a správnych konaniach alebo obhajca v trestnom konaní o okolnostiach, o ktorých sa dozvedeli v ich postavení zástupcu alebo obhajcu,

osoby, ktoré nie sú schopné pochopiť podstatné okolnosti prípadu alebo poskytnúť reálnu výpoveď z dôvodu ich telesných alebo mentálnych postihnutí, kňazi, o okolnostiach získaných pri spovedi;

lekári, o okolnostiach, na ktoré sa vzťahuje lekárske tajomstvo,

mediátori, o okolnostiach, ktoré sa dozvedeli počas mediačného konania.

Ďalšie osoby môžu byť takisto určené zákonom.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Po objasnení vzťahu svedka k účastníkom, tretím osobám a ďalším okolnostiam relevantným k hodnoteniu svedeckej výpovede (vzdelanie svedka, povolanie, atď.) súd vyzve svedka, aby povedal súdu všetko, čo o prípade vie, a aby sa vyhol akýmkoľvek informáciám, ak nevie uviesť ich zdroj.

Po podaní svedeckej výpovede sa môžu klásť svedkovi otázky. Svedka najprv vypočuje osoba, ktorá požiadala o jeho predvolanie, zástupca tejto osoby a následne ďalší účastníci konania. Svedka predvolaného na podnet súdu najprv vypočuje žalobca. Sudca nesmie brať do úvahy navádzajúce otázky a otázky, ktoré sa netýkajú prípadu. Sudca je oprávnený klásť otázky kedykoľvek počas vypočúvania svedka. Ak je to potrebné, súd môže na žiadosť účastníka konania alebo z vlastného podnetu opätovne vypočuť svedka na tom istom pojednávaní, predvolať vypočutého svedka na ďalšie pojednávanie toho istého súdu alebo konfrontovať svedkov proti sebe.

Vo výnimočných prípadoch, keď nie je možné alebo je zložité vypočuť svedka na súde, súd, ktorý prejednáva prípad, je oprávnený posúdiť písomné svedectvo, ak to podľa názoru súdu, s prihliadnutím na totožnosť svedka a podstatu okolností, o ktorých sa má vypovedať, nebude mať nepriaznivý vplyv na zistenie podstatných skutkových okolností prípadu. Na podnet účastníka je možné predvolať svedka na ďalšie vypočutie na súde, ak to je potrebné na podrobnejšie zistenie skutkového stavu v prípade. Pred poskytnutím svedectva musí svedok podpísať vopred určené znenie prisahy a pri podpísaní potvrdenia sa upozorní, že podanie nepravdivej výpovede je trestným činom. Písomné svedectvo sa musí podať za prítomnosti notára a notár ho osvedčí.

Účasť účastníkov konania na súdnom pojednávaní a vypočutie svedka na mieste je možné zabezpečiť prostredníctvom informačných a elektronických komunikačných technológií (prostredníctvom videokonferencie, telekonferencie, atď.). Pri použití takýchto technológií v súlade s postupom stanoveným ministrom spravodlivosti sa musí spoľahlivým spôsobom zabezpečiť určenie totožnosti účastníkov konania a objektívne zaznamenanie a predloženie informácií (dôkazov).

Okrem toho článok 803 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje možnosť súdov Litovskej republiky požiadať súd iného štátu, aby pri získavaní dôkazov použil komunikačné technológie (videokonferencie, telekonferencie, atď.).

3 Hodnotenie dôkazov

Súd hodnotí dôkazy v konaní na základe vlastného presvedčenia založeného na komplexnom a objektívnom preskúmaní skutočností predložených v rámci konania a v súlade so zákonom.

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Skutkové informácie sa preukazujú týmito spôsobmi: vyhlásenia účastníkov a tretích osôb (priamo alebo prostredníctvom zástupcu), výpovede svedkov, písomné dôkazy, vecné dôkazy, inšpekčné protokoly, znalecké posudky, legálne získané fotografie, obrazové a zvukové záznamy a iné dôkazy. Skutkové informácie predstavujúce štátne alebo služobné tajomstvo zvyčajne nemôže slúžiť ako dôkazy v občianskych konaniach, pokiaľ sa neodtájnia v súlade so zákonným postupom. Informácie získané počas mediačného konania nemôžu slúžiť ako dôkaz v občianskom súdnom konaní s výnimkou prípadov uvedených v zákone o mediácii v občianskoprávných sporoch.

Je potrebné poznamenať, že v súlade s článkom 185 Občianskeho súdneho poriadku musí súd hodnotiť dôkazy v konaní na základe vlastného presvedčenia založeného na komplexnom a objektívnom preskúmaní skutočností predložených v rámci konania a v súlade so zákonom. Žiadny dôkaz nemá vopred stanovený účinok na súd okrem prípadov, ak je to stanovené v občianskom súdnom poriadku.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno (pozri odpoveď na otázku 2.4).

Posledná aktualizácia: 21/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Luxembursko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Základnou zásadou podľa luxemburských právnych predpisov je, že osoba žiadajúca o splnenie záväzku musí preukázať svoj nárok. Podobne aj osoba, ktorá tvrdí, že už nie je viazaná záväzkom, musí dokázať, že uskutočnila platbu alebo vykonal skutok, ktorý ju zbavil jej záväzku.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

V určitých prípadoch sa v luxemburských právnych predpisoch stanovujú domnienky, ktorými sa osoba zbavuje povinnosti dokázať skutočnosť, ak by to bolo ťažké alebo nemožné. Domnienkami sú závery, ktoré sa v právnom predpise alebo rozhodnutí súdu vyvodzujú o neznámej skutočnosti na základe známej skutočnosti.

V právnych predpisoch sa rozlišuje medzi dvoma druhmi domnienok: po prvé, existujú právne domnienky, ktoré sú spojené s určitými úkonmi alebo skutočnosťami na základe osobitných právnych predpisov. Potom existujú domnienky, ktoré nie sú ustanovené zákonom a ponechávajú sa na vlastnom uvážení súdu. Ten prijme iba závažné, presné a neodporujúce si domnienky.

Všeobecne povedané, je možné poskytnúť dôkaz na vyvrátenie domnienok. Napríklad, predpokladá sa, že otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo zosobášenému páru, je manžel matky. Je však možné začať konanie vo veci popretia otcovstva.

Zriedkavejšie môžu byť domnienky nevyvrátiteľné, čo znamená, že nie je možné proti nim predložiť dôkazy.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Hodnotenie skutočností sa ponecháva na vlastnom uvážení súdu a je konečné. V prípade pochybností súd overí, či existujú závažné, presné a neodporujúce si dôkazy, a uzná alebo odmietne dôkazy v závislosti od pravdepodobnosti údajných skutočností.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Na žiadosť účastníka konania môže sudca nariadiť vykonanie dokazovania. Sudca však môže v určitých prípadoch zabezpečiť dôkaz aj z vlastnej iniciatívy.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Sudca informuje vymenovaného znalca o charaktere jeho úlohy. Znalec predvolá účastníkov konania a tretie strany, ktoré sú požiadané o pomoc pri vyšetrovaní. Na základe zásady kontradiktórnosti sa zabezpečenie dôkazu musí uskutočniť v prítomnosti účastníkov konania.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Vykonanie dokazovania sa môže nariadiť vždy, keď sudca nemá dostatok informácií, na ktorých by založil rozhodnutie.

Vykonanie dokazovania údajnej skutočnosti sa môže nariadiť, iba ak účastník uvádzajúci tvrdenia nemá dostatočné dôkazy na ich dokázanie. Vykonanie dokazovania sa za žiadnych okolností nemôže nariadiť ako náhrada v prípade, že účastník konania nedokázal predložiť dôkazy.

Sudca musí tiež obmedziť výber opatrenia, ktoré je dostatočné na vyriešenie sporu; musí zvoliť najjednoduchšie a najlacnejšie riešenie.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Rôznymi dôkaznými prostriedkami sú materiálny dôkaz, ústna svedecká výpoveď, domnienky, uznanie dôkazu (priznanie) a prisázná svedecká výpoveď.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Spôsoby získania dôkazov od svedkov a od svedkov – znalcov:

Ak je svedecký dôkaz prípustný, sudca môže získať dôkazy od tretích strán, ktoré vzhľadom na svoje osobné poznatky o predmetných skutočnostiach môžu tieto skutočnosti objasniť. Tento dôkaz môže mať formu vyhlásenia alebo sa môže získať vyšetrovacími metódami v závislosti od toho, či je písomný alebo ústny.

Sudca môže kohokoľvek podľa svojej voľby požiadať o objasnenie vo forme vyhlásenia, konzultácie alebo odborného stanoviska ku skutočnosti, ktorá si vyžaduje vysvetlenie znalca. Ak nie je potrebné písomné stanovisko, sudca môže dovoliť svedkovi – znalcovi poskytnúť stanovisko ústne v rámci vypočúvania. Z tohto ústneho stanoviska sa vyhotoví záznam, ktorý podpíše sudca a súdny úradník.

Pravidlá, ktoré sa uplatňujú na predkladanie písomných dôkazov a písomných správ alebo stanovísk svedkov – znalcov:

Písomný dôkaz:

Účastník konania, ktorý sa o dokument opiera, je povinný sprístupniť ho druhému účastníkovi. Poskytne ho proti potvrdenke o prijatí alebo podaním cez súdny register. Dokumenty musia byť sprístupnené bez vyzvania.

Písomné správy alebo stanoviská znalcov:

Znalci podávajú svoje správy cez súdny register. Aj v prípade, že sa na príprave správy podieľajú viacerí znalci, vypracujú len jednu správu. Ak majú rozdielne názory, každý zo znalcov poskytne svoje stanovisko. Ak znalec požiadal o stanovisko ďalšieho znalca z iného odboru, toto stanovisko sa priloží k záznamu z vypočutia alebo k spisu, v závislosti od prípadu.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Niektoré dôkazné prostriedky majú väčšiu dôkaznú silu ako ostatné:

Úradný záznam (*acte authentique*) vypracovaný verejným činiteľom (notár, súdny úradník atď.), ktorý koná v rámci svojej úradnej právomoci, predstavuje dôkaz, pokiaľ sa neukáže ako falošný.

Súkromná dohoda vypracovaná a podpísaná samotnými účastníkmi konania bez zásahu verejného činiteľa predstavuje dôkaz, ak neexistujú dôkazy o opaku.

Ústna svedecká výpoveď, ako aj iné dôkazné prostriedky, sa ponechávajú na vlastné uváženie sudcu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Písomný dôkaz je nutný ako opodstatnenie právneho dokumentu (zmluvy), ktorého hodnota prekračuje 2 500 EUR. Dôkaz skutočnosti (napríklad nehody) však môže mať ľubovoľnú formu.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Zákon vyžaduje spoluprácu svedkov v súdnych konaniach, pokiaľ ide o zisťovanie pravdy.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Ľudia, ktorí môžu dokázať, že majú oprávnený dôvod, môžu byť zbavení povinnosti svedčiť. Rodičia alebo iní príbuzní v priamej línii jedného z účastníkov konania, ako aj manžel/manželka účastníka konania, dokonca aj vtedy, ak sú rozvedení, môžu odmietnuť svedčiť.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkov, ktorí sa nedostavia na súd, možno predvolať na súd na ich vlastné náklady, ak sa ich svedectvo považuje za nutné. Svedkom, ktorí sa nedostavia na súd, a osobám, ktoré bez vážneho dôvodu odmietajú podať svedeckú výpoveď alebo zložiť prísahu, možno udeliť civilnú pokutu v rozmedzí 50 až 2 500 EUR.

Ak osoba môže dokázať, že nemohla prísť na súd v stanovený deň, pokuta a všetky náklady sa môžu odpustiť.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Ako svedok môže byť predvolaný ktokoľvek okrem osôb, ktoré sa považujú za nespôsobilé.

Ľudia, ktorí nie sú schopní poskytnúť svedeckú výpoveď, však môžu byť vypočutí za rovnakých podmienok, ale bez toho, aby zložili prísahu. Svedeckú výpoveď týkajúcu sa skutočností, o ktoré sa opierajú manželia v návrhu na rozvod alebo odľuku, však nemôžu nikdy podať ich potomkovia.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úloha sudcu a účastníkov konania pri vypočúvaní svedka

Sudca vypočuje svedecké výpovede svedkov samostatne v poradí, o ktorom sám rozhodne, keď sú účastníci prítomní alebo boli predvolaní. Svedkovia nemôžu čítať z dokumentu.

Sudca môže vypočuť svedeckú výpoveď svedkov alebo kásť svedkom otázky o akejkoľvek veci, v prípade ktorej je zo zákona možné zabezpečiť dôkaz, dokonca aj keď tieto veci nie sú uvedené v rozhodnutí, ktorým sa nariaďuje vykonanie dôkazov. Môže predvolať svedkov, konfrontovať svedkov navzájom alebo s účastníkmi konania, a ak je to nutné, vypočuť si ich svedecké výpovede v prítomnosti odborného znalca.

Počas svedeckej výpovede nesmú účastníci konania prerušiť svedkov, kásť im otázky, ani sa pokúsiť ich ovplyvniť, ani sa na nich priamo obracať pod sankciou vylúčenia. Ak to sudca považuje za nutné, môže po skončení vypočúvania svedka kásť svedkovi ďalšie otázky, ktoré sudcovi predložili jednotliví účastníci.

Využívanie videokonferencií alebo iných technických opatrení

Zámerom nariadenia Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach je zlepšiť, zjednodušiť a urýchliť spoluprácu medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov. V luxemburských právnych predpisoch neexistuje osobitné ustanovenie o využívaní videokonferencií. Využívanie videokonferencií sa riadi všeobecnými pravidlami nového Občianskeho súdneho poriadku o vypočúvaní svedkov, osobným hodnotením zo strany sudcu a osobnou účasťou. Súdy sú vybavené potrebným technickým zariadením. V termíne stanovenom pre videokonferenciu sú prítomní sudca, zapisovateľ, tlmočník a technik.

Sudca môže dať urobiť audio alebo videonahrávku zo všetkých alebo z časti prípravných vyšetrovaní. Nahrávky sa uchovávajú v súdnom registri. Hociktorý z účastníkov môže požiadať o kópiu alebo prepis na svoje vlastné náklady.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd neuzná dôkazy získané nezákonným spôsobom, napríklad skrytou kamerou alebo nahrávkou telefonického rozhovoru, o ktorej osoba nevedela.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Výpovede účastníka konania nemajú v zásade žiadnu dôkaznú hodnotu.

Súvisiace odkazy

<http://www.legilux.lu/>

Posledná aktualizácia: 30/04/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Malta

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno nesie osoba podávajúca žalobu, ako to jednoznačne vyplýva z oddielu 562 zákonníka o sústave súdov a občianskom súdnom konaní: „bremeno dokazovania skutočností nesie vždy účastník, ktorý tieto skutočnosti vznáša“.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Áno, tieto pravidlá existujú a nachádzajú sa v oddiele 627 a nasl. zákonníka o sústave súdov a občianskom súdnom konaní. V oddiele 627 sa uvádzajú písomnosti, pri ktorých nie je potrebný iný dôkaz o pravosti než ten, ktorý už prirodzene obsahujú. Patria sem:

akty maltskej vlády podpísané ministrom alebo vedúcim odborom, z ktorého pochádzajú, alebo, v jeho neprítomnosti, zástupcom, asistentom alebo ďalším ministerským úradníkom v línii právomocí, ktorý je oprávnený takéto akty podpisovať,

záznamy všetkých maltských vládnych oddelení,

všetky verejné akty podpísané príslušnými orgánmi, ktoré sa nachádzajú vo vládnom vestníku,

akty maltskej vlády vytlačené s povolením vlády a riadne zverejnené,

akty a záznamy súdnych dvorov a cirkevných súdov na Malte,

potvrdenia vydané verejným registrom a katastrom,

námorný protest predložený v právomoci občianskoprávneho súdu prvého stupňa,

ďalšie písomnosti uvedené v zákone o obchodnom loďstve (vrátane osvedčení o registrácii podpísaných registrujúcim alebo iným oprávneným úradníkom a ostatných písomných záznamov zapísaných v osvedčení o registrácii, ktoré je podpísané registrujúcim alebo iným oprávneným úradníkom).

Existujú aj ďalšie písomnosti, ktoré možno predložiť, pričom ich obsah tvorí výnimku z dôkazného bremena, ich pravosť však musí byť overená. Patria sem:

akty a záznamy každého subjektu alebo verejného orgánu, ktorý je oprávnený alebo uznaný na základe práva alebo vládou, farské akty a záznamy týkajúce sa narodenia, uzavretia manželstva a úmrtia a právnych úkonov vykonaných podľa zákona v prítomnosti farára, notárske akty a záznamy na Malte, obchodné denníky vedené podľa zákona, iba vzhľadom na dohody alebo iné transakcie obchodnej povahy, denníky verejných obchodníkov s cennými papiermi vedené podľa zákona, vzhľadom na akékoľvek okolnosti, ktoré mohli nastať medzi zmluvnými stranami v obchodných veciach.

Môžu sa predložiť dôkazy odporujúce obsahu týchto druhov písomností.

Okrem týchto písomností existuje aj ďalšia domnienka upravená v kap. 16 maltského zákonníka (občiansky zákonník), a to konkrétne tá, že dieťa narodené v manželskom zväzku je manželovo. Táto právna domnienka sa môže zrušiť podaním prísažnej žaloby na občianskoprávny súd (rodinné veci) a predložením dôkazu o tom, že táto domnienka nie je platná.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Pred vynesením rozsudku v občianskoprávných veciach musí byť súd presvedčený, že na vyváženie pravdepodobností boli predložené dostatočné dôkazy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Každý účastník konania, bez ohľadu na svoje záujmy, môže vypovedať buď na vlastnú žiadosť, alebo na žiadosť iného účastníka veci, ako aj v prípade, ak je predvolaný vypovedať súdom z úradnej moci. Po začatí konania na základe prísažnej žaloby sa musí vypracovať zoznam svedkov. To isté sa týka aj prísažného vyjadrenia, ktoré tiež musí obsahovať takýto zoznam svedkov. Ak chce účastník predvolať svedka, ktorý nebol ako svedok uvedený, musí sa podať príslušný návrh.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Po schválení návrhu na vykonanie dôkazu výpoveďou sú predvolaní svedkovia prostredníctvom predvolania na súd vydaného po podaní návrhu príslušným účastníkom, ktorý chce predložiť dôkazy. Návrhy na vydanie takéhoto predvolania sa môžu na magistrátnom súde (Malta) a magistrátnom súde (Gozo) nižšieho stupňa podávať aj ústne.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže zamietnuť návrh účastníka na vykonanie dôkazu výpoveďou vtedy, ak je predvolanou osobou advokát, právny zástupca alebo kňaz. Pravidlom je okrem toho aj to, že žiadna osoba prítomná na zasadaní nemôže byť v rovnakej veci predvolaná ako svedok. Rozhodnutie o uplatnení tohto pravidla je však ponechané súdu pre prípad, keď sa jeho nedodržanie posúdi ako oprávnené. Existujú aj osobitné zákony, ktoré upravujú služobné tajomstvo a nepovoľujú odhalenie tajomstva a dôverných informácií. Nárok môže byť zamietnutý aj vtedy, ak sa súd domnieva, že svedok nie je relevantný.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Predložiť možno tri druhy dôkazov, a tými sú: písomnosti, *ústna výpoveď* a miestoprísažné vyhlásenie.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Vo všeobecnosti platí, že výsluch svedkov sa pri rozhodovaní vecí vykonáva na verejnom súdnom pojednávaní a *ústnou výpoveďou*. Právo však pripúšťa aj ďalšie spôsoby získavania výpovedí, ktoré možno využiť:

Svedkovia s pobytom na Malte aj v zahraničí môžu výpovede predložiť aj formou miestoprísažného vyhlásenia.

Vypočutím osoby, ktorá sa pred prerokovaním veci chystá odísť z Malty, je chorá alebo staršia, smrteľne chorá alebo jej hrozí, že sa stane nespôsobilou, alebo sa nemôže zúčastniť zasadania, môže súd poveriť súdneho asistenta. V takom prípade sa otázky položené svedkovi a jeho odpovede písomne zaznamenajú a svedok podpíše výpoveď alebo namiesto podpisu nakreslí krížik.

Vypočutím svedka, ktorý pre svoj vek nemôže opustiť domov, môže súd poveriť aj pomocného sudcu.

Ak má svedok pobyt v zahraničí, právny zástupca môže navrhnuť jeho výsluch prostredníctvom dožiadaní (návrh na dožiadanie) – účastník navrhujúci výsluch svedka predloží písomné otázky a poskytne meno a adresu osoby, ktorá sa v jeho mene zúčastní výsluchu svedka.

Ak to súd považuje za vhodné, môže ako výpoveď svedka povoliť záznam na páске alebo videozáznam.

Súd môže na výsluch svedka a vzatie pod prísahu splnomocniť aj znalca.

Znalec splnomocnený na získanie výpovede má k dispozícii rovnaké prostriedky ako súd.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Všetky dôkazné prostriedky majú rovnakú dôležitosť.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie, ale najlepší dôkaz sa musí predložiť vždy.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno, predvolaní svedkovia majú zo zákona povinnosť vypovedať. Svedok však nemôže byť donútený odpovedať na otázky, ak by to mohlo viesť k jeho trestnému stíhaniu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Manžel alebo manželka akéhokoľvek účastníka konania sú spôsobilí svedkovia a môžu byť donútení vypovedať vo veci na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov. Manžel však nemôže byť donútený odhaliť informáciu, ktorú mu manželka dôverne zverila počas manželstva, a naopak, a ani jeden manžel nemôže byť donútený odpovedať na otázky, ak by to viedlo k trestnému stíhaniu druhého manžela.

K ďalším výnimkám patria tie, ktoré sa vzťahujú na advokátov, právnych zástupcov alebo kňazov. Ak však advokát alebo právny zástupca získa súhlas svojho klienta alebo kňaz súhlas osoby, ktorá sa mu vyspovedala, môžu sa im klásať otázky o skutočnostiach, ktoré sú im známe (na základe súhlasu); v prípade advokáta a právneho zástupcu o skutočnostiach, ktoré im zveril klient na účely veci, a v prípade kňaza o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel pod spovedným tajomstvom alebo pri spovedi.

S výnimkou súdneho príkazu nemôžu byť účtovníkom, lekárom, sociálnym pracovníkom, psychológom a manželským poradcom kladené otázky na odhalenie informácií, ktoré im klienti zverili v rámci služobného tajomstva, alebo informácií, ktoré sa pri výkone svojej práce dozvedeli. Táto výsada sa rozširuje aj na tlmočníka, ktorý takéto tajné informácie tlmočil.

Svedok viazaný služobným tajomstvom nemôže odhaliť tajné a dôverné informácie okrem určitých okolností podľa konkrétneho práva, ktoré platí pre danú vec.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak sa na predvolanie nedostaví pred súd pravidelne predvolávaný svedok, dopustí sa pohrdania súdom a okamžite je odsúdený a pokutovaný. Súdom ho tiež môže prostredníctvom príkazu na predvedenie alebo zadržanie prinúť zúčastniť sa ďalšieho zasadania a vypovedať. Súdom však môže zrušiť uloženú pokutu, ak sa svedecká neúčast riadne odôvodní.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Ako svedok môže byť predvolaná akákoľvek duševne zdravá osoba, ak sa na ňu nevzťahujú výnimky týkajúce sa jej spôsobilosti. Predvolaný môže byť svedok v akomkoľvek veku, ak si uvedomuje skutočnosť, že nesmie podať krivú výpoveď.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Počas výsluchu alebo krížového výsluchu môže súd svedkovi položiť akúkoľvek otázku, ktorú považuje za potrebnú alebo účelnú. Vypovedať však môže aj každý účastník konania, bez ohľadu na svoj záujem, a to na vlastnú žiadosť, na žiadosť druhého účastníka alebo po predvolaní *ex officio* súdom.

Vo veciach, ktoré sa týkajú maloletých detí, sudca zvyčajne vypočuje maloletého *za zatvorenými dverami* alebo je na výsluch maloletého vymenovaný detský advokát.

Svedkov žijúcich mimo Malty je možné vypočuť prostredníctvom videokonferencie.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak sa dôkazy nezískali nezákonne, súd nemá stanovený čas na vynesenie rozsudku. Jedinou výnimkou je, že súd zvyčajne nie je príslušný rozhodnúť o výpovediach týkajúcich sa skutočností, o ktorých svedkovia uvádzajú, že sa ich dozvedeli od iných osôb, ani skutočností uvádzaných ďalšími účastníkmi, ktorí môžu byť na tomto základe povolaní vypovedať.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno, vyhlásenia účastníka k danej veci sú prípustné.

Posledná aktualizácia: 22/03/2017

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Holandsko

1 Dôkazné bremeno

Holandské procesné právo je založené na zásade, že ten, kto tvrdí určitú skutočnosť, ju musí preukázať. Inými slovami, strana, ktorá sa opiera o skutočnosť alebo práva, na ktoré sa odvoláva na právne účely, znáša dôkazné bremeno týkajúce sa týchto skutočností alebo práv. V niektorých prípadoch však môže dôkazné bremeno spočívať odlišne podľa osobitných zákonných pravidiel alebo zásad primeranosti a spravodlivosti.

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Zákonné pravidlá týkajúce sa dôkazov v článkoch 149 až 207 Občianskeho súdneho poriadku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) sa uplatňujú v konaniach na základe predvolania a v konaniach na základe návrhu, pokiaľ tomu nebráni povaha prípadu. Nie sú povinné v konaniach o nariadení predbežného opatrenia a bežné pravidlá dokazovania sa automaticky neuplatňujú ani v rozhodcovských konaniach. V rozhodcovských konaniach sa však účastníci môžu dohodnúť na uplatnení týchto pravidiel.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Skutkové okolnosti, ktoré uvádza jeden z účastníkov a ktoré (dostatočne) nevyvráti protistrana, musí súd považovať za preukázané. Výnimkou je situácia, ak by prijatie tohto opatrenia viedlo k právnym dôsledkom, ktoré nie sú voľne k dispozícii účastníkom. V takom prípade môže súd požadovať dôkazy.

O skutočnostiach alebo okolnostiach, ktoré sa považujú za všeobecne známe alebo o všeobecne zaužívaných pravidlách sa dôkazy nevyžadujú. Tie môže súd použiť bez ohľadu na to, či ich účastníci uviedli. „Skutočnosti alebo okolnosti, ktoré sa považujú za všeobecne známe“, sú skutočnosti alebo okolnosti, ktoré každá bežná osoba vie alebo môže vedieť. „Všeobecne zaužívané pravidlá“ sú príčinné súvislosti, ktoré každý pozná. Nemusia sa preukazovať ani skutočnosti, o ktorých sa súd dozvie sám v priebehu konania – známe ako procesné skutočnosti.

Niekedy je domnienka stanovená zákonom. Niektoré skutočnosti alebo okolnosti sa považujú za také pravdepodobné, že účastník, ktorý sa na nich odvoláva, o nich nemusí poskytnúť (ďalší) dôkaz. Súd môže takisto použiť všeobecne zaužívané pravidlá, aby dospel k predpokladu na základe určitých skutočností, ktorých sa na súde dovoľáva. V tomto prípade nemá protistrana možnosť vyvrátiť domnienku. Okrem toho existuje niekoľko osobitných prípadov. Niekoľko príkladov: podľa zákona o cestnej premávke musí motorista, ktorý prejde cyklistu alebo chodca, poskytnúť odškodnenie za zranenie, pokiaľ nepreukáže, že nehoda bola spôsobená v dôsledku vyššej moci. Ďalším príkladom je prípad, v ktorom pracovník žiada odškodnenie za zranenie, ak sa preukáže, že k nemu došlo pri práci. V tomto prípade bude zamestnávateľ povinný za takéto zranenie odškodniť pracovníka, pokiaľ nepredloží dôkaz o tom, že neexistoval žiadny nedostatok v požadovanej starostlivosti alebo že sa pracovník dopustil úmyselného konania alebo úmyselnej nedbanlivosti.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd slobodne hodnotí dôkazy, pokiaľ zákon nestanovuje inak. Táto výnimka sa týka pravidiel o nevyvráťiteľnej dôkaznej hodnote dôkazu. V prípadoch nevyvráťiteľných dôkazov je súd povinný prijať určité dôkazné prostriedky ako pravdivé alebo prinajmenšom uznať ich hodnotu. Existuje tu ale opäť možnosť vyvrátenia.

Súdy môžu založiť svoje rozhodnutia len na skutočnostiach, ktoré sú primerane v súlade s pravidlami dokazovania.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V určitých prípadoch (kontrola účtov, svedecká výpoveď) uloží súd na žiadosť jedného z účastníkov povinnosť poskytnúť dôkazy druhému účastníkovi. Súd tak môže urobiť z vlastného podnetu, t. j. z vlastnej iniciatívy.

Rovnako na žiadosť jedného z účastníkov alebo z vlastného podnetu súdu môže súd nariadiť znalecký posudok alebo návštevu alebo kontrolu priestorov. Sudca vymenuje znalca, ktorý podáva správy súdu a súd vykonáva návštevy priestorov. Účastníci sú povinní spolupracovať pri znaleckých posudkoch. Účastníci majú právo vyjadriť svoje názory a predložiť žiadosti v prípade vypracovania znaleckého posudku a návštevy priestorov.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Účastník, ktorému súd umožnil poskytnúť dôkazy alebo ktorý znáša dôkazné bremeno, je povinný poskytnúť dôkazy o skutočnostiach a/alebo okolnostiach, na ktoré sa odvoláva. Protistrana môže vždy predložiť dôkazy o opaku, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Sudca odmietne prijať dôkaz, ak tento dôkaz nie je relevantný k prípadu, nie je dostatočne špecifikovaný (príliš neurčitý), nie je predložený včas (príliš neskoro) alebo je neopodstatnený. Predložené dôkazy sa nesmú nezohľadniť na základe predpokladaného výsledku.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V Holandsku sa uplatňuje pravidlo voľnosti pri dokazovaní, to znamená, že v zásade sa môžu dôkazy predložiť v akejkoľvek vhodnej forme, pokiaľ zákon nestanovuje inak. Zákon uvádza niekoľko dôkazných prostriedkov (neúplný zoznam):

listiny a rozsudky,
kontrola účtov, záznamov a písomností,
svedecká výpoveď,
úradné alebo ústne správy znalcov a
kontroly a návštevy priestorov.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedecká výpoveď musí byť povolená zákonom a podáva sa na žiadosť jedného z účastníkov alebo ju jednému z účastníkov uloží súd z vlastného podnetu. Účastníci môžu takisto vypovedať ako svedkovia (pozri bod 3 nižšie). V prípade, ak sa má podať svedecká výpoveď, svedkov predvolajú účastníci.

Svedecká výpoveď sa podá vo forme svedectva. Vykoná sa na súdnom pojednávaní vo forme ústnej svedeckej výpovede. Svedecká výpoveď je prípustná ako dôkaz iba vtedy, ak sa týka skutočností, o ktorých má svedok osobnú vedomosť. Účastníkovi, ktorý žiada o povolenie predložiť svedeckú výpoveď, sa to umožní, ak sú skutočnosti, ktoré sa majú preukázať, predmetom sporu a pomôže to vyriešiť prípad.

Na žiadosť jedného z účastníkov alebo z vlastného podnetu súdu môžu znalci predložiť písomnú alebo ústnu správu (článok 194 Občianskeho súdneho poriadku). V prípade písomnej správy súd stanoví lehotu na jej predloženie. V prípade ústnej správy bude znalec vypovedať v deň súdneho konania.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Existuje rozdiel medzi nezvratnými a vyvrátiteľnými dôkazmi. V prípade nezvratných dôkazov je súd povinný prijať obsah dôkazov ako pravdivý alebo uznať silu tohto dôkazného prostriedku, ako sa stanovuje zákonom. Dôkazy o opaku môžu byť takisto poskytnuté v prípade nezvratných dôkazov, pokiaľ to zákon nezakazuje. Príkladmi nezvratných dôkazov sú autentické listiny a rozhodnutia trestných súdov. Súd môže voľne určiť dôkaznú hodnotu vyvrátiteľných dôkazov.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V určitých prípadoch predstavuje písomnosť dokonalý dôkaz. V určitých prípadoch je písomnosť nevyhnutná aj pre existenciu určitého práva. Príkladom môže byť predmanželská zmluva alebo závet. Dôkaz o existencii predmanželskej zmluvy alebo závetu vyhotoveného notárom sa poskytne predložením notárskej zápisnice. Kodícil môže takisto slúžiť ako dôkaz. Kodícil je rukou písaný, datovaný a podpísaný dokument s uvedením želaní závetcu. Tieto želania sa môžu týkať okrem iného odkázania oblečenia, osobných vecí, šperkov, určitých potrieb pre domácnosť a určitých kníh [článok 97 Občianskeho zákonníka (*Burgerlijk Wetboek*)]. Kodícil nemusí byť overený prostredníctvom notárskej zápisnice.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Základnou zásadou je, že každý, kto je predvolaný zákonným spôsobom, je povinný podať svedectvo. To znamená, že je povinný dostaviť sa na súdne konanie a uviesť na súde požadované pravdivé vyhlásenia.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V určitých prípadoch je možné zbaviť sa povinnosti vypovedať.

Výnimku z povinnosti vypovedať využívajú predovšetkým blízki rodinní príbuzní strán. Patria k nim (bývalí) manželia alebo (bývalí) registrovaní partneri strany, pokrvní alebo manželskí príbuzní strany alebo manžel(-ka) tejto osoby alebo jej registrovaný partner až po druhý stupeň vrátane – rodičia, deti, starí rodičia, vnúčatá, bratia a sestry.

Svedkovia sa takisto môžu odvolať na oslobodenie od povinnosti odpovedať na určité otázky, ak by odpoveď vystavila svedka alebo pokrvného alebo manželského príbuzného vo vzostupnej alebo zostupnej línii, alebo príbuzného v pobočnej línii v druhom alebo treťom stupni, alebo (bývalého) manžela alebo (bývalého) registrovaného partnera tejto osoby nebezpečenstvu trestného stíhania (článok 165 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Existuje aj výnimka na základe výkonu funkcie. Tá je určená ľuďom, ktorí sú z dôvodu privilegovaného vzťahu vyplývajúceho z ich povolania, zamestnania alebo iného stavu (napríklad duchovní, lekári, advokáti a notári) povinní zachovávať mlčanlivosť.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak sa svedok, ktorý bol predvolaný doporučeným listom nedostaví na súdne pojednávanie, súd môže na žiadosť účastníka určiť dátum, kedy predvolá svedka súdnym predvolaním (doručením súdnym úradníkom). Ak sa svedok aj napriek tomu nedostaví, súd môže nariadiť jeho predvedenie na súd prostredníctvom polície. Ak sa svedok dostaví, ale odmieta vypovedať, príslušná strana môže požiadať súd, aby ho vzal do väzby za pohrdanie súdom. Žiadajúca strana potom bude musieť zaplatiť náklady za vzatie do väzby. Súd vydá príkaz na zadržanie len vtedy, ak sa domnieva, že je to vzhľadom na zistenie pravdy opodstatnené.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

V podstate každý je povinný vypovedať okrem tých, ktorí majú nárok na uplatnenie výnimky (pozri odpoveď na otázku 2.9).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd vypočúva svedkov a kladie im otázky. Každého svedka vypočuje v neprítomnosti ostatných svedkov, ktorí sú predvolaní na to isté pojednávanie a ktorí ešte nesvedčili, okrem svedka, ktorý je účastníkom konania. Účastníci a ich advokáti môžu takisto kásť svedkom otázky. Súd môže z vlastného podnetu alebo na žiadosť jedného z účastníkov konfrontovať svedkov navzájom alebo s účastníkmi. Po tom, ako svedok vypovedal, súd môže kásť účastníkom otázky a účastníci si môžu kásť otázky navzájom.

Holandské pravidlá dokazovania neobsahujú osobitné ustanovenia o videokonferencii. Holandské právo nevylučuje tento postup a neexistujú žiadne praktické ťažkosti pri vykonávaní videokonferencie. O tejto záležitosti rozhoduje súd.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Nezákonne získané dôkazy možno rozdeliť na nezákonne získané dôkazy a nezákonne použité dôkazy. Ak boli dôkazy získané nezákonne, neznamená to, že ich použitie je vždy nezákonné. Vždy je to na zvážení súdu, či sa dôkazy považujú za nezákonné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Strany môžu byť vypočuté ako účastníci sporu, ale potom ich vyhlásenia nebudú považované za dôkazy v prospech strany vypočutej ako svedok, pokiaľ svedectvo neslúži na objasnenie iných nedostatočných dôkazov (článok 164 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Posledná aktualizácia: 01/10/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku bola nedávno

zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Rakúsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Každý účastník konania v zásade musí uviesť všetky skutkové tvrdenia, ktorými odôvodňuje svoj návrh (bremeno tvrdenia – *Behauptungslast*) a poskytnúť primerané dôkazy [§ 226 ods. 1 a § 239 ods. 1 rakúskeho Občianskeho súdneho poriadku (ZPO)]. Aj keď skutočnosti prípadu sú naďalej nejasné (situácia „*non liquet*“), súd musí napriek tomu vyniesť rozsudok. V takých prípadoch začínajú pôsobiť pravidlá vzťahujúce sa na dôkazné bremeno. Každý účastník konania znáša dôkazné bremeno preukazujúce existenciu podmienok pre právnu normu, o ktorú sa opierajú. Za bežných okolností musí žalobca potvrdiť všetky skutočnosti, ktorými odôvodňuje svoje tvrdenie, a žalovaný musí potvrdiť všetky skutočnosti, ktorými sa odôvodňujú jeho námietky. Žalobca znáša tiež dôkazné bremeno, že sú splnené všetky procesné požiadavky na predloženie nároku.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Skutočnosti podstatné pre rozsudok sa musia preukázať dôkazmi, pokiaľ nie sú od dokazovania oslobodené. Dôkazy sa nevyžadujú v prípade uznaných skutočností (§§ 266 a 267 ZPO), zrejmých skutočností (§ 269 ZPO) alebo zákonne predpokladaných skutočností (§ 270 ZPO).

Uznaná skutočnosť je uznanie protistrany, že tvrdenie skutočnosti protistranou je správne. Súd musí v zásade akceptovať uznanú skutočnosť ako správnu a dospieť k svojmu rozhodnutiu bez ďalšieho skúmania.

Skutočnosť je zrejmom skutočnosťou, ak je všeobecne známa (t. j. je známa veľkému počtu ľudí alebo ju veľký počet ľudí kedykoľvek bez ťažkostí spoľahlivo rozozná) alebo je známa súdu (prvostupňovému súdu na základe jeho vlastného oficiálneho rozhodnutia alebo je jasne zrejma zo spisu).

Súd musí z *úradnej moci* vo svojom rozhodnutí zohľadniť zrejme skutočnosti, ktoré sa však nemusia tvrdiť ani dokázať.

Zákonná domnienka vyplýva priamo zo zákona a má účinok opaku dôkazného bremena, t. j. strana, ktorá nemá prospech z takejto domnienky, musí poskytnúť dôkaz o opaku. Musí dokázať, že napriek tomu, že existuje dôvod na zákonnú domnienku, predpokladané skutočnosti nenastali alebo predpokladaná právna situácia nevznikla.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Účelom súdneho konania je presvedčiť sudcu o skutočnosti. Všeobecne povedané, akceptuje sa „vysoký stupeň pravdepodobnosti“ a na presvedčenie sudcu sa nevyžaduje „absolútna istota“.

Niekedy sa požadovaná „sila dôkazov“ zvýši na „pravdepodobnosť hraničiacu s istotou“ alebo sa zníži na „značný stupeň pravdepodobnosti“, a to buď zákonom, alebo judikatúrou. Ak sa požaduje znížená sila dôkazov, podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 274 ZPO) postačuje ako sila dôkazu vierohodné preukázanie alebo osvedčenie. Dôkaz *prima facie* vedie tiež k zníženiu požadovanej sily dôkazov a napomáha uplatneniu nárokov na náhradu škody v prípadoch nedostatku dôkazov. Ak v prípade typického priebehu udalostí zo životných skúseností vyplýva, že existuje osobitná príčinná súvislosť alebo vina, tieto požiadavky sa môžu tiež považovať za preukázané na základe *prima facie* v individuálnom prípade.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkaz sa môže zabezpečiť rozhodnutím súdu alebo sa môže zabezpečiť na žiadosť účastníka konania. V konaniach výlučne vyšetrovacej povahy (pri ktorých súd musí stanoviť z úradnej moci podstatné skutočnosti na rozhodnutie) nie je potrebné, aby účastník konania podal žiadosť o uznanie dôkazu. V prípade štandardného konania podľa rakúskeho Občianskeho súdneho poriadku môže sudca zabezpečiť z úradnej moci akékoľvek dôkazy, od ktorých sa očakáva objasnenie podstatných skutočností (§ 183 ZPO). Sudca môže nariadiť účastníkom konania, aby poskytli dokumenty, zabezpečili vykonanie ohliadky miesta alebo nariadiť zabezpečenie dôkazu od znalcov alebo zaznamenať vyhlásenia od bežných svedkov. Účastníkom konania však možno nariadiť predloženie dokumentov iba vtedy, ak sa na ne odvolal aspoň jeden z účastníkov, a nie je potrebné predložiť dokumenty ani vypočuť svedkov, ak sú proti tomu obaja účastníci konania. Vo všetkých ostatných prípadoch sa dôkazy zabezpečujú na základe dôkazov poskytnutých jedným z účastníkov konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Dôkazy sa spravidla zabezpečujú na ústnom pojednávaní. Počas takzvaného prípravného stretnutia (§ 258 Občianskeho súdneho poriadku) vypracuje súd spoločne s účastníkmi konania a/alebo ich zástupcami časový plán súdneho konania, ktorý obsahuje aj časový plán zabezpečenia dôkazov. Ak je to však nutné, kedykoľvek sa môže konať ďalšie rokovanie týkajúce sa pokroku, ktorý sa dosiahol v konaní. Po zabezpečení dôkazov sa výsledok prerokuje s účastníkmi konania (§ 278 ZPO). Dôkazy musí zabezpečiť priamo sudca, ktorý bude rozhodovať o veci. V prípadoch výslovne stanovených zákonom sa dôkazy môžu zabezpečiť aj počas postupu vzájomnej pomoci. Účastníci konania sa musia vyzvať, aby zabezpečili dôkazy, a majú rôzne práva účasti, napríklad právo klásť otázky bežným svedkom a znalcom. Dôkazy sa vždy zabezpečujú z vlastnej iniciatívy sudcu, spravidla aj vtedy, ak napriek predvolaniu nie sú účastníci konania prítomní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd musí zamietnuť poskytnuté dôkazy, ak ich považuje za nepodstatné (§ 275 ods. 1 ZPO) alebo ak sa dôkazy predložili so zámerom oddialiť súdne konanie (§ 178 ods. 2, § 179 a § 275 ods. 2 ZPO). Je tiež možné stanoviť lehotu na zabezpečenie dôkazu, ak je pravdepodobné, že spôsobí oddialenie konania (§ 279 ods. 1 ZPO). Po uplynutí lehoty sa poskytnutý dôkaz môže zamietnuť. Môže sa zamietnuť aj vtedy, ak nie je nutný (lebo súd už bol presvedčený alebo skutočnosť sa nemusí dokázať) alebo ak je zabezpečenie dôkazu zakázané. Ak je zabezpečovanie dôkazov nákladné (napr. vyjadrenie znalca), účastník konania požadujúci dôkazy musí zaplatiť zálohu na náklady. Ak ju nezaplatí včas, dôkazy sa môžu predložiť neskôr iba vtedy, ak to nespôsobí oddialenie konania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V rakúskom Občianskom súdnom poriadku je stanovených päť „klasických“ druhov dôkazov: dokumenty (§§ 292 až 319), svedecká výpoveď (§§ 320 až 350), vyjadrenie znalca (§§ 351 až 367), ohliadka (§§ 368 až 370) a výsluch účastníkov konania (§§ 371 až 383). Ako dôkaz sa však v zásade môže uznať akýkoľvek možný zdroj informácií a bude klasifikovaný ako jeden z uvedených druhov dôkazov podľa formy, ktorú má.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkovia sa vypočúvajú jednotlivito v neprítomnosti svedkov, ktorí sa ešte len majú vypočuť. To bráni tomu, aby sa pri podávaní svedeckej výpovede navzájom ovplyvňovali. Ak si výpovede svedkov odporujú, môžu sa tieto svedkovia vypočuť spoločne. Výsluch svedkov sa začína všeobecným kladením otázok, aby sa určilo, či svedok nie je z nejakého dôvodu nespôsobilý vypovedať, či má právo odoprieť výpoveď alebo či je schopný zložiť prísahu. Po tom, ako sa svedkom pripomenie ich povinnosť hovoriť pravdu a trestné následky krivej výpovede podľa trestného zákona, sa začína výsluch svedka. Svedok je

najskôr požiadany, aby uviedol svoje osobné údaje, a potom sa mu kladú otázky týkajúce sa samotnej veci. Účastníci konania sa môžu zúčastniť na výsluchu svedka a klásť mu otázky, ak to schválí súd. Sudca môže zamietnuť neprimerané otázky. Svedkovia sa musia v zásade vypočuť priamo pred súdom, ktorý rozhoduje vo veci, hoci za určitých podmienok je možné vypočuť svedkov prostredníctvom postupov súdnej pomoci (§ 328 ZPO). Znalci sa prizývajú na to, aby „pomáhali“ súdu. Kým bežný svedok podáva výpoveď z hľadiska svojho vnímania skutočností, znalec poskytuje sudcovi vedomosti, ktoré sudca nemá. Vyjadrenie znalca sa musí v zásade poskytnúť priamo pred prvostupňovým súdom. Znalca možno predvolať bez obmedzenia aj z vlastnej iniciatívy sudcu. Znalec musí predložiť svoje zistenia a správu. Znalec musí podať ústnu správu počas pojednávania a písomné správy musí vysvetliť počas pojednávania, ak to požadujú účastníci konania. Zistenia a správa musia byť zdôvodnené. Súkromné správy sa na účely Občianskeho súdneho poriadku nepovažujú za správy znalcov a pokladajú sa za súkromné dokumenty. Podľa rakúskych právnych predpisov nie je povolené konanie uskutočňované výlučne písomným postupom. Keďže však dôkazné prostriedky v Rakúsku nie sú vôbec obmedzené, svedkovia majú možnosť podať svoju svedeckú výpoveď písomne. Písomné vyhlásenia svedkov sa však považujú za dokumenty a podliehajú voľnému posúdeniu súdu. Ak sa však súd domnieva, že je to nutné, svedkovia sa musia dostaviť na súd, ak žiadny z účastníkov konania nenamieta proti vypočutiu daného svedka.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd vykonáva voľné posúdenie dôkazov („freie Beweiswürdigung“) (§ 272 ZPO). Posúdením dôkazov je preskúmanie výsledkov zabezpečených dôkazov sudcom. Pri tomto posudzovaní nie je sudca viazaný žiadanými zákonnými pravidlami týkajúcimi sa dôkazov, ale musí posudzovať v súlade so svojím osobným presvedčením, či dôkaz je správny alebo nie. Na dôkazné prostriedky sa nevzťahuje žiadna hierarchia. Iné písomné dôkazy než správy znalca sa považujú za listinné dôkazy. Verejné dokumenty vydané v Rakúsku sa považujú za pravé, t. j. predpokladá sa, že ich skutočne vydal uvedený orgán. Na účely dôkazu sa úplne predpokladá aj ich správnosť. Za predpokladu, že sú súkromné dokumenty podpísané, tiež sa v plnej miere uznávajú ako dôkaz toho, že vyhlásenia, ktoré obsahujú, sa môžu pripísať osobe, ktorá ich podpísala, ale správnosť ich obsahu je vždy predmetom voľného posúdenia súdu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V rakúskom Občianskom súdnom poriadku sa nepožadujú konkrétne druhy dôkazov v určitých prípadoch. Hodnota nároku nemá žiadny vplyv na výber dôkazu.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedkovia sú povinní dostaviť sa na súd, aby vypovedali, a ak sú o to požiadaní, zložiť prisahu. Ak sa riadne predvolaný svedok nedostaví na pojednávanie bez závažnej príčiny, súd najskôr uloží správnu pokutu, a ak sa svedok nedostaví druhýkrát, nariadi jeho nútené predvedenie na pojednávanie. Svedok, ktorý odmietne vypovedať bez uvedenia dôvodu alebo z neopodstatnených dôvodov, môže byť prinútený podať svedeckú výpoveď. Krivá výpoveď na súde je trestným činom.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V prípade, že existujú dôvody na odopretie výpovede (§ 321 trestného poriadku), svedok má právo odmietnuť odpovedať na otázku alebo jednotlivé otázky. Neexistuje úplné právo na odopretie výpovede. Takýmito dôvodmi sú škandál alebo riziko trestného stíhania svedka alebo jeho blízkej osoby, priama finančná ujma tých istých osôb, štátom uznané povinnosti zachovať mlčanlivosť, potenciálne prezradenie umeleckých alebo obchodných tajomstiev a využitie volebného práva, ktoré bolo zákonom vyhlásené za tajné. Súd musí informovať svedkov o týchto dôvodoch pred ich vypočutím. Ak svedkovia chcú uplatniť svoje právo odoprieť výpoveď, musia na to uviesť dôvody.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Je na súde, aby rozhodol, či je odopretie svedeckej výpovede zákonné. Svedkov, ktorí odopru výpoveď bez uvedenia dôvodu alebo z dôvodu, ktorý súd považuje za neopodstatnený, možno donútiť vypovedať (§ 354 Exekučného poriadku – *Exekutionsordnung*). Svedkovia môžu byť donútení vypovedať prostredníctvom pokút alebo v obmedzenej miere väzbou a môžu byť zodpovední voči účastníkom konania za akékoľvek ujmy spôsobené v dôsledku neodôvodneného odopretia výpovede.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedeckú výpoveď nemožno získať od osôb, ktoré nemohli alebo nemôžu dosvedčiť skutočnosti, ktoré sa majú dokázať, alebo uviesť to, čoho boli svedkom. Považujú sa za osoby, ktoré majú „absolútnu“ fyzickú neschopnosť vypovedať (§ 320 bod 1 ZPO). V prípade neploletých osôb alebo osôb s duševným postihnutím musí súd od prípadu k prípadu rozhodnúť, či je osoba neschopná vypovedať. Existujú tiež tri druhy „relatívnej“ neschopnosti vypovedať (§ 320 body 2 až 4 ZPO), ktoré sa vzťahujú na cirkevných pracovníkov, pokiaľ ide o informácie, ktoré im boli zverené pri spovedi alebo v iných súvislostiach, na ktoré sa vzťahuje povinnosť zachovania služobného tajomstva, štátnych úradníkov, pokiaľ ide o dôverné informácie v súvislosti s vykonávaním ich úradných povinností, za predpokladu, že nie sú zbavení tejto povinnosti, a mediátori, pokiaľ ide o informácie, ktoré im boli zverené alebo ku ktorým sa inak dostali počas mediácie.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd musí klásť svedkom primerané otázky, ktoré sa týkajú skutočností, ktoré sa musia dokázať prostredníctvom ich výpovede, a okolností, za ktorých nadobudli svoje vedomosti. Strany sa môžu zúčastniť na výsluchu svedkov a so súhlasom súdu klásť im otázky zamerané na objasnenie alebo doplnenie ich výpovede. Sudca môže zamietnuť neprimerané otázky. Zhrnutie výpovede svedka sa musí zaznamenať, alebo ak je to nutné, musí sa zaznamenať doslovne. Videozáznamy a zvukové záznamy a údaje zaznamenané na nich sa zvyčajne považujú za dôkazy vo forme ohliadky. Dôkaz vo forme ohliadky znamená, že súd je schopný priamo vnímať vlastnosti alebo stav vecí. Vzhľadom na zásadu, že dôkazy by sa mali zabezpečovať priamo, je však takýto dôkaz prípustný iba vtedy, ak nie je k dispozícii priamy dôkaz (napr. svedok). Výsluch svedka pomocou videotechnológie je v zásade možný a mal by sa používať namiesto výsluchu, keď sa vykonávajú žiadosti o súdnu pomoc z dôvodov hospodárnosti konania. Všetky súdy sú vybavené videokonferenčnými zariadeniami od roku 2011.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak účastník konania poruší zmluvnú povinnosť, ustanovenie súkromného práva alebo poruší zásady morálky, aby získal dôkaz, súd môže uznať a posúdiť dôkaz, ale príslušný účastník konania bude zodpovedný za náhradu škody. Ak pri získavaní dôkazov účastník konania poruší ustanovenie trestného zákona, ktorý chráni základné práva a slobody ustanovené ústavou (napr. fyzická ujma, únos, donútenie svedka vypovedať), dôkaz získaný takýmto spôsobom je neprípustný a súd ho nemôže uznať. Ak má súd pochybnosti o tom, či bol spáchaný trestný čin, môže prerušiť občianske konanie až do vynesenia konečného rozsudku v trestnom konaní. Ak sa trestným činom spáchaným s cieľom získať dôkazy neporušia základné práva alebo slobody stanovené ústavou, príslušný účastník konania sa bude považovať za trestne zodpovedného, ale dôkaz nebude neprijateľný. Iba nezákonne získané dôkazy, ktorými sa negatívne ovplyvnila povinnosť súdu určiť pravdu, a teda sa narušila záruka, že súd vydá pravdivý a správny rozsudok, sú neprípustné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Dôkazy sa tiež získavajú výsluchom účastníkov konania. Účastníci konania majú rovnakú povinnosť dostaviť sa na súd, vypovedať a zložiť prisahu ako svedkovia. Nemožno ich však donútiť dostaviť sa na súd ani vypovedať. Akékoľvek neodôvodnené nedostavenie sa účastníka konania na súd alebo

nepodanie výpovede musí posúdiť súd dôkladným zohľadnením všetkých okolností. Iba v konaniach vo veci otcovstva alebo rozvodu manželstva je možné donútiť účastníkov konania dostaviť sa na súd. Ak účastník konania nebude hovoriť pravdu, neuplatnia sa trestné sankcie (na rozdiel od svedkov), pokiaľ neuvedú falošné vyhlásenie pod prísahou. Súd môže nariadiť vypočutie účastníkov konania z úradnej moci.

Posledná aktualizácia: 02/06/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Poľsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Otázky týkajúce sa dôkazov a vykonávania dôkazov sa riadia Občianskym zákonníkom (*kodeks cywilny*, článok 6) a Občianskym súdnym poriadkom (*kodeks postępowania cywilnego*, články 227 – 315).

Podľa článku 6 Občianskeho zákonníka bremeno dokazovania skutkovej okolnosti leží na osobe, ktorá tvrdí, že z tejto skutkovej okolnosti vyplývajú právne dôsledky. Bremeno dokazovania určitých skutkových okolností leží na navrhovateľovi, určitých iných skutkových okolností na odporcovi.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Výnimky z pravidla, že bremeno dokazovania skutkovej okolnosti leží na osobe, ktorá tvrdí, že z tejto skutkovej okolnosti vyplývajú právne dôsledky, musia vyplývať priamo z legislatívneho aktu.

V určitých konkrétnych prípadoch je možné presunúť dôkazné bremeno na inú stranu, t. j. obrátiť dôkazné bremeno. To môže nastať, ak napríklad dôjde k zničeniu dôkazov alebo sa zabráni vykonávaniu dôkazov. V rámci judikatúry sa prijal názor, že kedykoľvek sa strana správa spôsobom, ktorý zabraňuje preukázaniu skutkových okolností druhou stranou, na ktorej leží bremeno ich dokázania, alebo ho vážnym spôsobom sťažuje, prvá strana musí dokázať, že k daným skutkovým okolnostiam nedošlo.

Otázka dôkazného bremena úzko súvisí s inštitútom právnych domnienok. Podľa článku 234 Občianskeho súdneho poriadku je právna domnienka pre súd záväzná. Na základe všeobecného pravidla je prijateľné vyvrátiť právnu domnienku.

Právne domnienky, ktorými sa menia pravidlá vykonávania dôkazov, sa týkajú napríklad dobrej alebo zlej viery (článok 7 Občianskeho zákonníka), predpokladu narodenia živého dieťaťa (článok 9 Občianskeho zákonníka), nezákonnosti (článok 24 ods. 1 Občianskeho zákonníka), rovnocennosti akcií spoluvlastníkov (článok 197 Občianskeho zákonníka), konania dlžníka s vedomím, že spôsobuje ujmu veriteľom (článok 527 ods. 3 a článok 529 Občianskeho zákonníka), rovnakej hodnoty akcií spoločníkov v občianskoprávnej spoločnosti (článok 826 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (článok 233 Občianskeho súdneho poriadku) súd posúdi spoľahlivosť a silu dôkazov k svojej spokojnosti na základe komplexného preskúmania zhromaždených dôkazov.

Súd môže svoje presvedčenie založiť na riadne vykonaných dôkazoch v súlade s požiadavkami týkajúcimi sa zdrojov dôkazov a so zásadou priameho dokazovania.

Súd takisto voľne zhodnotí znalecké posudky.

V článku 243 Občianskeho súdneho poriadku sa okrem toho stanovuje inštitút dôkazu vierohodnosti. Dôkaz vierohodnosti je v užšom zmysle slova alternatívnym opatrením k dôkazu a neposkytuje žiadnu istotu, ale len určuje vierohodnosť výpovede týkajúcej sa skutkovej okolnosti. Formálne vykonávanie dôkazov je pravidlom, kým dokazovanie vierohodnosti je výnimkou v prospech strany odvolávajúcej sa na určitú skutkovú okolnosť. Vo veciach náhodných svojou povahou a v prípadoch výslovne stanovených v legislatívnom akte dôkaz vierohodnosti postačuje.

2 Získavanie dôkazov

Každá výpoveď navrhovateľa aj odporcu musí byť založená na dôkazoch.

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Súd môže pripustiť dôkaz, na ktorý sa strana neodvolala, ale takýto dôkaz sa musí týkať len výpovedí danej strany týkajúcich sa podstatných a sporných skutkových okolností, ak podľa názoru súdu dôkazy zhromaždené v priebehu konania nepostačujú na rozsúdenie veci (článok 232 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd v zásade pripúšťa dôkazy na požiadanie strán, lebo je ich povinnosťou poukázať na dôkazy nevyhnutné na vyriešenie veci. Súd však preskúma, či je pripustenie dôkazov, na ktoré sa strany odvolávajú, vhodné alebo potrebné (článok 236 Občianskeho súdneho poriadku).

Súd by mal vydať rozhodnutie o dôkazoch pri každom vykonávaní dôkazov aj pri pripúšťaní dôkazov *ex officio*.

Pri rozhodovaní o pripustení dôkazov predložených stranou v rámci konania by mal súd preskúmať:

či je daná skutková okolnosť relevantná pre vec (článok 227 Občianskeho súdneho poriadku),

či je potrebné skutkovú okolnosť dokazovať (môže to byť napríklad všeobecne známa okolnosť – článok 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, alebo okolnosť, ktorú samotné strany pripúšťajú – článok 229 poriadku),

či daný dôkaz nie je v konkrétnom prípade vylúčený (napr. články 246 a 247 Občianskeho súdneho poriadku),

či skutková okolnosť, ktorá sa má dôkazmi preukázať, už nebola dostatočne objasnená alebo či sa strana na dôkaz neodvolala s cieľom predĺžovať konanie (článok 217 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd zamietne žiadosť strany o získanie dôkazov, ak sa týka skutkových okolností, ktoré nie sú relevantné pre vec (článok 227 Občianskeho súdneho poriadku), skutkových okolností, ktoré sú všeobecne známe, skutkových okolností, ktoré druhá strana počas konania priznala, ak dané priznanie nevyvoláva žiadne pochybnosti, ako aj skutkových okolností známych súdu *ex officio*, hoci v takom prípade by súd mal strany o takýchto skutkových okolnostiach informovať počas pojednávania (články 228 a 229 Občianskeho súdneho poriadku).

Súd môže skutkové okolnosti potrebné na vyriešenie veci považovať za zistené, ak sa dá daný záver vyvodiť z iných zistených skutkových okolností (skutková domnienka, článok 231 Občianskeho súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Dokumenty (články 244 – 257 Občianskeho súdneho poriadku)

Dokumenty sú písomné vyhlásenia; môžu byť úradné alebo súkromné. V prípade úradných dokumentov riadne vyhotovených príslušnými orgánmi verejnej moci sa predpokladá, že ich úradne certifikovaný obsah je presný a že ich skutočne vydal vydávajúci orgán.

Výpovede svedkov (články 258 – 277 Občianskeho súdneho poriadku)

Nikto nesmie odmietnuť vypovedať ako svedok okrem manželského partnera strán, ich príbuzných vo vzostupnej alebo zostupnej línii, súrodencov a príbuzných na základe manželstva v tej istej línii a na rovnakom stupni, ako aj ich adoptívnych rodičov a detí. Právo na odmietnutie svedeckej výpovede zostáva v platnosti po ukončení manželstva alebo adoptívneho vzťahu.

Znalecký posudok (články 278 – 291 Občianskeho súdneho poriadku)

Znalecký posudok je posudok skutkových okolností, stavov a udalostí, ktorých preskúmanie a objasnenie si vyžaduje konkrétne odborné znalosti, ktorého cieľom je pomôcť súdu riadne posúdiť skutkové okolnosti a rozhodnúť v danej veci.

Obhliadka (články 292 – 298 Občianskeho súdneho poriadku)

Obhliadka je priame zmyslové preskúmanie vlastností alebo stavu osôb, miesta alebo predmetu súdom.

Vypočutie strán (články 299 – 304 Občianskeho súdneho poriadku)

Ak po vyčerpaní dôkazov alebo v prípade ich neexistencie zostávajú nevysvetlené skutkové okolnosti, ktoré sú relevantné pre danú vec, súd nariadi vypočutie strán s cieľom objasniť takéto skutkové okolnosti.

Keď je stranou právnická osoba, súd vypočuje osoby, ktoré sú členmi orgánu oprávneného zastupovať takúto stranu.

Súd môže okrem toho pripustiť dôkazy v podobe výsledkov testov krvnej skupiny, videozáznamov, televíznych záznamov, fotokópií, fotografií, plánov, výkresov, zvukových diskov alebo pásov a iných zariadení na nahrávanie a uchovávanie obrazu a zvuku.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Podľa článku 266 Občianskeho súdneho poriadku je svedok pred vypočutím informovaný o jeho práve na odmietnutie svedeckej výpovede a o trestnej zodpovednosti za poskytnutie nepravdivej svedeckej výpovede. Svedok, ktorý má svedčiť, zloží pred súdom prísahu.

Podľa článku 271 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je svedecká výpoveď ústna. Svedecká výpoveď sa svedkovi prečíta a v prípade potreby doplní na základe jeho pripomienok.

Platí pravidlo, že svedkovia, ktorí ešte neboli vypočutí, nemôžu byť prítomní na vypočutí iných svedkov (článok 264 Občianskeho súdneho poriadku), zatiaľ čo svedkov poskytujúcich navzájom si odporujúce svedecké výpovede možno navzájom konfrontovať (článok 272 Občianskeho súdneho poriadku).

Súd môže predvolať jedného alebo viacerých znalcov, aby predložili svoje posudky, pričom ich informuje, či sa majú posudky predložiť ústne alebo písomne (článok 278 Občianskeho súdneho poriadku). Znalec môže odmietnuť svedeckú výpoveď z rovnakých dôvodov ako svedkovia (články 280 a 261 Občianskeho súdneho poriadku). Aj znalec skladá prísahu, pokiaľ ho strany od tejto povinnosti neoslobodia. Každý posudok musí zahŕňať odôvodnenie

(článok 285 Občianskeho súdneho poriadku). Znalci môžu požadovať za svoju prácu odmenu (článok 288 Občianskeho súdneho poriadku).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Neexistujú dôvody na prijatie formálnej hierarchie metód dokazovania z pohľadu ich spoľahlivosti a sily oddelene od skutkových okolností konkrétnej veci.

Pravidlom je, že súd posudzuje dôkazy podľa vlastného uváženia (článok 233 Občianskeho súdneho poriadku). Pri posudzovaní by sa mal riadiť zásadou stanovenou v článkoch 246 a 247 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej sú listinné dôkazy nadradené svedeckým výpovediam svedkov alebo strán.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Niektoré právne úkony si vyžadujú príslušnú formu, pričom požiadavka použiť takúto konkrétnu formu sa môže zaviesť legislatívnym aktom alebo dohodou medzi stranami. V súlade s článkom 74 ods. 1 Občianskeho zákonníka (*ad probationem*) sa používajú písomné dôkazy, takže v prípade, že sa nespĺnia požiadavky legislatívneho aktu alebo dohody, osoba, ktorá nevykonala úkon príslušnou formou, znáša negatívne procesné dôsledky, pretože jej schopnosť vykonávať dôkazy je obmedzená.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Pravidlom je, že nikto nesmie odmietnuť poskytnúť svedeckú výpoveď. Poskytnutie svedeckej výpovede je v skutočnosti zákonnou povinnosťou. Táto povinnosť zahŕňa tri požiadavky:

dostať sa pred súd v stanovenom čase,

svedčiť,

zložiť prísahu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V zákone sa však stanovujú určité výnimky z pravidla, že nikto nesmie odmietnuť výpoveď, stanoveného v článku 261 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého manželskí partneri strán, ich príbuzní vo vzostupnej alebo zostupnej línii, súrodenci a príbuzní na základe manželstva v tej istej línii a na rovnakom stupni, ako aj ich adoptívni rodičia a deti môžu odmietnuť vypovedať. Právo na odmietnutie svedeckej výpovede zostáva v platnosti aj po ukončení manželstva alebo adoptívneho vzťahu.

Odmietnutie výpovede nie je prijateľné vo veciach týkajúcich sa rodinného stavu okrem rozvodov.

Súd by mal svedka ešte pred jeho vypočutím informovať o jeho práve odmietnuť svedeckú výpoveď a odmietnuť odpovedať na otázky. Súd overí dôvody odmietnutia výpovede (predložené písomne alebo ústne s uvedením zákonných príčin).

Vyhlasenie o odmietnutí výpovede možno odvolať. Po poskytnutí výpovede však svedok už nemôže využiť právo na odmietnutie, iba ak nebol vopred poučený, že má takéto právo.

Svedok môže takisto odmietnuť odpovedať na otázky, ak by svedecká výpoveď mohla jeho alebo jeho rodinu (manželského partnera, príbuzných vo vzostupnej alebo zostupnej línii, súrodencov, príbuzných na základe manželstva v tej istej línii a na rovnakom stupni, ako aj adoptívnych rodičov a deti) vystaviť trestnej zodpovednosti, hanbe alebo vážnej a priamej finančnej ujme alebo by ňou došlo k porušeniu dôležitého obchodného tajomstva.

Prevláda názor, že pojem „príbuzní“ sa nevzťahuje na osoby, ktoré žijú spolu ako pár (spolužitie).

Kňaz môže odmietnuť výpoveď v súvislosti so skutkovými okolnosťami, ktoré mu boli dôverne prezradené počas spovede.

Na základe súdneho príkazu musí každý na stanovenom mieste a v stanovenom čase predložiť každý dokument, ktorý má v držbe a ktorý dokazuje dôležitú skutkovú okolnosť veci, pokiaľ takýto dokument neobsahuje dôverné informácie. Len osoby, ktoré by v súvislosti so skutkovými okolnosťami, o ktorých sa v dokumente hovorí, mohli odmietnuť svedeckú výpoveď alebo ktoré majú v držbe daný dokument v mene tretej osoby, ktorá by z tých istých dôvodov mohla namietat' proti predloženiu daného dokumentu, sa môžu vyhnúť uvedenej povinnosti. Aj v takom prípade je však odmietnutie predložiť dokument neprijateľné, ak sa od jeho držiteľa alebo danej tretej osoby vyžaduje, aby ho predložili v súvislosti aspoň s jednou zo strán, alebo ak sa dokument vydal v záujme strany, ktorá požaduje vykonanie dôkazov. Strana okrem toho nemôže odmietnuť predložiť dokument, ak ujma, ktorej by sa daná strana predložením dokumentu vystavila, spočíva v prehre veci (článok 248 Občianskeho súdneho poriadku).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

V prípade neodôvodneného odmietnutia výpovede alebo prísahy súd po vypočutí všetkých prítomných strán v súvislosti s platnosťou odmietnutia uloží svedkovi pokutu (článok 274 Občianskeho súdneho poriadku).

Bez ohľadu na uvedenú pokutu môže súd svedka nechať zadržať najviac na jeden týždeň. Súd môže svedka z väzby prepustiť, ak poskytne svedeckú výpoveď alebo zloží prísahu alebo ak súd rozhodne o veci, v ktorej bola výpoveď daného svedka prijatá (článok 276 Občianskeho súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

V rámci konania *ex officio* by mal súd zabrániť v svedeckej výpovedi osobe, ktorá nie je schopná vnímať alebo komunikovať o tom, čo vníma. Ukončenie príčin takejto neschopnosti môže viesť k ukončeniu zákazu vypovedať. Svedeckú výpoveď nemožno automaticky vyhlásiť za nespofahlivú len na základe psychiatrickej liečby alebo zbavenia právnej spôsobilosti ako takého (článok 259 Občianskeho súdneho poriadku).

V zákone sa nestanovuje vek, nad ktorým sa dieťa považuje za schopné vnímať a komunikovať o tom, čo vníma. To, či možno dieťa vypočuť, závisí preto od jeho individuálnych schopností a stupňa vývoja. V manželských veciach sa v zákone stanovujú obmedzenia, pokiaľ ide o vypočúvanie ako svedkov maloletých osôb vo veku menej ako 13 rokov a príbuzných strán v zostupnej línii vo veku menej ako 17 rokov (článok 430 Občianskeho súdneho poriadku).

Článkom 259 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje všeobecné pravidlo, že nikto nesmie byť podrobený výsluchu v tej istej veci raz ako svedok a raz ako strana. To znamená, že zákonného zástupcu strany možno vypočuť počas vypočúvania strán. Právneho zástupcu strany možno takisto vypočuť ako svedka, ale v takom prípade sa musí vzdať plnej moci.

Ani vedľajší účastník konania nemôže byť svedkom (článok 81 Občianskeho súdneho poriadku).

Pokiaľ ide o vojenský personál a zamestnancov verejnej správy, ktorí neboli zbavení povinnosti zachovávať mlčanlivosť o informáciách, ktoré boli určené ako „utajované“ alebo „dôverné“, ak by ich svedecká výpoveď zahŕňala porušenie tejto mlčanlivosti, nemusia vypovedať, pokiaľ nie sú zbavení povinnosti zachovávať služobné tajomstvo.

Mediátor nemôže byť svedkom, pokiaľ ide o skutkové okolnosti, o ktorých sa dozvedel počas mediácie, pokiaľ ho strany nezaviazajú povinnosťou zachovávať mlčanlivosť o mediácii (článok 2591 Občianskeho súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd vypočuje svedka. V niektorých prípadoch môže súd vypočúvaním poveriť určeného sudcu (článok 235 Občianskeho súdneho poriadku). Ak tomu nebráni povaha dôkazov, môže sa príslušný súd rozhodnúť vykonať vypočúvanie s použitím technických zariadení, ktoré umožňujú jeho vykonanie na diaľku. Strany majú právo byť prítomné pri vypočúvaní svedkov a klásť im otázky.

Svedkov možno vypočuť s použitím videokonferencie a telekonferencie (článok 10 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1206/2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach).

3 Hodnotenie dôkazov

Dôkazom môže byť v zásade všetko, čo slúži na zistenie skutkových okolností relevantných pre danú vec. V Občianskom súdnom poriadku sa nestanovuje všeobecný zákaz používania nezákonne získaných dôkazov v občianskom súdnom konaní. Analýzou ustanovení ústavy, rôznych ustanovení Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku, zákona o ochrane utajovaných informácií a medzinárodných zmlúv ratifikovaných Poľskom sa však potvrdzuje predpoklad, že v občianskom súdnom konaní je neprijateľné používať nezákonne získané dôkazy.

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

V občianskom súdnom konaní je neprípustné použiť dôkazy získané spôsobom, ktorý viedol k tomu, že bolo porušené právo osoby na slobodu myslenia, slobodu prejavu, súkromia a osobnej slobody, a tým boli osobe tieto práva odopreté. Dôkazy získané podvodom alebo sľubom, ktorého splnením by došlo k porušeniu zákona, napríklad ponukou peňažnej výhody za odpočúvanie, sa považujú za nezákonné.

V článku 403 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že rozsudok dosiahnutý prostredníctvom trestného činu možno preskúmať.

Požiadavka stanovená v článku 403 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku je možná len vtedy, ak sa jej splnenie potvrdí konečným odsúdením.

Rozsudok musí byť konečný, aby sa zabezpečilo, že dôvody na preskúmanie pretrvávajú. K žiadosti o preskúmanie rozsudku je potrebné pripojiť kópiu rozsudku.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak po vyčerpaní dôkazov alebo v prípade ich neexistencie zostávajú nevysvetlené skutkové okolnosti, ktoré sú relevantné pre danú vec, súd môže vypočuť strany (článok 299 Občianskeho súdneho poriadku).

Posledná aktualizácia: 26/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Portugalsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Pravidlo týkajúce sa dôkazného bremena spočíva v tom, že účastník konania, ktorý znáša bremeno, musí preukázať pravdivosť tvrdených skutočností, aby bolo možné posúdiť opodstatnenosť jeho tvrdení pred súdom.

Pokiaľ ide o rozdelenie dôkazného bremena, t. j. otázku, ktorý účastník konania by mal niesť dôkazné bremeno, v článku 342 občianskeho zákonníka sa stanovuje základné pravidlo. Podľa tohto článku musí strana, ktorá sa domáha určitého práva, preukázať skutočnosti, ktoré tvoria toto právo, a protistrana musí preukázať skutočnosti, ktoré tomuto právu bránia, menia ho alebo spôsobujú jeho zánik. Skutočnosti, ktoré právu bránia, sú tie, ktoré predstavujú prekážky účinnému vzniku práva. Skutočnosti, ktoré právo menia, sú tie, ktoré menia rozsah práva, ktoré vzniklo. Skutočnosti, ktorými právo zaniká, sú tie, ktoré po platnom vzniku práva, vedú k jeho zániku. V prípade pochybností je potrebné považovať skutočnosti za konštitutívne.

V prípade negatívnej určovacej žaloby, pri ktorej navrhovateľ nežiada o rozsudok proti druhej strane, ale iba chce, aby súd stanovil neexistenciu práva alebo skutočnosti, je na odporcovi (účastník konania, proti ktorému sa vo veci koná), aby dokázal existenciu prvkov tvoriacich právo.

V prípade návrhov, ktoré sa musia podať do určitej lehoty od dátumu, ku ktorému sa navrhovateľ (účastník konania, ktorý začal konanie) dozvedel o určitej skutočnosti, je na odporcovi, aby preukázal, že táto lehota už uplynula, pokiaľ zákon neustanovuje iný postup.

V prípade, že sa na právo, ktorého sa navrhovateľ domáha, vzťahuje odkladacia (suspenzívna) podmienka (neistá udalosť v budúcnosti, ktorej nastaním účastníci podmieňujú účinnosť právnych úkonov) alebo počiatočný termín (okamih, po ktorom môže právo vzniknúť), je na navrhovateľovi, aby dokázal, že takáto podmienka bola splnená alebo že uplynul počiatočný termín. V prípade, že sa na právo vzťahuje rozvázovacia podmienka (neistá udalosť v budúcnosti, od ktorej existencie účastníci konania odvodzujú zánik účinkov právneho úkonu) alebo konečný termín (okamih, po ktorom právo zaniká), je na odporcovi, aby preukázal, že podmienka bola splnená alebo že uplynul konečný termín.

Vyššie uvedené pravidlá sa uplatňujú obrátene v prípade existencie právnej domnienky (dôsledok alebo záver, ktorý sa v práve vyvodzuje zo známej skutočnosti s cieľom konštatovať neznámu skutočnosť), výnimky alebo oslobodenia od dôkazného bremena alebo platnej dohody na tento účel, a vo

všeobecnosti tam, kde to stanovuje zákon. Dôkazné bremeno sa obráti aj v prípade, ak namietajúci účastník konania zámerne znemožnil predloženie dôkazu účastníkovi konania, ktorý ho mal predložiť.

Dohoda o obrátení dôkazného bremena je neplatná, ak ide o neodňateľné právo (právo, ktorého sa účastník konania nemôže vzdať len tým, že vyhlási, že sa ho chce vzdať), alebo v prípade, ak by neprímeraným spôsobom bránila jednej zo strán vo výkone určitého práva. Podobne je neplatná aj dohoda, ktorá vylučuje akékoľvek právne dôkazné prostriedky alebo povoľuje iné prostriedky, než aké sú stanovené zákonom. Ak sú rozhodnutia vyplývajúce zo zákona v súvislosti s dôkazom založené na dôvodoch verejného poriadku, takéto dohody sú neplatné za každých okolností.

V prípade, že účastník konania, ktorá znáša bremeno preukázania určitej skutočnosti, predloží dôkazy, môže namietajúci účastník konania predložiť protidôkazy s cieľom vyjadriť pochybnosti. Ak existujú dostatočné pochybnosti, musí súd rozhodnúť v neprospech účastníka konania, ktorý mal povinnosť preukázať danú skutočnosť.

Úplné právne dôkazy možno napadnúť len dôkazmi, ktoré preukazujú, že skutočnosť, z ktorej predmetné úplné právne dôkazy vyplývajú, nie je pravdivá, a to bez toho, aby boli dotknuté iné obmedzenia osobitne stanovené zákonom.

Účastník konania odvolávajúci sa na obyčajové, miestne alebo cudzie právo je povinný preukázať jeho existenciu a obsah, súd by sa však mal z úradnej moci (*ex officio*) usilovať, aby sa o tomto práve náležite informoval. Súd tak urobí aj vtedy, ak musí rozhodnúť na základe obyčajového, miestneho alebo cudzieho práva bez toho, aby sa niektorý z účastníkov konania na takéto právo odvolal, alebo ak namietajúci účastník konania uznal jeho existenciu a obsah, alebo ak nevzniesol žiadnu námietku. Ak súd nie je schopný určiť obsah práva, podľa ktorého má rozhodnúť, použije pravidlá portugalského všeobecného práva.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Áno, takéto pravidlá existujú.

Dôkaz sa nevyžaduje v prípade dobre známych skutočností, inými slovami, skutočností, ktoré sú verejne známe.

Dôkaz sa nevyžaduje ani v prípade skutočností, ktorých si je súd vedomý na základe výkonu svojich funkcií. Ak súd vyzve na preukázanie takýchto skutočností, je potrebné priložiť k veci listinný dôkaz o týchto skutočnostiach.

Rovnako ani účastník konania, v prospech ktorého existuje právna domnienka (vymedzená vyššie), nemusí takto predpokladanú skutočnosť dokazovať.

Právne domnienky možno vyvrátiť dôkazom o opaku s výnimkou prípadov, keď to zákon neumožňuje.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd voľne hodnotí dôkazy a sudca prijme v prípade každej skutočnosti rozhodnutie na základe svojho obozretne nadobudnutého presvedčenia.

Voľné hodnotenie dôkazov sa nevzťahuje na skutočnosti, v prípade ktorých zákon na ich preukázanie vyžaduje osobitné formálne postupy, ani na skutočnosti, ktoré možno preukázať iba listinami alebo ktoré sú úplne preukázané buď listinami, dohodou, alebo priznaním účastníkov konania.

Súd musí vziať do úvahy všetky dôkazy, či už pochádzajú alebo nepochádzajú od účastníka konania, ktorý ich mal predložiť, a to bez toho aby boli dotknuté ustanovenia, podľa ktorých sú dôkazy o skutočnosti bezpredmetné, ak ich nepredloží určitý zainteresovaný účastník konania.

Akékoľvek pochybnosti o existencii skutočnosti alebo dôkaznom bremene sa vyriešia v neprospech osoby, ktorá by z dokázania danej skutočnosti mala prospech.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Zákon umožňuje, aby sa vykonanie dôkazu uskutočnilo z podnetu sudcu.

Je povinnosťou sudcu vykonať alebo zabezpečiť, a to aj z úradnej moci, všetky kroky potrebné na zistenie pravdy a pravej podstaty sporu v súvislosti so skutočnosťami, ktoré je potrebné zistiť.

Sudca môže v ktorejkoľvek fáze konania požiadať účastníkov konania, aby sa dostavili osobne a predložili dôkazy o skutočnostiach, ktoré sú z hľadiska daného rozhodnutia relevantné.

Je zodpovednosťou súdu, aby si z vlastného podnetu alebo na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov konania vyžiadal informácie, technické stanoviská, plány, fotografie, kresby, objekty alebo iné listinné dôkazné prostriedky potrebné na účely objasnenia pravdy. Žiadosti týkajúce sa získania takýchto dôkazných prostriedkov môže súd adresovať úradným orgánom, účastníkom konania alebo tretím stranám.

Súd môže, kedykoľvek keď to považuje za vhodné, z vlastného podnetu alebo na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov vykonať výsluch osôb alebo ohliadku vecí. Takéto dokazovanie musí prebiehať tak, aby bola zachovaná dôvernosť súkromného a rodinného života a ľudská dôstojnosť. Dokazovanie by malo byť zamerané na objasnenie všetkých skutočností, ktoré sú z hľadiska rozhodnutia relevantné. Súd môže vykonať ohliadku na mieste alebo môže nariadiť rekonštrukciu udalostí, ak sa domnieva, že je to nevyhnutné.

Ak v priebehu súdneho konania existujú dôvody domnievať sa, že osoba, ktorá nebola predvolaná ako svedok, má vedomosti o skutočnostiach, ktoré sú dôležité pre prijatie správneho rozhodnutia vo veci, sudca by mal nariadiť predvolanie takejto osoby na účely výpovede.

Sudca môže z úradnej povinnosti nariadiť vypracovanie znaleckého posudku.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Dôkazy sa spravidla navrhujú v rámci podaní. Na konci návrhu musí navrhovateľ predložiť zoznam svedkov a požiadať o iné formy dôkazov. V prípade, že odporca vznesie pripomienky, musí predložiť zoznam svedkov s ich odpoveďami a požiadať o iné formy dôkazov. Navrhovateľ môže zmeniť svoj pôvodný návrh na vykonanie dôkazu prostredníctvom svojej odpovede alebo do 10 dní od oznámenia o obhajobe. V prípade, že odporca podá protižalobu a navrhovateľ sa k nej vyjadrí, odporca má možnosť zmeniť svoj pôvodný návrh na vykonanie dôkazu do 10 dní od oznámenia o vyjadrení navrhovateľa. Vo všeobecnosti platí, že dokazovanie sa vykonáva počas záverečného pojednávania. Výnimočne možno dôkazy vykonať skôr. Za dôkaz môžu slúžiť výpovede osôb, znalecký posudok alebo dôkazy získané prostredníctvom súdneho preskúmania. Na to, aby bolo možné vykonať takýto dôkaz skôr, musia existovať dôvodné obavy, že by mohlo byť veľmi ťažké alebo nemožné získať výpovede od niektorých osôb v čase súdneho konania alebo overiť určitú skutočnosť na základe znaleckého posudku alebo ohliadky.

Po prijatí návrhov na vykonanie dôkazov počas prípadného predbežného pojednávania, v rámci ktorého sa navrhnuté dôkazy môžu zmeniť, prebehne záverečné pojednávanie, ktoré nasleduje po vypočutí právnych zástupcov.

Zoznam svedkov možno takisto priložiť alebo zmeniť do 20 dní pred dátumom záverečného pojednávania a druhému účastníkovi konania sa oznámi, že môže využiť túto možnosť, ak si to želá, do piatich dní.

S výnimkou prípadov, keď okolnosti oprávňujú sudcu, aby zmenil poradie právnych úkonov, sa pri záverečnom pojednávaní dokazovanie začína tým, že účastníci konania predložia svoje vyhlásenia.

Následne sa vykonajú dôkazy vo forme filmových alebo zvukových záznamov.

Po tom môžu nasledovať ústne výpovede znalcov, ktorí boli na súd predvolaní na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov konania alebo samotného súdu, po ktorom nasleduje výsluch svedkov.

Po vykonaní dôkazov sa prejednávajú skutkové okolnosti daného prípadu. V tejto fáze právni zástupcovia uvedú závery, *de facto* aj *de jure*, ktoré vyvodili z predložených dôkazov, pričom každý právny zástupca má možnosť na ne raz zareagovať.

Na konci záverečného pojednávania sa vec odošle sudcovi, ktorý do 30 dní vynesie rozsudok. Ak sa súd domnieva, že nie je dostatočne informovaný, môže nariadiť ďalšie pojednávanie, aby vypočul osoby, ktoré chce vypočuť, ako aj nariadiť nevyhnutné opatrenia s cieľom objasniť pochybnosti.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Návrh na vykonanie dôkazov môže byť zamietnutý, ak sa podá po uplynutí lehoty, ktorá je na tento účel stanovená zákonom.

Návrh na vykonanie dôkazu môže byť zamietnutý úplne alebo čiastočne aj vtedy, ak sa podá včas, a to v týchto prípadoch: je prekročený počet svedkov pre určitý typ konania (svedkovia, ktorí prekračujú limit, sa musia odmietnuť); sudca sa domnieva, že návrh na vypracovanie znaleckého posudku nemá význam alebo spôsobuje zdržanie; osoba, ktorá by mohla vypovedať ako účastník konania, je uvedená ako svedok; od účastníka konania sa požaduje vyhlásenie týkajúce sa nečestných alebo nezákonných skutočností, ktoré sa mu pripisujú za vinu alebo sa od účastníka konania požaduje, aby vypovedal o skutočnostiach, ktoré nezahŕňajú priznanie. Medzi ďalšie dôkazy, ktoré nie sú prípustné, patria dôkazy spôsobujúce porušenie štátneho alebo služobného tajomstva alebo tajomstva, ktoré musia zachovávať zamestnanci verejnej správy. V zákonom stanovených prípadoch môže byť dotknutá osoba zbavená mlčanlivosti.

V ďalšej fáze, v priebehu záverečného vypočutia a po tom, ako svedok zložil prísahu, sudca vykoná predbežné preskúmanie, ktorého cieľom je identifikovať svedka a zistiť, či nejde o príbuzného, priateľa alebo nepriateľa niektorej zo strán, či medzi ním a účastníkmi konania neexistuje vzťah závislosti a či svedok nemá na danej veci záujem, či už priamy, alebo nepriamy. Ak z odpovedí vyplynie, že vypovedajúca osoba nemôže byť svedkom alebo nie je osobou, ktorá bola predvolaná, sudca ju nepripustí k výpovedi. Ako svedkovia môžu vypovedať iba osoby, ktoré netrpia duševnými poruchami a sú fyzicky a duševne spôsobilé na to, aby vypovedali v súvislosti so skutočnosťami, ktoré sa majú preukázať, pričom sudca je zodpovedný za to, aby posúdil prirodzenú spôsobilosť osôb, ktoré sú uvedené na zozname ako svedkovia, s cieľom posúdiť prípustnosť a dôveryhodnosť ich výpovede.

Svedeckú výpoveď nie je možné prijať, ak podľa zákona alebo na základe určenia účastníkov konania musí mať obchodné vyhlásenie písomnú formu alebo musí byť doložené v písomnej forme. Svedeckú výpoveď takisto nie je možné prijať, ak bola udalosť úplne preukázaná listinnými dôkazmi alebo inými prostriedkami s plnou dôkaznou hodnotou. Svedecká výpoveď je neprípustná, ak sa zakladá na dohodách, ktoré sú v rozpore s obsahom autentických alebo súkromných dokumentov s plnou dôkaznou hodnotou, alebo ak takéto dokumenty dopĺňajú, a to bez ohľadu na to, či sa tieto dohody uzavreli ešte pred vznikom takéhoto dokumentu, v rovnakom čase alebo neskôr.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existujú tieto druhy dôkazov:

- a) listiny;
- b) dôkazy založené na priznaní;
- c) vyhlásenia účastníkov konania;
- d) znalecké posudky;
- e) súdna ohliadka;
- f) výpovede svedkov;
- g) dôkazy založené na predložení predmetov;
- h) právne domnienky.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Rozdiely medzi dôkaznou hodnotou jednotlivých dôkazných prostriedkov nezávisia od toho, či sú ide o ústne alebo písomné dôkazné prostriedky.

Pre súd sú záväzná iba dôkazy s právne stanovenou dôkaznou hodnotou, a to za stanovených podmienok a v rozsahu stanovených limitov: dôkaz založený na autentických alebo súkromných dokumentoch, ktorých pravosť je stanovená pomocou uznaných prostriedkov (pozri články 362 až 387 občianskeho zákonníka), priznanie (pozri články 352 až 360 občianskeho zákonníka) a právne domnienky (články 349 až 350 občianskeho zákonníka).

Hodnotenie zvyšných dôkazov sa vykoná v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, bez toho, aby podliehalo akýmkoľvek pravidlám s výnimkou skúseností, t. j. všeobecnému a abstraktnému posúdeniu príčinnej súvislosti. Dôkazy sa budú hodnotiť v súlade s presvedčením, ktoré si sudca o daných skutočnostiach vytvoril po zohľadnení týchto pravidiel.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Zákon naozaj prisudzuje rôznym dôkazným prostriedkom rôznu dôkaznú silu.

Aj v prípade voľného hodnotenia dôkazov majú niektoré dôkazné prostriedky prednosť pred inými dôkaznými prostriedkami, napr. ak zákon konkrétne dôkaznému prostriedku prisudzuje osobitný stupeň dôležitosti alebo ak na účely existencie alebo preukázania právnej skutočnosti zákon vyžaduje osobitné formálne náležitosti. V prípade negatívneho právneho dokazovania zákon zakazuje, aby sudca pri prijímaní rozhodnutia použil určité typy dôkazov.

Pokiaľ ide o dokazovanie prostredníctvom svedeckej výpovede, výpovede znalcov (znalci spravidla vypovedajú len počas záverečného pojednávania v prípade, že je nevyhnutné slovné vysvetlenie, pretože výsledky ich vyšetrovania sú uvedené v znaleckých posudkoch), súdnej ohliadky, správ z vyšetrovaní a dokumentov, ktorým zákon nepripisuje nijaký osobitný význam, súd voľne vyhodnotí všetky tieto dôkazy.

Dôkaznú hodnotu svedeckej výpovede voľne vyhodnotí sudca. Svedeckú výpoveď však nemožno použiť namiesto dokumentu požadovaného zákonom ani proti obsahu niektorých dokumentov alebo ako ich doplnenie.

Dôkaznú silu výpovede znalcov, ako aj výsledky súdneho vyšetrovania voľne posúdi súd.

Autentické dokumenty (teda dokumenty, ktoré písomne vyhotovil príslušný orgán verejnej moci alebo verejný činiteľ pri výkone svojich právomocí) plne preukazujú skutočnosti, ktoré sú v nich označené za vykonané týmito verejnými subjektmi, spolu so skutočnosťami, ktoré sú v nich potvrdené na základe toho, ako ich chápe potvrdzujúci subjekt (to znamená, že tieto dokumenty predstavujú dôkaz, ktorý možno vyvrátiť len dokázaním opaku). Súkromné dokumenty, v ktorých sú podpisy, rukopis alebo len podpis uznané alebo ktoré nie sú napadnuté účastníkom konania, proti ktorému sa dokument predložil; dokumenty, v prípade ktorých napriek podpisu a rukopisu, ktorý bol účastníkovi konania pripísaný, účastník konania vyhlási, že nevie, či mu podpis alebo rukopis patrí; dokumenty, ktoré sa považujú za autentické z právneho aj súdneho hľadiska, ako aj súkromné dokumenty s podpismi alebo rukopisom, ktoré boli overené notárom, možno použiť ako dôkaz vyhlásení, ktoré sa pripisujú pisateľovi. To však neznamená, že v súvislosti s takýmito dokumentmi nie je možné predložiť tvrdenia alebo dôkazy o nepravosti takýchto dokumentov. Skutočnosti uvedené vo vyhlásení sa považujú za preukázané, ak sú v rozpore so záujmami účastníka, ktorý vyhlásenie urobil. Vyhlásenie sa však musí posudzovať ako celok. Súkromné dokumenty overené podľa notárskeho práva majú dôkaznú hodnotu autentických dokumentov, nenahrádzajú ich však, ak zákon autentické dokumenty vyžaduje na účely platnosti právneho úkonu.

Písomné súdne priznanie má plný dôkazný účinok proti účastníkovi, ktorý priznanie poskytol. Mimosúdne priznanie vo forme autentického alebo súkromného dokumentu sa považuje za preukázané v súlade s podmienkami, ktoré sa na tieto dokumenty vzťahujú, a ak bolo poskytnuté protistrane alebo jej zástupcovi, má plný dôkazný účinok.

Mimosúdne priznanie, ktoré nemá listinnú podobu, nemôže byť preukázané svedkami v prípadoch, keď sa nepripúšťa svedecká výpoveď; ak sa takáto výpoveď pripúšťa, súd voľne zväží jej dôkazný účinok.

Nepísané súdne priznania a mimosúdne priznania tretej strane alebo priznanie zahrnuté v závete súd posúdi voľne.

Priznanie nie je dôkazom proti účastníkovi konania, ktorý priznanie poskytol: a) ak je podľa zákona nedostatočné alebo ak sa opiera o skutočnosti, ktorých uznanie alebo preskúmanie je zákonom zakázané; b), ak sa opiera o skutočnosti týkajúce sa neodňateľných práv; c) ak je priznaná skutočnosť nemožná alebo zjavne neexistujúca.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Áno, v portugalskom práve platí táto zásada

Ak sa v zákone ako forma obchodného vyhlásenia požaduje dokument s určitými formálnymi náležitosťami, takýto dokument nemožno nahradiť iným dôkazným prostriedkom alebo iným dokumentom, s výnimkou prípadov, keď má dôkazný prostriedok alebo iný dokument väčšiu dôkaznú silu.

Ak zákon požaduje určitú osobitnú formálnu náležitosť existencie alebo preukázania právnej skutočnosti, nemožno sa od nej odchyliť.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Všetky osoby, či už sú vo veci účastníkmi konania, alebo nie, sú povinné spolupracovať pri zisťovaní pravdy. Musia odpovedať na otázky, podrobiť sa potrebným vyšetrovaniam, predložiť všetko, čo sa od nich vyžaduje, a vykonávať úkony, o ktorých sa rozhodne.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedkovia môžu odmietnuť vypovedať s výnimkou konaní, ktoré sú zamerané na overenie narodenia alebo úmrtia dieťaťa:

príbuzní vo vzostupnej línii vo veciach týkajúcich sa potomkov a adoptívni rodičia vo veciach týkajúcich sa adoptovaných detí a naopak;

svokor/test alebo svokra/testiná vo veciach týkajúcich sa ich zaťa alebo nevesty a naopak;

manžel/manželka alebo bývalý manžel/bývalá manželka vo veciach, keď jeden z účastníkov konania je druhým manželom alebo bývalým manželom;

každý, kto žije alebo žil s ktoroukoľvek stranou sporu ako druh alebo družka za podmienok, ktoré sú podobné podmienkam manželov.

Je zodpovednosťou sudcu, aby vyššie uvedené osoby informoval, že môžu odmietnuť vypovedať.

Svedkovia viazaní služobným tajomstvom, tajomstvom vzťahujúcim sa na zamestnancov verejnej správy a štátnym tajomstvom môžu legitímne odmietnuť vypovedať v súvislosti so skutočnosťami, na ktoré sa povinnosť mlčanlivosti vzťahuje.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ako sa uvádza v predchádzajúcej odpovedi, osoby, ktoré odmietnu vypovedať, nie sú stíhané ani nemajú povinnosť spolupracovať so súdom, pretože odmietnutie výpovede je ich zákonné právom.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Áno, niektoré osoby nemôžu odpovedať ako svedkovia.

Ide o osoby, ktoré nemôžu vypovedať z dôvodu psychiatrickej poruchy, a osoby, ktoré nie sú fyzicky alebo duševne spôsobilé, aby vypovedali o skutočnostiach, ktoré majú byť preukázané.

Je na sudcovi, aby posúdil spôsobilosť osôb, ktoré sú predvolané, aby vypovedali ako svedkovia.

Osoby, ktoré vo veci môžu vypovedať ako účastníci konania, nemôžu vypovedať ako svedkovia.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia na záverečnom pojednávaní vypovedajú osobne alebo prostredníctvom videokonferencie, s výnimkou týchto prípadov:

ak sa dokazovanie vykonáva v skoršej fáze (k tomu môže dôjsť v prípade, ak existujú dôvodné obavy, že by mohlo byť veľmi ťažké alebo nemožné získať výpoveď určitej osoby);

ak sa dokazovanie vykonáva prostredníctvom dožiadania zaslaného portugalskému konzulátu;

ak sa dokazovanie vykonáva v mieste bydliska osoby alebo v sídle útvaru (výsada udelená prezidentovi republiky a zahraničným diplomatickým zástupcom za podmienok reciprocity);

ak je nemožné, aby sa dostavili na súd;

ak sa uplatní právo vypovedať písomne.

Svedok musí vypovedať presne, pričom uvedie dôvody a okolnosti, na ktorých sa zakladá jeho znalosť skutočností; ak je to možné, dôvod danej znalosti sa podrobne vysvetlí a náležite doloží.

Otázky kladie právny zástupca účastníka konania, ktorý navrhol svedka predvolať. Právny zástupca druhého účastníka konania môže v súvislosti so skutočnosťami, ktorých sa výpoveď týka, klásť svedkovi otázky s cieľom doplniť alebo spresniť jeho výpoveď.

Sudca musí právnym zástupcom zabrániť, aby boli k svedkom nezdvorilí a kladli otázky alebo vyjadrovali úvahy, ktoré sú irelevantné, sugestívne, zavádzajúce alebo urážlivé.

Kladenie otázok a krížový výsluch vykonávajú zástupcovia účastníkov konania bez toho, aby bolo dotknuté právo súdu požadovať informácie, alebo skutočnosť, že sudca môže klásť otázky, ktoré považuje za vhodné na zistenie pravdy.

Sudca bude klásť otázky sám, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie pokoja svedka alebo na ukončenie nevhodného krížového výsluchu.

Pred tým, ako svedok odpovie na otázky, ktoré mu boli položené, môže sa o veci poradiť, požadovať, aby mu boli ukázané niektoré dokumenty, ktoré tvoria súčasť spisu, alebo predložiť dokumenty, ktoré potvrdzujú jeho výpoveď; súd príjme a zaradí do spisu len dokumenty, ktoré príslušný účastník konania nemohol predložiť skôr.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd nemôže vziať do úvahy dôkazy získané nezákonne.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno, okrem vyššie uvedenej výpovede účastníka konania sa v portugalskom procesnom práve dáva účastníkom konania aj možnosť poskytnúť vyhlásenia. Účastníci konania môžu až do začiatku ústneho vypočutia najprv požiadať o povolenie poskytnúť vyhlásenie týkajúce sa skutočností, na ktorých sa osobne podieľali alebo o ktorých majú priamu vedomosť.

Súd voľne posúdi vyhlásenia účastníkov konania, okrem prípadov, keď zahŕňajú priznanie.

V tejto súvislosti si prečítajte aj odpoveď na otázku 2.6.

Ďalšie informácie

Platné právne predpisy

 [Občiansky zákonník](#)

 [Občiansky súdny poriadok](#)

Ďalšie informácie

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Rumunsko

1 Dôkazné bremeno

Hlavný právny základ poskytujú:

články 249 až 365 Občianskeho súdneho poriadku (*Codul de procedură civilă*).

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Tvrdenie vyjadrené v priebehu konania musí dokazovať strana, ktorá ho predniesla, s výnimkou určitých prípadov výslovne stanovených v zákone. Žalobca musí predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V prípade námietok predložených žalovaným dôkazné bremeno nesie žalovaný. Pri uplatnení právnej domnienky sa však dôkazné bremeno môže preniesť zo strany, ktorá ho pôvodne niesla, na protistranu.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Od nikoho sa nepožaduje, aby preukazoval to, čo súd musí nevyhnutne vedieť.

Predpokladá sa, že súd pozná právo platné v Rumunsku. Právo, ktoré nie je uverejnené v rumunskom úradnom vestníku (*Monitorul Oficial*) alebo nejakými inými prostriedkami, medzinárodné dohovory, zmluvy a dohody uplatniteľné v Rumunsku, no ktoré neboli začlenené do právneho poriadku, a medzinárodné obyčajové právo však musí preukazovať zainteresovaná strana. Dôkazy o pravidlách stanovených v utajovaných listinách možno predložiť a sprístupniť len za podmienok stanovených zákonom. Súd môže na vlastný podnet vziať do úvahy právo cudzieho štátu, pokiaľ bolo uvedené pred súdom. Cudzie právo sa musí preukazovať v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka (*Codul civil*), v ktorom sa upravuje podstata cudzieho práva.

Ak je skutočnosť všeobecne známa alebo nie je spochybňovaná, súd môže rozhodnúť, že vzhľadom na okolnosti veci sa nemusí dokazovať. Zvyklosti, pravidlá správania a postupy zavedené medzi stranami musí dokazovať strana, ktorá sa o ne opiera. Miestne predpisy a nariadenia musí dokazovať strana, ktorá sa o ne opiera, len ak to súd požaduje.

Domnienka je záver, ktorý sa podľa práva alebo súdu vyvodzuje zo známej skutočnosti s cieľom zistiť neznámu skutočnosť. Na základe právnej domnienky (*prezumția legală*) sa vylučuje osoba, ktorej sa týka, z bremena dokazovania skutočnosti, ktorá sa má podľa práva dokázať. Právnu domnienku možno vyvrátiť dôkazom opaku, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Dôkaz musí byť prípustný a relevantný vzhľadom na výsledok konania. Keď súd schváli dôkazy pre konkrétne skutočnosti, o tom, či tieto skutočnosti boli preukázané, súd rozhodne voľne podľa svojej úvahy, ak sa v zákone nestanovuje inak.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy musí navrhnuť žalobca vo svojom návrhu a žalovaný vo svojej obhajobe, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak; inak môžu byť dôkazy zamietnuté. Ak navrhnuté dôkazy nie sú dostatočné na úplné rozhodnutie vo veci, súd nariadi stranám, aby ich doplnili. Súd môže z vlastného podnetu upozorniť strany na potrebu ďalších dôkazov a môže nariadiť, aby sa vykonali ďalšie dôkazy, aj keď strany nesúhlasia.

Strany môžu požiadať o vykonanie týchto dôkazov: listiny, znalecké posudky, svedecké výpovede, obhliadka *in situ* a výsluch strany, ak protistrana žiada, aby bola daná strana predvolaná svedčiť. V novom Občianskom súdnom poriadku sa takisto upravujú fyzické dôkazy; môžu byť relevantné pri niektorých kategóriách civilných žalôb (napr. návrhy na rozvod manželstva).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd najskôr preskúma, či sú dôkazy navrhnuté stranami prípustné, potom vydá uznesenie, v ktorom určí skutočnosti, ktoré sa musia dokazovať, prípustné dôkazy a povinnosti strán, pokiaľ ide o vykonanie dôkazov. Pokiaľ je to možné, dôkazy sa vykonajú na tom istom pojednávaní, na ktorom boli povolené.

Vykonávanie dôkazov sa riadi niektorými základnými pravidlami: dôkazy sa vykonávajú v poradí určenom súdom; pokiaľ je to možné, dôkazy treba vykonať na tom istom pojednávaní; dôkaz sa vykonáva pred tvrdením vo veci samej; dôkazy a protidôkazy sa vykonávajú súčasne, pokiaľ je to možné.

Dôkazy sa vykonávajú s vylúčením verejnosti (*in camera de consiliu*) na súde, na ktorom sa vec prejednáva, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak. Ak z objektívnych dôvodov možno dôkazy vykonať len na inom mieste, možno ich vykonať na základe dožiadania súdom rovnakého stupňa alebo nižším súdom, ak v danej lokalite neexistuje súd rovnakého stupňa.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Dôkazy možno použiť, len ak spĺňajú určité podmienky týkajúce sa ich zákonnosti (*legalitate*), vierohodnosti (*verosimilitate*), relevantnosti (*pertinență*) a kogentnosti (*concluzență*). Pokiaľ ide o zákonnosť, navrhnuté dôkazy musia byť dôkazmi podľa zákona a zákon ich nesmie zakazovať. Z hľadiska vierohodnosti požadované dôkazy nesmú odporovať všeobecne uznávaným prírodným zákonom. Pokiaľ ide o relevantnosť, dôkazy musia súvisieť s predmetom súdneho konania, t. j. so skutočnosťami, ktoré je potrebné preukázať na podporu návrhu alebo obhajoby predložených stranami. Na to, aby bol dôkaz prípustný, musí byť takisto vierohodný a prispievať k vyriešeniu sporu.

Súd musí zamietnuť návrh na uvedenie listiny, ak sa obsah listiny týka výhradne osobných záležitostí týkajúcich sa dôstojnosti alebo súkromia osoby; ak by uvedenie listiny nebolo v súlade s povinnosťou zachovania mlčanlivosti; alebo ak by mohlo viesť k začatiu trestného konania proti strane, manželskému partnerovi strany alebo ktorémukoľvek pokrvnému príbuznému alebo príbuznému v dôsledku sobáša až do tretieho stupňa príbuzenstva (vrátane).

Svedecká výpoveď nie je prípustná na dokazovanie zákonných transakcií s hodnotou vyššou ako 250 RON, pri ktorých sa podľa zákona požaduje dôkaz v písomnej podobe. Svedecká výpoveď je takisto neprípustná, ak je v rozpore s obsahom formálnej listiny.

Dôkazy navrhuje žalobca v návrhu alebo žalovaný v obhajobe. Dôkazy, ktoré neboli navrhnuté týmto spôsobom, si môže súd vyžiadať alebo schváliť v ktorejkoľvek z týchto situácií: potreba dôkazu vyplýva zo zmeny tvrdenia; potreba dôkazu vyplynie v priebehu konania a strana to nemohla predpokladať; strana preukáže súdu, že z oprávneného dôvodu nebola schopná uviesť požadovaný dôkaz v rámci povolenej lehoty; vykonávanie dôkazov nevedie k odročeniu súdneho konania; všetky strany poskytnú výslovný súhlas.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Zákonnú transakciu alebo skutočnosť možno dokazovať prostredníctvom listín, svedectiev, domnienok, priznania niektorej zo strán (z vlastného podnetu alebo v reakcii na vypočúvanie), znaleckého posudku, fyzických dôkazov, obhliadky *in situ* alebo akejkoľvek inej formy dôkazu stanovenej zákonom.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkov navrhujú strany, buď žalobca v návrhu, alebo žalovaný v obhajobe. Po povolení svedeckých výpovedí súd predvolá svedkov na vypočúvanie. Ak je podľa súdu vhodné získať názor znalcov s cieľom objasniť skutočnosti, na žiadosť strán alebo z vlastného podnetu vymenuje jedného alebo troch znalcov a vydá uznesenie, v ktorom stanoví aspekty, ku ktorým sa majú vyjadriť, a lehotu na ich prácu. Závery znalcov sa zaznamenávajú v znaleckom posudku. Nový posudok ďalšieho znalca si možno vyžiadať s uvedením dôvodov na žiadosť strán alebo súdu.

Pokiaľ ide o listinné dôkazy, každá strana môže predložiť listiny, ktoré si želá použiť počas súdneho konania, v podobe riadne overených kópií. Strana musí mať takisto so sebou originál a musí byť schopná predložiť ho súdu na požiadanie, lebo ak túto podmienku nedodrží, daná listina sa nebude brať do úvahy. Súd môže nariadiť predloženie listiny, ktorú vlastní strana, ak je listina známa stranám konania, ak samotná strana odkazovala na danú listinu počas konania alebo ak je strana povinná uviesť ju. Ak má strana k dispozícii listinu a nemôže ju predložiť na súde, môže sa určiť sudca, za ktorého prítomnosti môžu strany preskúmať listinu tam, kde sa nachádza. Ak má listinu v držbe tretia strana, túto stranu možno predvolať ako svedka a vyžiadať si, aby listinu priniesla so sebou.

Dôkazy vykonáva s vylúčením verejnosti príslušný súd. Ak sa majú dôkazy vykonať na inom mieste, vykoná ich delegovaný súd rovnakého stupňa alebo nižší súd, ak sa v danej lokalite nenachádza súd rovnakého stupňa. Ak to druh listiny umožňuje a strany súhlasia, súd, ktorý vykonáva dôkaz, nemusí strany predvolať.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Dôkazné prostriedky majú rovnakú silu (s výnimkou prípadov výslovne stanovených zákonom).

Listiny v autentickej podobe (*forma autentica*) sa často prijímajú stranami so zreteľom na výhody, ktoré majú, vrátane domnienky autentickosti, čo znamená, že osoba opierajúca sa o autentickú listinu je oslobodená od dôkazného bremena.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Ako dôkaz zákonnej transakcie s hodnotou viac ako 250 RON je prípustný len listinný dôkaz, hoci platia určité výnimky, keď sa prijímajú aj svedecké výpovede.

Kým sa listina v autentickej podobe nevyhlási za falošnú, v konaní s akoukoľvek osobou poskytuje nevyvrátený dôkaz o vecných záveroch, ktoré osobne vydala osoba, ktorá overila listinu v súlade so zákonom. Vyhlásenia strán zaznamenané v autentickej listine slúžia ako dôkaz len dovtedy, kým sa nepreukáže opak.

Ak existujú domnienky ponechané na úvahu súdu, súd sa môže o ne oprieť, len ak majú váhu a silu potvrdiť pravdepodobnosť údajnej skutočnosti; takéto domnienky možno prijať, len ak sú podľa zákona prípustné svedecké výpovede.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Pozri odpoveď na otázku 2.11.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V Občianskom súdnom poriadku sa nestanovuje dôvody, na základe ktorých by svedok mohol odmietnuť svedčiť, stanovujú sa len osoby, ktoré nemožno vypočúvať ako svedkov, a osoby, ktoré sú vyňaté z povinnosti dostaviť sa na súd ako svedkovia. Pozri odpoveď na otázku 2.11.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Súd uloží pokutu svedkovi, ktorý sa nedostaví na predvolanie alebo odmieta svedčiť. Ak sa svedok nedostaví v reakcii na prvé predvolanie, súd môže vydať príkaz na zatknutie, aby bola osoba predvedená na súd (*mandat de aducere*). V naliehavých veciach súd môže vydať takýto príkaz na zatknutie aj na prvé vypočúvanie.

Ak sa osoba nedostaví alebo odmieta odpovedať na otázky, súd to môže považovať za plné priznanie alebo len východiskový dôkaz v prospech strany, ktorá navrhla predvolať tohto svedka.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Tieto osoby nemôžu byť predvolané ako svedkovia: pokrvní príbuzní a príbuzní v dôsledku sobáša až do tretieho stupňa príbuzenstva (vrátane); manželskí partneri, bývalí manželskí partneri, zasnúbené osoby alebo druh/družka; osoby v nepriateľskom vzťahu alebo osoby vo vzťahu zainteresovanosti s jednou zo strán; osoby podliehajúce súdnemu príkazu, ktorý ich zbavil práva spravovať svoj majetok (*sub interdicție judecătorească*); a osoby usvedčené z krivej prisahy. V súdnych konaniach vo veci určenia otcovstva, rozvodu a iných rodinných vzťahov súd môže vypočúť pokrvných príbuzných a príbuzných v dôsledku sobáša s výnimkou potomkov.

Tieto osoby sú oslobodené od povinnosti dostaviť sa na súd ako svedkovia:

kňazi, zdravotnícki pracovníci, lekárnici, advokáti, verejní notári, súdni úradníci, mediátori, pôrodné asistentky a zdravotné sestry a akíkoľvek iní pracovníci viazaní podľa zákona zachovávať dôvernosť alebo služobné tajomstvo, pokiaľ ide o skutočnosti, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojich povinností alebo vykonávaní svojho povolania, a to aj po skončení svojej činnosti,

sudcovia, prokurátori a verejní činitelia, a to aj po skončení výkonu ich funkcie, vzhľadom na dôverné okolnosti, o ktorých sa dozvedeli počas výkonu svojej funkcie,

osoby, ktoré by prostredníctvom vypovedania vystavili seba, svojich príbuzných, svojho manželského partnera, bývalého manželského partnera atď. trestnému stíhaniu alebo verejnému pohrdaniu.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd predvoláva svedkov a určuje poradie, v ktorom budú vypočúvaní. Pred vypočúvaním sa zisťuje totožnosť svedka a musí zložiť prisahu. Každý svedok sa musí vypočúvať osobitne. Svedok najskôr odpovedá na otázky predsedu súdu a potom, s povolením predsedu, na otázky strany, ktorá ho navrhla, a protistrany. Svedka, ktorý sa nemôže dostaviť pred súd, možno vypočúvať v mieste, kde sa nachádza.

Hoci audio- alebo videonahrávky svedectiev nie sú upravené v nijakých zákonných ustanoveniach, takéto nahrávky sú prípustné. Môže sa z nich následne vyhotoviť prepis na žiadosť zainteresovanej strany predloženú v súlade so zákonom.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak strana, ktorá predložila listinu, trvá na jej použití, aj keď bola označená za údajne falošnú a toto označenie nebolo vyvrátené, a ak bol uvedený falšovateľ alebo spolupáchateľ, súd môže prerušiť konanie a bezodkladne zaslať údajne falošnú listinu príslušnej prokuratúre so správou vypracovanou na tento účel, aby sa falšovanie vyšetrilo. Ak sa trestné konanie nemôže začať alebo nemôže pokračovať, vyšetrovanie falšovania sa uskutoční priamo na civilnom súde.

Na druhej strane súd uloží pokutu autorovi námietky podanej v zlej viere proti písomnosti alebo podpisu listiny alebo autentickosti audio- či videonahrávky.

Pri posudzovaní svedeckých výpovedí súd zohľadní úprimnosť svedkov a okolnosti, za ktorých sa dozvedeli o skutočnostiach, ktoré tvoria predmet ich vyhlásení. Ak má súd v priebehu konania podozrenie, že sa svedok dopustil krivej výpovede alebo prijal úplatok, vypracuje správu a vec postúpi príslušnej prokuratúre.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak niektorá zo strán prizná skutočnosť, ktorú protistrana použila ako základ svojho návrhu alebo obhajoby, priznanie sa považuje za dôkaz. Priznanie, ku ktorému došlo na súde, sa považuje za plný dôkaz proti osobe, ktorá ho vyslovila; súd musí zaznamenať celé priznanie a nemôže ho deliť na časti, pokiaľ sa netýkajú samostatných skutočností, ktoré navzájom nesúvisia. Mimosúdne priznania môže súd posudzovať podľa vlastného uváženia. Musia byť prípustné a spĺňať požiadavky vykonávania dôkazov upravujúce iné dôkazy podľa všeobecného práva.

Súd môže súhlasiť s predvolaním ktorejkoľvek strany na vypočúvanie týkajúce sa jej vlastných skutkov, ak je to pre rozhodnutie v danej veci dôležité.

Relevantné odkazy

<http://www.just.ro/>

Posledná aktualizácia: 27/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku sl bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov.

Vykonávanie dôkazov - Slovinsko

1 Dôkazné bremeno

Pravidlá týkajúce sa získavania a predkladania dôkazov a metód získavania dôkazov v občianskych konaniach upravuje zákon o občianskom konaní (*Zakon o pravdnem postopku, ZPP*).

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Platí všeobecné pravidlo, že účastníci konania musia uviesť všetky skutočnosti, z ktorých vychádzajú ich nároky a námietky, a predložiť dôkazy preukazujúce tieto skutočnosti (články 7 a 212 zákona o občianskom konaní).

Žalobcovia musia preukázať skutočnosti, z ktorých vychádzajú ich nároky, zatiaľ čo žalovaní musia preukázať skutočnosti, z ktorých vychádzajú ich námietky. Hmotné právo nám hovorí, ktorý z účastníkov konania je povinný uviesť a preukázať danú skutočnosť. Dôsledky nepreukázania skutočnosti nesie účastník konania, ktorý podľa noriem hmotného práva musí uviesť a takisto preukázať túto skutočnosť (články 7 a 215 zákona o občianskom konaní).

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Postup získavania dôkazov zahŕňa skutočnosti, z ktorých vychádzajú nároky a námietky, vedecké a odborné pravidlá a pravidlá založené na skúsenostiach. Právne normy sa nepreukazujú, pretože sa uplatňuje pravidlo, že súd s nimi musí byť oboznámený *ex officio (iura novit curia)*.

Nevyžaduje sa dôkaz o skutočnostiach, ktoré účastník konania uzná pred súdom v priebehu konania. Súd môže nariadiť preukázanie uznaných skutočností, ak sa domnieva, že účastník konania ich uznal preto, aby mohol uplatniť nárok, ktorý nesmie uplatniť (tretí odsek článku 3 zákona o občianskom konaní). Skutočnosti, ktoré účastník konania nepoprie alebo poprie bez uvedenia dôvodov, sa považujú za preukázané, pokiaľ účel popretia týchto skutočností nevyplýval z iných vyhlásení daného účastníka konania. Účastník konania takisto môže zabrániť účinku tejto prezumpcie uznania tak, že vyhlási, že dané skutočnosti neprípúšťa. Platí to však len pre skutočnosti, ktoré nesúvisia so správaním tohto účastníka konania alebo s jeho vnímaním.

Dôkaz o skutočnostiach, ktoré sú uznané a všeobecne známe (prvý a šiesty odsek článku 214 zákona o občianskom konaní), sa nevyžaduje.

Súd prijme uznanú skutočnosť bez overovania jej pravdivosti (prvý odsek článku 214 zákona o občianskom konaní), pokiaľ sa nedomnieva, že účastník konania ju uznal s úmyslom uplatniť nárok, ktorý nesmie uplatniť (tretí odsek článku 3 zákona o občianskom konaní).

Skutočnosti, ktoré zákon predpokladá, si nevyžadujú dôkaz. Možno však preukázať, že tieto skutočnosti neexistujú, pokiaľ zákon nestanovuje inak (piaty odsek článku 214 zákona o občianskom konaní).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Na prijatie rozhodnutia o opodstatnenosti nároku žalobcu je nutná vysoká miera pravdivosti (závažný dôkaz), t. j. súd musí byť presvedčený o skutočnostiach, ktoré sú z hľadiska práva významné.

V niektorých prípadoch stačí na vydanie rozhodnutia preukázanie pravdepodobnosti, najmä v súvislosti s vydávaním niektorých predbežných procesných rozhodnutí, ktoré neukončujú konanie a ktorými súd urovná čiastkové procesné otázky. Na to, aby sudca mohol uplatniť konkrétne procesné pravidlo, musí sa preukázať, že právne relevantné skutočnosti sú pravdepodobné. Nie je však nevyhnutné, aby bol sudca presvedčený o ich existencii. V zákone o občianskom konaní nie sú vymedzené skutočnosti, ktorých pravdepodobnosť stačí preukázať na to, aby sa mohla zohľadniť určitá norma.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V súlade s platnou zásadou kontradiktórnosti žiadajú o získavanie dôkazov najmä účastníci konania.

Dôkazy môže získať aj súd *ex officio* (druhý odsek článku 7 zákona o občianskom konaní), ak sa domnieva, že účastníci konania majú v súvislosti so svojimi nárokmi v úmysle postupovať neprípustným spôsobom (tretí odsek článku 3 zákona o občianskom konaní).

Súd získava dôkazy *ex officio* v rodičovských sporoch, kde nie je viazaný nárokom, a to aj vtedy, keď nárok nebol vznesený. Môže získavať dôkazy aj vtedy, keď žiadny z účastníkov konania neuviedol dôkazy, a ak je to potrebné v záujme ochrany záujmov detí (článok 408 zákona o občianskom konaní).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd rozhodne, aké dôkazy sa majú získať na účely stanovenia rozhodujúcich skutočností (druhý odsek článku 213 a článok 287 zákona o občianskom konaní). Prijme rozhodnutie o dôkazoch, ktorým prijme alebo zamietne návrhy účastníkov konania, a môže nariadiť aj získanie niektorých dôkazov *ex officio*. Ak súd svojím rozhodnutím schváli návrh účastníka konania týkajúci sa dôkazov, návrh sa vykoná a získajú sa príslušné dôkazy. Súdom nie je viazaný svojím rozhodnutím o dôkazoch. V priebehu konania ho môže zmeniť a získať dôkazy, v súvislosti s ktorými zamietol predchádzajúci návrh, a môže získať aj nové dôkazy (štvrtý odsek článku 287 zákona o občianskom konaní).

Dôkazy sa vo všeobecnosti získavajú na hlavnom pojednávaní pred sudcom, ktorý vydá konečné rozhodnutie (prvý odsek článku 217 zákona o občianskom konaní). Ak existujú oprávnené dôvody, dôkazy sa na požiadanie môžu získať pred určeným sudcom (prvý odsek článku 217 zákona o občianskom konaní).

Vo výnimočných prípadoch je takisto možné získať dôkazy po skončení hlavného pojednávania, keď porota sudcov rozhodne, že skončené hlavné pojednávanie sa má znova otvoriť. Dochádza k tomu vtedy, keď to je potrebné na doplnenie konania alebo na objasnenie niektorých dôležitých otázok (článok 292 zákona o občianskom konaní).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

V zákone o občianskom konaní sa výslovne uvádza, že získavanie dôkazov možno zamietnuť len v prípade, že dôkaz nie je relevantný pre rozhodnutie (článok 287 zákona o občianskom konaní), t. j. že dôkaz neslúži na stanovenie právne relevantných skutočností. Zákon o občianskom konaní však neobsahuje žiadne osobitné ustanovenia týkajúce sa možnosti zamietnuť neprípustný dôkaz alebo dôkaz, ktorý nemožno získať efektívne z hľadiska nákladov, prípadne dôkaz, ktorý nemožno reálne získať.

Účastník konania musí najneskôr na prvom hlavnom pojednávaní uviesť všetky skutočnosti nevyhnutné na podporu svojich návrhov, predložiť dôkazy potrebné na preukázanie pravdivosti svojich vyhlásení a vyjadriť svoje stanovisko v súvislosti s vyhláseniami a dôkazmi predloženými protistranou. To znamená, že súd nevezme do úvahy dôkazy, ktoré účastník konania navrhne príliš neskoro. Účastník konania vo všeobecnosti nesmie podať taký návrh (článok 286 zákona o občianskom konaní). Jediná výnimka sa týka prípadov, keď účastník konania môže preukázať, že na prvom pojednávaní nemohol predložiť dôkazy z dôvodov, ktoré nemohol ovplyvniť (štvrtý odsek článku 286 zákona o občianskom konaní).

Pokiaľ ide o neprípustné dôkazy a dôkazy, ktoré nie je možné reálne získať, je dôležité dodržať tretí odsek článku 3 zákona o občianskom konaní, v ktorom sa uvádza, že súd neuzná návrhy účastníkov konania, ktoré sú v rozpore so záväznými predpismi alebo morálnymi pravidlami.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Zákon o občianskom konaní umožňuje ohliadky, písomnosti, výsluch svedkov, výsluch znalcov a výsluch účastníkov konania.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkovia: Každý, kto bol predvolaný ako svedok, sa musí dostať pred súd, a pokiaľ zákon nestanovuje inak, musí vypovedať (prvý odsek článku 229 zákona o občianskom konaní). Svedkovia sa vypočúvajú na návrh jedného z účastníkov konania, ktorý musí uviesť, o čom bude svedok vypovedať, a poskytnúť jeho osobné údaje (článok 236 zákona o občianskom konaní). Svedkovia sa predvolávajú na výsluch prostredníctvom osobitného predvolania, ktoré musí obsahovať informácie o ich povinnosti vypovedať, o následkoch neodôvodnenej neprítomnosti a o ich práve na náhradu nákladov (článok 237 zákona o občianskom konaní).

Svedkovia sa vypočúvajú na hlavnom pojednávaní. Svedkov, ktorí z dôvodu veku, choroby alebo vážneho telesného postihnutia nemôžu vyhovieť predvolaniu, možno vypočuť v mieste ich bydliska (druhý odsek článku 237 zákona o občianskom konaní). Každý svedok sa vypočúva samostatne v neprítomnosti iných svedkov, ktorí budú vypovedať neskôr (prvý odsek článku 238 zákona o občianskom konaní). Súd informuje svedkov o ich povinnosti hovoriť pravdu a nič nevynechať a upozorní ich aj na dôsledky krivej výpovede. Svedok najprv uvedie, čo vie o prípade. Sudca, ktorý predsedá súdu, alebo členovia súdu a účastníci konania, ich zástupcovia a splnomocnenci potom kladú otázky s cieľom preveriť, doplniť alebo objasniť vyhlásenia svedka. Ak sú vyhlásenia svedka nekonzistentné, môže byť konfrontovaný so skutočnosťami (tretí odsek článku 239 zákona o občianskom konaní). V zákone o občianskom konaní sa už neuznáva prisaha svedkov.

V zákone o občianskom konaní sa nerozlišuje medzi postupom výsluchu bežných svedkov a znalcov a zákon neobsahuje v tejto súvislosti žiadne osobitné procesné ustanovenia. Neexistuje žiadny rozdiel medzi postupmi výsluchu svedkov a znalcov.

Písomnosti: Hoci v zákone o občianskom konaní nie je uvedené poradie významu dôkazných prostriedkov, písomnosti sa považujú za najspoľahlivejšie. Možno ich rozdeliť na verejné a súkromné písomnosti. Verejné písomnosti sú písomnosti, ktoré vydáva v predpisanej forme štátny orgán konajúci v rámci svojej pôsobnosti, alebo písomnosti vydané v takej forme samosprávnym miestnym spoločenstvom, spoločnosťou alebo inou organizáciou, alebo jednotlivcom pri výkone funkcie verejného orgánu, ktorou bol poverený zo zákona (prvý odsek článku 224 zákona o občianskom konaní). Súkromné písomnosti sú všetky písomnosti, ktoré nie sú verejné. Podpis na súkromnej písomnosti môže overiť oprávnený štátny orgán alebo právnická alebo fyzická osoba poverená výkonom funkcie verejného orgánu (napr. notár). Tieto overené doložky v súkromných písomnostiach majú verejný význam, pričom príslušná časť takej písomnosti sa takisto môže považovať za verejnú písomnosť. Dôkazná hodnota verejných písomností je samostatne vymedzená v zákone o občianskom konaní. Verejná písomnosť preukazuje pravdivosť skutočností, ktoré sú v nej potvrdené alebo uvedené (prvý odsek článku 224 zákona o občianskom konaní). Hoci zákon o občianskom konaní vychádza z predpokladu, že obsah verejnej písomnosti je pravdivý, je prípustné preukázať, že skutočnosti boli do verejnej písomnosti nepresne zapísané alebo že verejná písomnosť bola nesprávne vypracovaná (štvrtý odsek článku 224 zákona o občianskom konaní). To je jediné pravidlo týkajúce sa dôkazov v slovinskom občianskom konaní.

Zahraničné verejné písomnosti overené podľa príslušných právnych predpisov majú rovnakú dôkaznú hodnotu ako slovinské písomnosti za predpokladu, že sa uplatňujú pravidlá o reciprocite, pokiaľ sa v medzinárodnej zmluve nestanovuje inak (článok 225 zákona o občianskom konaní).

Zákon o občianskom konaní obsahuje aj pravidlá týkajúce sa doručovania písomností (povinnosť poskytnúť písomnosti), ktoré závisí od toho, či má písomnosť k dispozícii účastník konania, ktorý na ňu odkazuje, protistrana, štátny orgán alebo organizácia vykonávajúca funkciu verejného orgánu, alebo tretia osoba (fyzická alebo právnická).

Znalci: Súd získava dôkazy od znalca, keď sú na stanovenie alebo objasnenie danej skutočnosti potrebné technické poznatky, ktoré súd nemá k dispozícii (článok 243 zákona o občianskom konaní). Občiansky súd určí znalca na základe osobitného rozhodnutia, pričom pred jeho určením si vypočuje názory oboch účastníkov konania na túto vec. Znalca môže určiť aj sudca, ktorý predsedá súdu, alebo osobitne dožiadaný sudca, ak sú oprávnení získať také dôkazy (článok 244 zákona o občianskom konaní). Znalci sa väčšinou vyberajú z osobitného zoznamu súdom určených znalcov, pričom túto úlohu možno zveriť aj špecializovanej inštitúcii. Ako znalci môžu pôsobiť len fyzické osoby. Znalci sú povinní prijať svoje povinnosti a poskytnúť svoj posudok a stanovisko (prvý odsek článku 246 zákona o občianskom konaní). Znalci, ktorí sa nedostaví na výsluch napriek tomu, že bol riadne predvolaný, môže súd uložiť pokutu. Súd môže uložiť pokutu aj znalcom, ktorí odmietne splniť svoje úlohy bez uvedenia oprávneného dôvodu (prvý odsek článku 248 zákona o občianskom konaní). Súd môže oslobodiť znalca od jeho povinností na jeho požiadanie len z dôvodov, ktoré znalec uvedie ako odôvodnenie odmietnutia vypovedať alebo odpovedať na konkrétnu otázku. Súd môže oslobodiť znalca od jeho povinností na jeho požiadanie aj z iných oprávnených dôvodov (napr. z dôvodu nadmerného pracovného zaťaženia). O výnimku z tohto dôvodu môže požiadať aj poverený pracovník orgánu alebo organizácie, v ktorej znalec pracuje (druhý a tretí odsek článku 246 zákona o občianskom konaní). Znalec môže byť takisto vyhlásený za nespôsobilého rovnakým spôsobom ako sudca – jedinou výnimkou je prípad, keď osoba, ktorá už predtým bola vypočutá ako svedok, má vypovedať ako znalec (prvý odsek článku 247 zákona o občianskom konaní).

Práca znalca zahŕňa posudok a stanovisko. Súd takisto rozhodne o tom, či znalec prezentuje svoj posudok a stanovisko iba ústne na výsluchu alebo či ich musí predložiť aj písomne pred výsluchom. Súd stanoví aj lehotu, v ktorej je znalec povinný poskytnúť svoj posudok a stanovisko. Ak sa určí viacero znalcov, môžu poskytnúť svoje posudky a stanoviská spoločne, ak sa na nich zhodnú. Ak sa nezhodnú, každý znalec poskytne svoj posudok samostatne (článok 254 zákona o občianskom konaní). Ak sú medzi informáciami poskytnutými znalcami zásadné rozdiely alebo ak sú posudky jedného alebo viacerých znalcov nejasné, neúplné alebo protirečivé, alebo ak sú v rozpore s okolnosťami, ktoré sa skúmajú, a tieto nezrovnalosti sa neodstránia novým výsluchom znalcov, dôkazy sa získajú znova od tých istých alebo iných znalcov (druhý odsek článku 254 zákona o občianskom konaní). V prípade rozporov v stanoviskách

jedného alebo viacerých znalcov alebo v prípade, že ich stanoviská obsahujú nezrovnalosti, alebo ak vznikne odôvodnená pochybnosť o správnosti poskytnutého stanoviska, vyžadujú sa stanoviská iných znalcov (tretí odsek článku 254 zákona o občianskom konaní). Znalci majú právo na náhradu nákladov a právo na odmenu za svoju prácu (prvý odsek článku 249 zákona o občianskom konaní).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Pri hodnotení dôkazov sa uplatňuje zásada posudzovania dôkazov podľa vlastného uváženia. Súd sa v súlade s vlastným presvedčením rozhodne, ktoré skutočnosti sa budú považovať za preukázané, a to na základe dôkladného a starostlivého posúdenia každého dôkazu zvlášť a všetkých dôkazov dohromady a podľa úspechu konania ako celku (článok 8 zákona o občianskom konaní). V rámci slovinského občianskeho konania sa teda neuznávajú „pravidlá dokazovania“, ktorými zákonodarca vopred abstraktné stanoví hodnotu konkrétnych druhov dôkazov. Jedinou výnimkou je pravidlo o hodnotení verejných písomností (pozri bod 2.5).

V praxi sa však uplatňuje pravidlo, že napríklad dôkazy vo forme písomností sú spoľahlivejšie (ale nemajú väčšiu dôkaznú silu) ako iný dôkaz, napríklad výpoveď svedkov alebo účastníkov konania.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Zákon o občianskom konaní neobsahuje žiadne ustanovenie o tom, či určité položky alebo dôkazné prostriedky sú povinné na účely preukázania existencie určitých skutočností.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno. Každý, kto bol predvolaný ako svedok, sa musí dostať pred súd, a pokiaľ zákon nestanovuje inak, musí vypovedať (prvý odsek článku 229 zákona o občianskom konaní).

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba nesmie byť vypočutá ako svedok, ak by jej výpoveď bola v rozpore s povinnosťou zachovať úradné alebo vojenské tajomstvo, pokiaľ ju príslušný orgán nezbaví tejto povinnosti (článok 230 zákona o občianskom konaní).

Svedok môže odmietnuť vypovedať (článok 231 zákona o občianskom konaní):

o veciach, ktoré mu jeden z účastníkov konania zveril ako svojmu oprávnenému zástupcovi,

o veciach, ku ktorým sa mu jeden z účastníkov konania alebo iná osoba priznala ako spovedníkovi,

o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel ako advokát alebo lekár alebo pri výkone akéhokoľvek iného povolania alebo činnosti, pri ktorých je viazaný povinnosťou zachovať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, ktoré sa dozvie pri výkone tohto povolania alebo činnosti.

Svedkovia môžu odmietnuť odpovedať na jednotlivé otázky, ak na to majú dobrý dôvod, a najmä v prípade, že odpoveďou by spôsobili vážnu hanbu, značné finančné škody alebo trestné stíhanie seba alebo priamym pokrvným príbuzným po akýkoľvek stupeň, alebo nepriamym pokrvným príbuzným až do tretieho stupňa, alebo v prípade, že by spôsobili vážnu hanbu, značné finančné škody alebo trestné stíhanie svojmu manželovi alebo príbuznému zo strany manžela až do druhého stupňa vrátane (aj v prípade, že manželstvo už bolo ukončené), alebo svojmu poručníkovi alebo zverencovi, alebo adoptívnemu rodičovi alebo adoptovanému dieťaťu (prvý odsek článku 233 zákona o občianskom konaní).

Svedok však nemôže uviesť riziko spôsobenia finančnej škody ako dôvod na odmietnutie vypovedania o právnych úkonoch, na ktorých sa zúčastnil ako predvolaný svedok, o úkonoch, ktoré vykonal vo vzťahu k sporu, ako právny predchodca alebo zástupca niektorého z účastníkov konania, o skutočnostiach týkajúcich sa majetkových vzťahov v súvislosti s rodinnými väzbami či manželstvom, o skutočnostiach týkajúcich sa narodenia, manželstva alebo úmrtia, ani v žiadnej situácii, keď je podľa osobitných právnych predpisov povinný podať žiadosť alebo urobiť vyhlásenie (článok 234 zákona o občianskom konaní).

Svedok takisto nesmie odmietnuť vypovedať z dôvodu ochrany obchodného tajomstva, ak je zverejnenie určitých skutočností prínosom pre verejnosť alebo inú osobu, za predpokladu, že tento prínos preváži nad škodami spôsobenými zverejnením tajomstva (článok 232 zákona o občianskom konaní).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Áno. Ak sa svedok, ktorý bol predvolaný riadnym spôsobom, nedostaví a jeho neprítomnosť nie je odôvodnená, alebo ak bez povolenia opustí miesto, na ktorom sa mal vypočúvať, súd môže nariadiť, aby bol privedený silou na vlastné náklady, a môže uložiť aj pokutu až do výšky 1 300 EUR. Súd môže uložiť pokutu aj svedkovi, ktorý sa dostaví, ale aj po upozornení na dôsledky odmieta vypovedať alebo odpovedať na konkrétne otázky z dôvodov, ktoré súd považuje za neoprávnené. V druhom prípade môže súd v situácii, keď svedok naďalej nie je ochotný vypovedať, svedka uväzniť dovtedy, kým nebude ochotný vypovedať alebo kým už nebude potrebné ho vypočuť, ale nie dlhšie ako na jeden mesiac (prvý a druhý odsek článku 241 zákona o občianskom konaní).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedkom môže byť každá osoba schopná poskytnúť informácie o skutočnostiach, ktoré sa preukazujú (druhý odsek článku 229 zákona o občianskom konaní). Spôsobilosť byť svedkom nezávisí od právnej spôsobilosti. Dieťa alebo osoba, ktorá bola vyhlásená za čiastočne alebo úplne právne nespôsobilú, môže byť svedkom, ak je schopná poskytnúť informácie o právne relevantných skutočnostiach. Otázku, či svedok je schopný vypovedať, alebo nie, posudzuje súd v každom jednotlivom prípade.

Účastník konania alebo jeho právny zástupca nesmie byť svedkom, ale svedkom môže byť „obyčajný“ zástupca (*pooblaščenec*) alebo osoba, ktorá vstúpi do konania ako tretia strana (*stranski intervent*).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

V súvislosti s vypočúvaním svedkov si pozrite odpoveď vyššie.

Videokonferencie upravuje článok 114 písm. a) zákona o občianskom konaní, v ktorom sa uvádza, že súd môže so súhlasom účastníkov konania povoliť účastníkom konania a ich zástupcom, aby sa počas vypočutia nachádzali na inom mieste a z tohto miesta vykonávali procesné úkony, ak sa z miesta, na ktorom prebieha vypočutie, prenáša zvuk a obraz na miesto alebo miesta, na ktorých sa nachádzajú účastníci konania a/alebo zástupcovia. Rovnaké podmienky platia pre získavanie dôkazov prostredníctvom výsluchu účastníkov konania, svedkov a znalcov.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Vo všeobecnosti platí, že dôkazy získané nezákonne (napr. prostredníctvom nezákonného odpočúvania telefónov) sa v občianskom konaní nesmú použiť. Judikatúra však výnimočne povoľuje použitie takého dôkazu, ak na to existujú oprávnené dôvody alebo ak by získanie dôkazu malo osobitný význam z hľadiska uplatnenia ústavne chráneného práva. V takom prípade okrem skutočnosti, že niektoré dôkazy mohli byť získané nezákonne, zohráva rozhodujúcu úlohu otázka, či by dôkazy predložené v občianskom konaní viedli k opätovnému porušeniu ľudských práv.

Pokiaľ ide o neprípustné dôkazy a dôkazy, ktoré nie je možné reálne získať, v treťom odseku článku 3 zákona o občianskom konaní sa uvádza, že súd neuzná návrhy účastníkov konania, ktoré sú v rozpore so záväznými predpismi alebo morálnymi pravidlami.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak vyhlásenie tvorí súčasť žaloby alebo žiadosti určitého druhu, nebude sa počítať ako dôkaz, ale bude mať postavenie tvrdenia účastníka konania, pre ktoré musí účastník konania takisto predložiť príslušné dôkazy. Ak je vyhlásenie súčasťou písomnosti predloženého ako dôkaz tvrdenia jedného z účastníkov konania, toto vyhlásenie bude mať postavenie písomnosti.

Ako dôkaz sa počíta aj vyhlásenie účastníka konania počas jeho výsluchu, pretože v zákone o občianskom konaní sa ako dôkaz uznáva aj výsluch účastníkov konania (článok 257 zákona o občianskom konaní).

Súvisiace odkazy

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Posledná aktualizácia: 23/11/2015

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Slovensko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Pravidlo, podľa ktorého súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, vychádza z článku 48 ods. 2 ústavy.

Ak je to účelné, možno o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd alebo vykonať dôkaz mimo pojednávania. Vykonanie dôkazu mimo pojednávania súd oznamuje stranám spravidla 5 dní vopred. Účastníci konania majú právo byť prítomní na takto vykonanom dokazovaní.

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná.

Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Súd môže rozhodnúť, aby sa vykonané dôkazy doplnili alebo pred ním opakovali.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Výnimkou vykonávania dokazovania na pojednávaní je splnenie podmienok na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania. Neznamená to, že v týchto prípadoch nedokazuje, dokazovanie však neprebíha na pojednávaní ale mimo neho. Dokazovanie sa kvalitatívne približuje osvedčovaniu nároku.

Takýmito výnimkami sú:

- prejednanie veci samej, ak ide o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci,
- skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 2000 eur

- na základe súhlasu strán; pri vydaní platobného rozkazu, kontumačného rozkazu, rozsudku pre uznanie a vzdanie sa nároku.

Pojednávanie nie je potrebné nariadovať ani v konaniach o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, pri vydaní rozsudku pre zmeškanie v prospech spotrebiteľa, v antidiskriminačnom spore, ak s tým žalobca súhlasí, v individuálnom pracovnom spore a pri návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon ukladá súdu určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov, ako napr. skutočnosť, pre ktorú je v zákone ustanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, má súd za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyšiel najavo opak - § 133 Občianskeho zákonníka. Súd je viazaný rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie. Zároveň je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutiami ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitných predpisov, súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovanom konaní. Inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd na takéto rozhodnutia prihliada a vysporiada sa s ním v odôvodnení (prejudicialita).

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Účastníci konania sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže aj bez návrhu vykonať dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto registre alebo zoznamy nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou, iné dôkazy bez návrhu nevykoná.

Súd môže bez návrhu vykonať dôkazy na zistenie, či sú splnené procesné podmienky, či navrhované rozhodnutie bude vykonateľné a na zistenie cudzieho práva.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon nestanovuje inak.

Určité obmedzenia voľného hodnotenia dôkazov platia pre odvolací, prípadne i dovolací súd, kedy odvolací súd nie je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa. Môže teda dospieť k inému skutkovému záveru. Nemôže sa však odchýliť od hodnotenia konkrétneho dôkazu vykonaného súdom prvého stupňa. Hodnotiť inak dôkaz vykonaný súdom prvého stupňa môže iba vtedy, ak by sám tento dôkaz zopakoval. Na rozdiel od súdu prvého stupňa môže však inak hodnotiť dôkaz, ktorý súd nižšieho stupňa vykoná dožiadaným súdom.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkazným prostriedkom je výsluch strany, výsluch svedka, listiny, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedok je osoba odlišná od súdu a od účastníkov konania, ktorá vypovedá o skutočnostiach, ktoré vníma svojimi zmyslami. Svedkom môže byť iba fyzická osoba.

Vo veciach, ktoré patria do právomoci občianskoprávných súdov sú často potrebné odborné posúdenie skutočností, ktoré slúžia ako skutkový základ pre rozhodnutie vo veci samej. Preto ako rozhodnutie vo veci samej závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd znalca. Súd v takomto prípade musí ustanoviť znalca, aj keby sudca mal odborné znalosti, ktoré by mu dovoľovali odborne posúdiť predmet konania. Tieto znalosti nemôžu nahradiť objektívne zistenie skutkového stavu mimo orgán, ktorý o nich rozhoduje.

Základnou úlohou súdu je správne formulovanie otázok pre znalca. Súd je povinný položiť znalcovi len skutkové otázky a vyvarovať sa otázok, ktoré sa vzťahujú na právne posúdenie predmetu znaleckého posudku.

Znalecký posudok možno dať preskúmať aj inému znalcovi, vedeckému ústavu alebo inej inštitúcii. Ide o posudok, ktorého predmetom je preskúmanie skôr podaného posudku. Prax ho niekedy označuje ako tzv. kontrolný posudok. Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd pristupuje k hodnoteniu jednotlivých vykonaných dôkazov z hľadiska ich hodnovernosti a pravdivosti. Súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť - ide o zásadu voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu však nie je ľubovoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Tieto skutočnosti má súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Súd pritom nie je viazaný žiadnym poradím významu a preukaznej sily jednotlivých dôkazov.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojitelnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhl.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každá fyzická osoba je povinná ustanoviť sa na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok - ustanovenie § 196 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Musí vypovedať pravdu a nič nezamlčovať. Súd je povinný poučiť svedka o trestnoprávných následkoch krivej výpovede a o jeho práve odoprieť výpoveď.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedok môže odoprieť výpoveď len vtedy, keby ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám, o dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Výpoveď môže odoprieť aj vtedy, ak by výpoveďou porušil svedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou ústne alebo písomne pod podmienkou zachovania mlčanlivosti.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

O dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Proti uzneseniu súdu nie je prípustné odvolanie. Ak napriek rozhodnutiu súdu svedok odmieta vypovedať, môže súd uložiť svedkovi poriadkovú pokutu.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Štatutárneho zástupcu organizácie v občianskom súdom konaní, ktorého účastníkom je táto organizácia, má súd vypočuť vždy ako účastníka konania a nie ako svedka (§ 185 Civilného sporového poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Na začiatku výsluchu svedka musí súd zistiť jeho totožnosť a jeho vzťah k stranám. Ďalej treba poučiť svedka o význame svedeckej výpovede, o jeho právach a povinnostiach, o trestných následkoch krivej výpovede a o jeho práve na svedočné.

Súd vyzve svedka, aby súvisle opísal všetko, čo vie o predmete výsluchu. Potom mu kladie otázky potrebné na doplnenie a vyjasnenie jeho výpovede. V súvislosti s otázkami kladenými svedkovi treba upozorniť na neprípustnosť kapiózných a sugestívnych otázok. V prípade kladenia takýchto otázok alebo otázok, ktoré sú z hľadiska posúdenia veci významné, môže predseda senátu otázku účastníka konania alebo znalca nepripustiť. O nepripustení rozhodne uznesením, ktoré nedoručuje a nie je proti nemu prípustné odvolanie. Uznesenie je iba súčasťou zápisnice o pojednávaní.

Súd môže so súhlasom účastníkov konania uskutočniť ústne pojednávanie prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami komunikačnej technológie.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Opakovane treba skonštatovať, že súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť - ide o zásadu voľného hodnotenia dôkazov podľa § 191 Civilného sporového poriadku.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Súd posudzuje úkony účastníkov, ich zástupcov či iných osôb zúčastnených na konaní dôsledne podľa ich obsahu a nie podľa toho, ako ich pomenovali. Úkony účastníkov sa spravujú zásadou neformálnosti. Účastníci zásadne môžu podľa uváženia urobiť procesný úkon - prejav vôle písomným podaním alebo ústne do zápisnice s rovnakými právnymi účinkami, ale vždy výslovne alebo tak, aby neboli pochybnosti o ich skutočnej vôli.

Posledná aktualizácia: 14/01/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Fínsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Navrhovateľ musí preukázať skutočnosti, ktoré sú potrebné na stanovenie nároku, kým odporca nesie bremeno obhajoby proti nároku. Účastník konania, ktorý nepredloží dôkazy, sa vystavuje riziku, že skutočnosti, na ktorých zakladá svoj nárok, sa budú považovať za nepreukázané.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Prijaté skutočnosti nie je potrebné preukázať. Okrem toho nie je potrebné preukázať ani všeobecne uznávané skutočnosti alebo skutočnosti, ktoré sú súdu známe *ex officio*. Je, samozrejme, možné predložiť dôkazy o opaku.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Zákon v tomto smere obsahuje len ustanovenie, podľa ktorého súd musí po starostlivom zvážení všetkých skutočností, ktoré sa objavili, rozhodnúť, čo sa má v danej veci považovať za pravdu. Fínsko uplatňuje zásadu „voľného hodnotenia dôkazov“, takže cieľom je predložiť súdu dostatočné dôkazy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V praxi musia účastníci konania sami získať dôkazy, na ktorých chcú založiť svoj nárok. Zákon tiež povoľuje súdu rozhodnúť sa získať dôkazy z vlastného podnetu. Súd však nemôže z vlastného podnetu a proti vôli oboch účastníkov konania nariadiť výsluch nového svedka alebo predloženie dokumentu, ak danú vec možno vyriešiť mimosúdny zmiernou.

V niektorých prípadoch, napríklad vo veciach určenia otcovstva, je povinnosťou súdu zabezpečiť získanie všetkých potrebných dôkazov.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Vykonanie dôkazov prebieha na hlavnom pojednávaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže príslušný návrh zamietnuť, napríklad ak je dôkaz irelevantný alebo ak už vec v tomto ohľade bola preukázaná. Návrh na získanie dôkazu možno zamietnuť aj v prípade, že bol podaný v príliš neskorej fáze.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Medzi rôzne dôkazné prostriedky patria výsluch účastníkov konania, svedkov a znalcov, predloženie písomných dôkazov a znaleckých posudkov a vyšetrovanie.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Neexistuje žiadny rozdiel medzi posudzovaním ústnej výpovede svedkov alebo znalcov a písomného vyhlásenia znalca. Súd však neprijíma písomné vyhlásenia svedkov.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Nie. Súd hodnotí dôkazy podľa vlastného uváženia.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedok spravidla nesmie odmietnuť vypovedať.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Manžel, snúbenec a priami príbuzní účastníka konania vo vzostupnej alebo zostupnej línii, ako aj súrodenci a ich manželia, osvojiteľa alebo osvojené deti účastníka konania majú právo odmietnuť svedeckú výpoveď. Zákon okrem toho obsahuje rôzne iné situácie, keď má svedok právo alebo povinnosť odmietnuť svedeckú výpoveď.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkovi, ktorý bez zákonného dôvodu odmieta vypovedať, môže byť pod hrozbou pokuty nariadené splniť si túto povinnosť. Ak svedok naďalej odmieta vypovedať, súd môže nariadiť jeho zadržanie, kým nebude súhlasiť s výpoveďou.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Je na vlastnom uvážení súdu, či (napríklad) osoba mladšia ako 15 rokov alebo duševne narušená osoba môže byť vypočutá ako svedok.

Niektoré skupiny osôb, ako sú lekári a právnici, nemôžu vypovedať vo veciach týkajúcich sa ich dôverného postavenia.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Vo všeobecnosti platí, že svedka najprv vypočuje účastník konania, ktorý ho predvolal. Druhý účastník konania má potom právo na krížový výsluch svedka. Po krížovom výsluchu môžu súd a účastníci konania klásť svedkovi ďalšie otázky.

Svedka možno vypočuť prostredníctvom videokonferencie alebo inej vhodnej telekomunikačnej technológie, ktorá poskytuje audiovizuálne spojenie medzi účastníkmi pojednávania, ak to súd považuje za vhodné. Tento postup možno použiť napríklad v prípade, ak sa svedok nemôže dostať na súd osobne alebo ak by jeho účasť spôsobila neprimerané náklady, alebo ak je svedok mladší ako 15 rokov. V určitých situáciách možno svedka vypočuť aj cez telefón.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

V zákone nie sú stanovené osobitné pokyny pre tieto situácie. Súd musí podľa vlastného uváženia rozhodnúť, aký význam bude taký dôkaz mať.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno. Účastníci konania sa môžu voľne vypočúvať na účely predloženia dôkazov. V občianskoprávnom konaní sa môžu vypočuť pod prisahou v súvislosti so skutočnosťami, ktoré majú osobitný význam pre vyriešenie veci. Vyhlásenie účastníka konania podané ako dôkaz sa bude posudzovať podľa rovnakých kritérií ako vyhlásenie svedka.

Odkazy

[📄 Vykonávanie dôkazov](#) (Ministerstvo spravodlivosti, Fínsko)

Brožúra: [📄 Výpoveď na súde](#) (Ministerstvo spravodlivosti, Fínsko)

Posledná aktualizácia: 26/09/2017

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Švédsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Švédske právo sa zakladá na zásadách dôkazných prostriedkov a prípustnosti dôkazov. Na základe dôkladného posúdenia všetkých skutočností, ktoré sa vo veci vyskytnú, musí súd rozhodnúť o tom, čo bolo dokázané. O význame dôkazov rozhoduje súd.

V judikatúre sú zavedené určité pravidlá týkajúce sa prípustnosti dôkazov, ktoré sa vzťahujú aj na rozdelenie dôkazného bremena. Veľmi zjednodušene povedané hlavné pravidlo, z ktorého existuje množstvo výnimiek, spočíva v tom, že ten, kto niečo tvrdí, musí svoje tvrdenie aj dokázať. Ak je pre jedného účastníka jednoduchšie zabezpečiť dôkaz o určitej skutočnosti, dôkazné bremeno často nesie on. Ak má účastník problém poskytnúť dôkaz o určitej okolnosti, táto skutočnosť môže tiež zohrávať dôležitú úlohu pri rozdelení dôkazného bremena. Ak niekto napríklad požaduje zaplatenie dlhu, musí dokázať,

že má voči protistrane pohľadávku. Ak sa protistrana bráni tým, že platba sa už uskutočnila, potom musí dôkazné bremeno niešť ona. V prípadoch zodpovednosti za škodu nesie dôkazné bremeno zvyčajne účastník, ktorý tvrdí, že utrpel škodu. Môže sa stať aj to, že dôkazné bremeno týkajúce sa určitej skutočnosti sa preniesie.

Ak nie sú predložené dôkazy dostatočne spoľahlivé, súd nemôže predmetnú okolnosť využiť ako základ svojho skúmania. Ak ide napríklad o odhad výšky vzniknutej škody, súd môže na základe existujúcej výnimky v prípade, že dôkaz o výške škody nie je možné alebo je len veľmi ťažko možné získať, odhadnúť primeranú výšku škody.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Pozri odpoveď na otázku č. 1.1.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Požiadavky stanovené pre závažnosť dôkazov sa líšia v závislosti od konkrétnej veci. V občianskoprávných veciach je zvyčajnou požiadavkou nutnosť potvrdenia predmetnej skutočnosti. Na niektoré občianskoprávne veci sa môže vzťahovať menej prísna požiadavka na dôkazy. Príkladom môžu byť prípady zákazníckych poisťných zmlúv, pri ktorých sa považuje za dostatočné, že poisťovaná udalosť sa pravdepodobnejšie stala ako nestala.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Za predloženie dôkazov zodpovedajú samotní účastníci. V indispozičných prípadoch, t. j. v prípadoch, keď účastníci nedokážu dospieť k zmiereniu, môže súd v danej veci využiť dôkaz, o ktorý nepožiadali žiadny z účastníkov. V prípadoch, ktoré sa týkajú opatrovníckych práv alebo práv na styk s dieťaťom, tak môže súd rozhodnúť, že vykonávanie dokazovania sa musí doplniť o ďalší dôkaz. V občianskoprávných veciach, v ktorých účastníci dokážu dospieť k zmiereniu (dispozičné prípady), súd nesmie využiť nový dôkaz na základe vlastného uváženia.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Dôkaz sa predloží na hlavnom pojednávaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže zamietnuť dôkaz, ak sa účastník snaží dokázať skutočnosť, ktorá nie je pre danú vec relevantná. Týka sa to aj situácie, keď sa dôkaz nepožaduje, alebo ak by dôkaz jednoznačne nemal žiadny účinok. Okrem toho existujú pravidlá, podľa ktorých sa môže písomné svedectvo zväziť iba za určitých výnimočných okolností.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo Švédsku existuje v zásade päť rôznych základných druhov dôkazov (dôkazných prostriedkov). Sú to:

listinný dôkaz,
výsluch svedkov,
výsluch účastníka,
výsluch znalca,
ohliadka.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Vo všeobecnosti platí, že svedok sa vypočúva ústne pred súdom. Na písomné svedecké výpovede sa nesmie odvolávať. S povolením súdu však svedok môže na osvieženie pamäti používať poznámky. Ak súd neurčí inak, výsluch začne účastník, ktorý povolal svedka (nazýva sa to priamy výsluch). Potom dostane príležitosť vypočuť svedka aj protistrana (krížový výsluch).

V prípade vyjadrenia znalca je základným pravidlom, že znalec podáva vyjadrenie písomne. Ak o to niektorý z účastníkov požiada a jednoznačne to má význam, znalec môže byť vypočutý počas konania aj ústne. Ústny výsluch sa uskutoční aj vtedy, ak je priamy výsluch pred súdom dôležitý.

Ak sa má vec určiť po hlavnom pojednávaní (napr. s cieľom vypočuť svedka), písomná svedecká výpoveď a vyjadrenie znalca sa musia v zásade čítať nahlas na pojednávaní, aby súd mohol materiál vo svojom rozsudku zohľadniť. Sú však môže rozhodnúť, že písomná výpoveď sa považuje na hlavnom pojednávaní za vypočutú aj bez toho, aby ju bolo potrebné na hlavnom pojednávaní čítať nahlas.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Vo švédskom práve sa uplatňuje zásada prípustnosti dôkazov. Okrem iného to znamená, že v práve nie je stanovený súbor zásad týkajúcich sa závažnosti jednotlivých dôkazov. Namiesto toho vykoná súd nezávislé posúdenie všetkých skutočností a rozhodne, čo sa môže považovať v danej veci za dôkaz.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Zásada prípustnosti dôkazov znamená, že neexistujú žiadne pravidlá, podľa ktorých by sa určovalo, aké druhy dôkazov sa vyžadujú v konkrétnych situáciách. Namiesto toho vykoná súd pri zisťovaní toho, čo sa dokázalo, celkové posúdenie okolností prípadu.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo švédskom práve platí všeobecná povinnosť vypovedať. Znamená to, že osoba predvolaná ako svedok je povinná vypovedať.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba nie je povinná vypovedať vo veci, ktorej účastníkom je jej blízky príbuzný. Svedok sa môže odmietnuť vyjadriť k určitej skutočnosti, ak by bol svojím vyhlásením nútený odhaliť, že spáchal trestný alebo nečestný čin. Za určitých okolností tiež môže odmietnuť odhaliť obchodné tajomstvá. Pre niektoré kategórie povolání, napríklad zdravotníckych pracovníkov, platia v rámci povinnosti vypovedať určité obmedzenia.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Osoba, ktorá sa má vypočuť ako svedok, je predvolaná na pojednávanie pod hrozbou pokuty. Ak sa svedok nedostaví a ani svoju neúčast' dostatočne neodôvodní, napríklad chorobou, uloží sa mu pokuta. Ak sa svedok nedostaví, súd môže rozhodnúť aj o jeho predvedení pred súd políciou. Sú však môže nakoniec osobu, ktorá odmieta vypovedať bez oprávneného dôvodu na odmietnutie odpovedať na otázky, zadržať.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Ak má osoba predvolaná ako svedok menej než 15 rokov alebo trpí duševnou poruchou, súd preskúma, či môže byť táto osoba vypočutá ako svedok a príslušné okolnosti zohľadní. Pozri tiež oddiel 2.9.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Výsluch svedka začína zvyčajne účastník, ktorý svedka povolal (priamy výsluch). Potom môže svedkovi kásť otázky protistrana (krížový výsluch). Po dokončení krížového výsluchu môže svedkovi položiť doplňujúce otázky súd a účastník, ktorý svedka povolal. Sú zamietne otázky, ktoré nemajú zjavný súvis s prípadom, alebo otázky, ktoré sú akýmkoľvek iným spôsobom máťúce alebo nevhodné.

Účastníci, svedkovia a ďalšie osoby, ktoré sa majú zúčastniť súdneho pojednávania, musia byť schopné zúčastniť sa na dialku prostredníctvom videospojenia, ak je to možné. Základným pravidlom však zostáva, že osoby, ktoré sa majú konania zúčastniť, sa musia pred súd dostaviť osobne.

Svedka možno vypo

2.13 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

čúť aj cez telefón, ak je to vhodné vzhľadom na príslušné náklady, ktoré by svedkovi vznikli osobnou účasťou na súde, a dôležitosť vypočutia svedka osobne na pojednávaní.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Zásada prípustnosti dôkazov znamená, že existujú len určité vzácné výnimky, kedy je určitý druh dôkazov zakázané použiť. Získanie dôkazu nepovoleným spôsobom však v zásade nie je prekážkou použitia dôkazu na súdnom konaní. Pri posudzovaní závažnosti dôkazov sa však takémuto dôkazu môže prisúdiť obmedzená dôkazná hodnota.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Účastník nemôže vypovedať ako svedok, ale namiesto toho musí vypovedať pod prisahou, ak nesie trestnoprávnu zodpovednosť za správnosť informácií, ktoré poskytuje.

Posledná aktualizácia: 05/11/2015

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.